

Uvodnik

Jurij Paljk

Kristjani nismo zapečkarji!

Navadno smo v januarju prvi uvodnik vedno namenili pomenu verskega tiska, saj je v Cerkvah ta mesec posvečen prav širjenju verskega tiska, čeprav danes ne moremo več govoriti samo o verskem tisku, kajti svet elektronskih medijev, svetovni splet, druge oblike komunikacije so prav tako kot tisk, če ne še bolj, pomembne.

Za Novi glas je od same ustanovitve znano, da poroča o življenju krajevine in vesoljne Cerkve, kot je tudi znano, da je že v sami ustanovni listini našega časnika zapisano, naj bo pisanje v Novem glasu vedno usklajeno s krščanskim etosom, evangelijem. Pa vendar ne moremo trditi, da je Novi glas verski list, saj ni samo to, čeprav bi nas mnogi radi potisnili v ta okvir. Pišemo in poročamo namreč o vsem našem življenju in skušamo ohraniti dostojanstvo časnika, ki je odprt in širok, kot smo in bi morali biti kristjani odprti in široki ljudje.

V teh dneh z žalostjo spremljamo polemike okrog dokumentarnega filma o Pedru Opeki, ki ga je pripravil časnikar in zgodovinar Jože Možina, nekdanji direktor slovenske radiotelevizije, sicer pa izobraženec, ki nikdar ni skrival prepostega dejstva, da skuša živeti in v javnosti nastopati kot kristjan. Še pred Dnevom slovenske kulture, ko se svečano podeljujejo Prešernove nagrade, je prišlo na dan, da naj bi nagrado iz Prešernovega sklada prejel prav Jože Možina za v tujini večkrat nagrajeni dokumentarni film o misijonarju Pedru Opeki, ki ga tudi ni potrebno posebej predstavljati. Takoj se je zapletlo, ker se je baje odbor za podeljevanje nagrad razdelil, v zavezo naj bi bil močno vpleten tudi slovenski minister za kulturo, dejansko so se tako imenovani predstavniki "stroke" postavili proti upravnemu odboru Prešernovega sklada, odstopili, češ da si Jože Možina za svoj film, ki, ponavljamo, je prejel vrsto nagrad na tujem, ne zasluži nagrade iz Prešernovega sklada. Pustimo za hip ob strani presojo, ali gre pri filmu o Opeki za vrhunsko umetniško delo ali ne, o tem so lahko mnjenja vedno deljena in je tudi prav, da so, saj smo si ljudje različni, ne?, ne gre za to. V "primeru Možina" gre za preprosto dejstvo, da sedanji politični garnituri, ki vlada v Sloveniji, ne gre v račun, da se lahko nagradi kristjan, ki je naredil film o kristjanu, misijonarju, ki ima še to tipično slovensko stigmo, da je sin domobranca, ki se je rešil pred breznom smrti takoj po drugi vojni in je odraščal v Argentini med slovenskimi ljudmi, za katere je pred leti viden predstavnik te politične opcije, ki sedaj vlada v Sloveniji, zapisal, da so "sramota, ki umira počasi". Pri vsem tem gre preprosto za tisto slovensko uničujočo pritlehnost, ki je žal skorajda splošno sprejeta v slovenski družbi, da je namreč kristjan lahko kristjan samo doma, za zidovi svojega doma, v javnosti pa nima mesta. Za to gre, za nič drugega! O "stroki" pa zares ne bi, lepo vas prosim, ker je ista "slovenska stroka" tako previdno strahopetno potuhnjeno molčala desetletja in desetletja, da je zares ostala samo še "stroka" v narekovajih. Osebnost se tudi zelo čudim, da se nihče od te znamenite "stroke" ni obregnil ob letošnjega prejemnika velike Prešernove nagrade, ki zagotovo ni kristjan in mu je ista "stroka" podelila nagrado, a nikjer ne slišim nobenega komentarja o tem, če si jo zasluži ali ne!

O tej splošni pritlehni klimi v slovenski družbi lahko pišemo tudi mi, ki živimo izven domovine, ker smo tudi sami del te slovenske družbe in nikdar nismo sprejeli tega za vso domovino zmotnega, pritlehnega, uničujočega dejstva, da se kristjani izrinjajo iz javnosti.

/ str. 5

Foto DPD

V Trgovskem domu v Gorici odslej knjižnica Trgovski dom - kraj vseh kultur Gorice

Kako dolga je bila pot, da smo pripadniki slovenske narodne manjšine končno le dobili v souporabo goriški Trgovski dom, ki ga je nam Slovencem vzel fašizem, je znano le maloštevilnim, dejstvo pa je, da so prav besede dr. Draga Štoke, predsednika Sveta slovenskih organizacij, opozorile na to večdesetletno kalvarijo, ko je v petek popoldan, 10. t. m., na slovesnem odprtju prenovljenih prostorov, v katerih bo odslej v Trgovskem domu Narodna in študijska knjižnica, v svojem nagovoru dejal, da je bil ob njem v številni slovenski delegaciji, ki je šla pred 41 leti zahtevati vrnitev Trgovskega doma v Rim, še edini živeči politik dr. Damjan Paulin, ki je bil tudi prisoten na odprtju. Ko je čestital predsednici Narodne in študijske knjižnice, dr. Martini Strain, in človeku, ki je več kot deset let vodil pogajanja za delno vrnitev prostorov Trgovskega doma v souporabo Slovencem, za to namreč gre, dr. Livio Semoliču, je dr. Štoka tudi čestital vsem, ki so pripomogli, da je prišlo do ugodne rešitve za Trgovski dom. Predsednik Slovenske kulturno go-

spodarske zveze Rudi Pavšič si je v tistem nagovoru pred številnimi prisotnimi zaželel, da bi v Trgovskem domu zaživela Narodna in študijska knjižnica tako, da bi postala kraj srečevanj domačih ljudi, a bi znala v prostore Trgovskega doma privabiti tudi ljudi iz širše Italije, Slovenije in Evrope, da bi torej postala dom za vse ljudi in kraj srečevanj, medsebojnega oplajanja, predvsem pa kraj sobivanja in sožitja.

Slovesnost odprtja novih prostorov NSK v Trgovskem domu je vodil dr. Livio Semolič, človek, ki je dejansko verjel vsa ta leta, da je možno najti rešitev in vrniti Trgovski dom v vsaj delno souporabo slovenski narodni manjšini, in prav dr. Semolič je v dvojezičnem nagovoru podčrtal predvsem menjavanje občinskih in deželnih uprav, mukotrpna pogajanja na relaciji med Gorico, Trstom in Rimom, a je tudi izrazil veselje ob odprtju novih, prenovljenih

prostorov za NSK. Dr. Livio Semolič je sicer tudi pomenljivo poudaril, da sam vidi petkovo odprtje kot nadaljevanje slovesnosti, ko je v mesecu decembru minulo leto obiskal Trgovski dom slovenski predsednik Borut Pahor.

Veseli ob slovesnem odprtju sta izrazila tudi deželna odbornika Francesco Peroni in Gianni Torrenti, ki sta poudarila predvsem pomen medsebojnega oplajanja kultur različnih govorečih ljudi. Dr. Martina Strain, ki vodi NSK kot predsednica in je prejela simbolično ključke novih prostorov,

Dr. Martina Strain in deželni odbornik Francesco Peroni (foto DP)

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj glas!

Novi naročniki bodo prejeli v dar knjižno
zbirko Goriške Mohorjeve družbe.

Pomagajte našemu tedniku s podporno naročnino, ki znaša 100 evrov!

je v svojem nagovoru predvsem izrazil pričakovanje, da bi knjižnica čim prej dobila v uporabo tudi ostale prostore, ki so ji dodeljeni, da bi tako goriški odsek NSK lahko zaživel v Trgovskem domu in postal vidna točka slovenske prisotnosti v Gorici, predvsem pa, da bi postal Trgovski dom spet osrednja, središčna točka kulturnega dogajanja v goriškem prostoru in v samem središču mesta, ni pozabila niti omeniti dejstva, da moramo biti zanj hvaležni našim prednikom. Če je v svojem posegu goriški župan Ettore Romoli dejal, da si sam želi, da bi v prostorih NSK v Trgovskem domu ne bilo prostora samo za slovensko kulturo, je šel odbornik Peroni dlje, ko je dejal, da je kultura dejansko pot do miru, dialoga in bratstva in si je želel, da bi v prostorih Trgovskega doma našli sožitje tako slovenska kot italijanska kultura.

/ str. 2

Deželna komisija za Slovence

Živčno končan mandat

Bocen / Spremembe v vodstvu pokrajine

Luis Durnwalder je končal 25-letno predsedovanje

Luis Durnwalder, dolgoletni predsednik avtonomne pokrajine Bocen, je v sredo, 8. januarja, končal svoje predsedovanje. Sredino zasedanje boccenskega pokrajinskega odbora, ki je obravnaval 37 točk dnevnega reda, je bilo zadnje, odkar je njeno vodenje prevzel Durnwalder marca l. 1989 in ga ne prekinjeno obdržal 25 let. V tem

dom leta 2004 podelil predsednik Janez Drnovšek. Luis Durnwalder se je rodil v vasi Falzes 23. septembra 1941 kot peti izmed enajstih otrok hribovske kmečke družine. Opravi je univerzitetna študija agronomije (Dunaj in Firenze) in prava (Dunaj in Innsbruck). Najprej se je zaposlil kot profesor na nižjih in višjih srednjih šolah v Bruniku.

Leta 1968 je postal ravnatelj konzorcija južnotirolskih neposrednih kmetovalcev (Bauernbund) ter sodeloval pri vodenju revij Der Landwirt (Kmetovalec) in Freiwillige Feuerwehr (Prostovoljni gasilec).

Politično pot je pokrajine, kjer je južnotirolska skupnost večinska narodna komponenta prebivalstva, je bilo uredniševanje in širjenje upravne avtonomije v odnosu do deželnih in predvsem italijanskih državnih institucij. Glede na položaj in življenjski standard, ki ga danes dosega avtonomna pokrajina Južna Tirolska, lahko rečemo, da je Durnwalder dosegel svoje cilje. To potrjuje tudi dolg seznam priznanj, ki jih je prejel na svoji dolgi politični in upravni poti; med temi lahko podčrtamo tudi srebrni častni znak svobode Republike Slovenije, ki mu ga je zaradi zaslug pri sodelovanju med Republiko Slovenijo in deželo Južno Tirolsko, za vsa dela naklonjenosti slovenski narodni manjšini in ohranjanju stikov z matičnim naro-

začel v južnotirolski zbirni stranki SVP. Leta 1969 je postal župan občine Falzes. Leta 1973 je bil izvoljen za svetnika v pokrajinski svet avtonomne pokrajine Bocen. Zasedel je mesta deželnega in pokrajinskega odbornika; veliko se je posvečal problematiki kmetijstva, lova in ribolova, urejanju zemljiških knjig ter kmetijski, gozdarski, energetski in okoljski zakonodaji. 17. marca 1989 je bil izvoljen za pokrajinskega predsednika in to funkcijo ohranil tudi leta 1994, 1999, 2003 in 2008. V 25-letnem vodenju boccenske pokrajine je bil tudi dvakrat predsednik avtonomne dežele Tridentinska – Južna Tirolska. Od leta 1993 je stalni član Komisije 137, ki jamči spoštovanje zakonodaje za avtonomijo Južne Tirolske, in to tudi

po podpisu t. i. paketa za avtonomijo. Višek svoje politične priljubljenosti je Durnwalder verjetno dosegel oktobra 2008, ko je bil ponovno izvoljen v pokrajinski svet s 97.868 osebnimi preferencami. V četrtek, 9. januarja 2014, je boccenski pokrajinski svet izvolil novega predsednika, ki bo sledil Luisu Durnwalderju. Na podlagi izidov oktobrskih volitev bo novi predsednik avtonomne pokrajine Bocen Arno Kompatscher, ki je na listi SVP prejel 81.117 osebnih preferenc, v njegovem odboru bodo sedeli Arnold Schuler (SVP), Richard Theiner (SVP), Martha Stocker (SVP), Philipp Achammer (SVP), Florian Mussner (SVP), Waltraud Deeg (SVP) in Christian Tommasini (PD).

Juč

Leto 2013 in obnem petletni mandat je posvetovalna deželna komisija za Slovence končala z določeno mero napetosti. Po zadnjem zasedanju, ki je potekalo 30. decembra, je obveljal medijski molk, to pa zaradi nasprotujočega stališča dela članov komisije do predloga financiranja projektov, prijavljenih na razpis, ki se je iztekel 30. septembra lani in zadeva izredni poseg za pobude posebnega pomena za uveljavitev zgodovinske in kulturne dediščine slovenske manjšine (dež. zak. št. 26/2007, člen 18, 2. odst. črka d in dež. zak. št. 6/2013, člen 6, odst. 18 – 20). Predlog pristojnih deželnih uradov naj bi z nekaterimi popravki prejel večinsko podporo komisije. To pa pomeni, da v komisiji ni prišlo do dogovora. Za dokončno lestvico projektov bo torej treba počakati na odločitev deželnega odbora predsednice Debole Serracchiani, ki bo tako določila razdelitev skupne vsote 739.000 evrov, od katere mora vsaj polovica v videmsko pokrajino. Pri tem je mnenje deželne komisije za Slovence obvezno, a ne obvezujoče. Bistveno lažje je bilo delo komisije na zasedanju, ki je potekalo 20. decembra, ko je bila na dnevnem redu ocena razdelitev 100.000 evrov iz razpoložljivega deleža Sklada za podporo dejavnostim ustanov in organizacij slovenske jezikovne manjšine v letu 2013. Člani komisije so odobrili te prispevke: 20.000 evrov za Zvezo slovenskih kulturnih društev, po 12.500 evrov bosta prejeli Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta, 50.000 evrov bo namenjenih Združenju sloven-

skih športnih društev v Italiji in 5.000 evrov bo šlo za Dijaški dom Simon Gregorčič iz Gorice. Posvetovalna deželna komisija za Slovence, ki je bila ustanovljena in deluje na podlagi deželnega zakona 26/2007, je tako končala petletni mandat. Od leta 2008 so komisiji predsedovali trije deželni odborniki. Mandat je začel deželni odbornik Roberto Molinaro iz vrst UDC, katerega je leta 2010 zamenjal Elio De Anna iz vrst Ljudstva svobode. Po preobratu, ki so ga prinesle deželne volitve v lanskem aprilu, je vodstvo deželne komisije prevzel sedanji odbornik Gianni Torrenti. Komisijo sestavljajo šest članov dveh krovnih organizacij SSO in SKGZ (vsaka po tri), trije predstavniki, ki jih izvoli skupščina slovenskih izvoljenih upraviteljev v javnih upravah FJK, in predstavnik slovenske šole, ki ga imenuje deželna šolska komisija. Obdobje hude gospodarske krize je zahtevalo od komisije kar velik napor, še posebno v zadnjem obdobju vlade Silvia Berlusconi, ko je prišlo do precejšnjih rezov sredstev za Slovence v FJK, ki so ogrozili v prvi vrsti delovna mesta in organizirano delovanje slovenske narodne skupnosti. Obnova deželne posvetovalne komisije za Slovence v FJK se je že začela, saj so slovenski izvoljeni upravitelji že izvolili svoje tri predstavnike. Do naslednjega zasedanja pa bodo znani še vsi ostali novi člani: trije predstavniki SSO, trije predstavniki SKGZ in predstavnik slovenske deželne šolske komisije.

Juč

S 1. strani

Trgovski dom ...

Deželni odbornik za kulturo Torrenti pa je pomembno dodal, da sta Trgovski dom in njegova zgodovina del skupne identitete vseh, ki živimo na Goriškem, ne glede na jezik in narodnost, in omenil, da je prav knjižnica kraj, kjer prihaja do medsebojnega oplajanja kulture. Podpredsednica goriške pokrajinske uprave dr. Mara Černic je lepo spregovorila o pomenu Trgovskega doma za vse Slovence in Goričane in si zaželela, da bi v prihodnje postal zares prostor kulture za vse, ni pa pozabila niti omeniti sramotno dolge poti

reševanja vrnitve dela Trgovskega doma Slovincem in je zato čestitala dr. Semoliču za odločno ter uspešno reševanje zapletov. Arhitekt Dimitri Waltritsch, ki je izdelal načrt obnove novih prostorov NŠK in spremljal obnovo skupaj z arhitektoma deželne uprave Nicoletto Zennaro in Danielom Tronconom, je v svojem nagovoru predvsem razložil, zakaj ima Fabianijeva stavba tako visoka,

velika in krasna okna, saj je bil, je in bo Trgovski dom zares pravi salon kulture v središču Gorice.

Slovesnega odprtja novih prostorov NŠK v Trgovskem domu v Gorici se je udeležila tudi konzulka RS v Trstu Eliška Kersnič

Žmavc, prišla je tudi edina slovenska poslanka v rimskem parlamentu Tamara Blažina, deželni svet Furlanije Julijske krajine je zastopal svetnik SSK Igor Gabrovec,

Foto JMF

prisoten je bil tudi novi goriški prefekt Vittorio Zappalorto, pa tudi skorajda vsi slovenski krajevni politični in drugi predstavniki javnega življenja. Na slovesnosti seveda nista manjkala niti priložnostno rezanje traku v barvah slovenske in italijanske zastave kot tudi ne slovesna in simbolična izročitev ključev. Za glasbeni nastop sta poskrbela mlada glasbenika Štefanija Šuč in Glasbene matice in Jure Bužinel iz SCGV Emil Komel in tako opozorila, kako je nekoč v Trgovskem domu donela slovenska pesem. In upamo lahko, da bo tudi v prihodnje!

Jurij Paljč

Foto JMF

Tiskovno sporočilo SSO

Tokrat o SSG in NŠK

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je v torek, 7. januarja 2014, zasedal na deželnem sedežu v Trstu. Med zasedanjem je obravnaval aktualne teme, ki zadevajo slovensko narodno skupnost v FJK, pri tem pa je največ pozornosti namenil Slovenskemu stalnemu gledališču, občnemu zboru Narodne in študijske knjižnice in poteku zadnjega zasedanja posvetovalne deželne komisije za Slovence v FJK.

Svet slovenskih organizacij ocenjuje, da je vodenje Slovenskega stalnega gledališča s strani sedanjega upravnega odbora in predsednice Maje Lapornik pov-

sem zadovoljivo. Zato ne razume in zavrača kritike ter obtožbe predvsem nekdane umetniške vodje Diane Koloini, ki se v zadnjih dneh in mesecih vrstijo v javnosti. Pri tem izraža predsednici Lapornikovi in celotnemu upravnemu odboru SSG vso solidarnost, podporo in zaupanje. Izvršni odbor SSO je poglobljeno razpravljal tudi o poteku občnega zbora Narodne in študijske knjižnice, ki je zasedal pred božičnimi in novoletnimi prazniki in je bil prekinjen zaradi protestov. Narodna in študijska knjižnica je osrednja ustanova naše narodne skupnosti in ima velik pomen ter poslanstvo. Zato je hvalevredno

prizadevanje za ureditev tega, da bi NŠK lahko nemoteno nadaljevala svojo arhivsko in raziskovalno dejavnost. Pri tem pa je treba spoštovati dejstvo, da je NŠK skupna ustanova, kar se mora odražati tako v članstvu kot v vodstvenih organih. V tem smislu se SSO ne strinja s tem, da bi se upravni odbor skril s sedmimi na pet članov, pri tem bi bila namreč sklepčnost že ob prisotnosti samih treh članov, kar bi bilo zelo vprašljivo. SSO je mnenja, da mora biti NŠK tako v članstvu kot v upravnih organih izraz celotne naše narodne skupnosti, katere jo mora podpirati in biti nanjo navezana. Ravno to se je v zadnjih letih nekoliko ošibilo in predstavlja skrb vzbujajoče znamenje.

Izvršni odbor SSO je pri tem mnenja, da bi bilo treba premisliti, ali je primerno izvesti novo zasedanje občnega zbora NŠK, ki je bilo sklicano za 9. januarja, in najprej umirjeno ter preudarno razjasniti omenjena vprašanja. Izvršni odbor je na podlagi poročila predsednika SSO Draga Štoke in ostalih članov deželne posvetovalne komisije za Slovence v FJK ocenil potek zadnje seje tega pomembnega organa. SSO podpira prizadevanja deželnega odbornika Giannija Torrentija, ki je pozorno prisluhnul razpravi in predlogom za končno razvrstitev financiranih projektov za pobude posebnega pomena, namenjene ovrednotenju zgodovinske in kulturne dediščine slovenske manjšine na podlagi deželnega zakona št. 26/2007, čl. 18., 2. odstavek, črka d in deželnega zakona št. 6/2013, čl. 6, odst. 18-20.

Prejeli smo

Čestitke dnevniku Il Piccolo

Iskreno in pristransko čestitam uredništvu tržaškega dnevnika Il Piccolo, predvsem odgovornemu časnikaarju kulturne strani, dr. Alessandru Mezzeni Loni, za zanimanje, ki ga je vseskozi v minulem letu 2013 dokazal preko strani časnika Il Piccolo za slovensko kulturo, še posebno za slovensko književnost, tudi zamejsko, zlasti tržaško. Na kulturnih straneh tržaškega dnevnika Il Piccolo smo lahko, z velikim ponosom na svojo slovensko zamejsko književnost, brali članke o pomembnih slovenskih zamejskih avtorjih in njihovih literarnih delih. Mi Slovenke in Slovenci smo lahko zelo ponosni na svojo bogato književnost in veseli nas dejstvo, da italijansko govoreči bralci in bralke dnevnika Il Piccolo spoznavajo našo bogato slovensko književnost, tudi tržaško zamejsko, ter nato berejo naše slovenske avtorje. Nimam nikakršnega dvoma, da bo dnevnik Il Piccolo še naprej skrbel za to, da bodo Tržačani italijanskega jezika spoznavali, cenili, brali slovensko književnost, ki je tako neizmerno bogata, kot mi Slovenci dobro vemo! Srečno 2014!

dr. Elena Cerkvenič

Povejmo na glas

Upoštevajmo hitro spreminjanje vsega

Če je kaj značilno za današnji čas, potem je to hitro spreminjanje vsega. Razvoj se z vsilo pomika naprej, če nam je to všeč ali ne. Svet vsak dan bolj postaja en sam prostor, v katerem novice krožijo z velikansko naglico in nas hočeš nočeš zblizuajo. Predvsem pa se dogaja izenačevanje osrednjih središč moči s prihajajočimi državami v vzponu. Tu igra osrednjo vlogo volja velikega kapitala, ki po eni strani ruši, po drugi strani pa odpravlja vsakršne meje, kadar to prinaša korist. In tovrstno odpravljanje mej je dosti močnejše od politike in sedaj veljavnih zemljevidov. Kot bi svet vodila neka neznana sila in ga preobražala v nove, trenutno ne še povsem jasne oblike. In to spreminjanje, gonilno silo današnjega časa, velja upoštevati, saj obstaja nevarnost, da obstanemo na mestu in nas čas prehiti, kot se temu reče. Kadar pa prične čas prehitevanja bodisi države, narode ali celo posameznike, tedaj to seveda ni dobro: preživele stvari razpadajo, prejšnja pravila upravljanja držav so cokla v razvoju in prinašajo le škodo, v osebnem življenju pa prihaja do zunanjih in notranjih konfliktov - dovolj je le pogledati stopnjevanje razpadanje zakonskih in vsakršnih zvez, dovolj se je spomniti stisk posameznika, ki se kažejo v stresni izvoljenosti ali obupu depresije, ki človeku spodjeda smisel in mu jemlje vsakršno veselje in voljo, da bi res kaj dobrega in pomembnega napravil. Nekateri pokazatelji gredo celo dlje, da namreč vse večje stiske povzročajo ne samo duševne težave, am-

pak tudi povečano število fizičnih, se pravi telesnih obolenj. Z eno besedo: vse bolj na vsakogar od nas vpliva planetarno dogajanje in tu se je mogoče vanj vključiti, ali pa si z umikom nakopati na glavo procese spodkopavanja in rušenja mnogočesa, kar je bilo še včeraj veljavno. In nekakšno splošno umikanje in odmikanje od toka razvoja se kaže predvsem v zapiranju vase in ukvarjanju zgolj s samim seboj. Velike svetovne sile mislijo vsaka le nase, Evropa v blažji obliki tudi misli le nase, posamezne evropske države premorejo izjemno malo skupne, se pravi evropske zavesti, znotraj posameznih držav pa so močno na delu izključujoči politični boji, kjer ena stran vidi svoj uspeh v ponižanju ali celo izginotju druge in obratno. Dovolj je, da pogledamo prostor večinskega naroda, znotraj katerega živimo, in našo matično državo, pa lahko z obžalovanjem ugotovimo, kako malo se naredi za skupno dobro in kakšno morje energij gre v nesmiselne notranje spopade, v katerih ne more nihče zmagati. Pač pa je lahko usodno oškodovano skupno dobro, kar v teh kriznih časih pomeni vse slabše življenje velike večine ljudi. Obrniti se velja v smer sporazumevanja, sporazumevanja in še enkrat sporazumevanja. V smer upoštevanja drugih in drugega, v občutek in v voljo misliti na skupno dobro - le v tem primeru bomo kos hitremu in prelomnemu spreminjanju, ki bo v nasprotnem primeru še bolj rušilno in neusmiljeno.

Janez Povše

51. Dan emigranta v gledališču Ristori v Čedadu

„... da lahko, potem ko smo vstali, še naprej hodimo z dvignjeno glavo“

Na praznik Svetih treh kraljev je v gledališču Ristori v Čedadu potekal 51. Dan emigranta. Tradicionalno novoletno srečanje Slovencev videmske pokrajine, ki se ga radi udeležujejo tudi Slovenci iz Goriške, Tržaške in matične domovine, je s svojo odmevnostjo še enkrat dokazalo, da gre za lep praznik beneške kulturne ustvarjalnosti in hkrati za pomembno družbenopolitično manifestacijo, ko je možno zaznati utrip upov in težav tamkajšnjih rojakov. Govor je bil seveda o slovenski prisotnosti, kulturi in šolstvu, tokrat pa je bil v ospredju zlasti načrtovani visokonapetostni daljnovod Okroglo-Videm. Šlo naj bi namreč za problematičen, če že ne grob poseg v prostor.

Na srečanju, ki ga pod pokroviteljstvom čedajske občine prireja pokrajinski vodstvi Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij, sta bili med drugimi vidnimi italijanskimi in slovenskimi predstavniki oblasti glavni gostji predsednica deželnege odbora FJK Debora Serracchiani in ministrica RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Tina Komel. Prisotni so bili tudi predsednik deželnege sveta FJK Franco Iacop in podpredsednik Igor Gabrovce, številni župani z obeh strani meje in drugi predstavniki našega organiziranega življenja. Vsem tem se je za navzočnost prvi zahvalil čedajski župan Stefano Balloch, ki je poudaril pomen tesnega sodelovanja in sinergij. Dan emigranta je lepa priložnost, "da se Čedad sreča z različnimi kulturami in s prijatelji, ki si prizadevajo, da bi se tradicije ne izgubile", je dejal. Poudaril je, da mestna uprava še naprej nadgrajuje čezmejne odnose in skrbi za slovensko prisotnost; v kratkem nameravajo poimenovati ulico po Ivanu Trinku. To so "majhni signali", ki pa lepo izražajo dobro voljo uprave. Aplavz je požel, ko je deželo, provinco in vse krajevne občine pozval k skupni fronti proti daljnovodu. Ministrica Tina Komel, ki je polno dvorano gledališča nagovorila v slovenščini in italijanščini, je povedala, da je Dan emigranta "v preteklih težavnih desetletjih beležil velike uspehe in je bil izraz pričakovanih slovenske narodne skupnosti v osemnajstih obmejnih občinah. Postal je neprecenljiva priložnost za mnoga srečanja". Srce se ji napolni sreče, je dejala, ko vidi dosežke slovenske manjšine: "Zelo sem ponosna na vse to, kar so dokazali, na vso pozitivno energijo, ki jo zmorejo pokazati, energijo, ki jo v Sloveniji žal prepogosto pozabljamo". Izrazila je upanje, "da bi dobri odnosi še naprej koristili ljudem na tem našem ozemlju". Osrednji govor na letošnji prireditvi, ki sta jo povezovala Cecilia Blasutig in Ivan Ciccone, so slovenske organizacije videmske pokrajine zaupale skupini Mladi Benečani, prebrali pa sta ga Martina Marmai in Angelina Sittaro. Člani te skupine izhajajo v veliki večini iz špetske dvojezične šole in, kot je povedala napovedovalka, "imajo veliko povedati" ter predstavljajo "veliko upanje v našo bodočnost, četud' brez iluzij". Govor objavljamo v celoti:

"Spoštovani predstavniki oblasti, cenjeni gostje!
Naj vam najprej zaželimo srečno novo leto.
Zahvaljujemo se slovenskim organizacijam in vsem, ki vsako leto pri-

spevajo k uspehu te prireditve, da so nam zaupali govor za 51. dan emigranta.
Naša skupina je nastala zato, da bi branili in nadgradili pravice, ki so si jih priborile generacije pred nami; tiste generacije, ki so kljub veliki političnemu pritisku in kapi-

sprejela tudi zahteve Kanalske doline, kjer želijo, da bi se lahko mladi šolali tudi v ostalih dveh jezikih: ritoriji, slovenščini in nemščini. Lepo bi bilo, če bi lahko tudi v Reziji začeli razmišljati v tej smeri. Prisotnosti slovenske jezikovne skupnosti v tej dolini ne priznava le

dovolj. Vprašanje šolstva je danes ključno za preživetje naše skupnosti, a samo po sebi ni dovolj. Naše doline se vedno bolj praznijo. Kljub temu pa želimo z optimizmom gledati na prihodnost naše skupnosti. Že dolgo se govori o turističnem razvoju našega teritorija. Kulturna in naravna krajina, ki jo prikazuje multimedijški center SMO, je s

torij. Razvojni načrt mora predvideti tudi usmerjene ukrepe, ki naj se izvedejo v sodelovanju s Posočjem, s katerim nas povezuje kultura in jezik. Potrebujemo politiko, ki bo vsem zagotovila osnovne storitve; tudi tistim, ki se odločijo za življenje v goratih krajih in imajo torej drugačne potrebe kot tisti, ki živijo v mestu. Želimo tudi poudariti, da danes ne moremo razmišljati o razvoju ali o novih delovnih mestih brez dostopa do hitrega interneta. Nad tem projektom se že predolgo nabira prah v predalih Dežele. Prihodnost naših krajev je odvisna tudi od reforme sistema krajevnih uprav, ki jo pripravlja deželna vlada. Pri njenem načrtovanju morajo biti v ospredju realne potrebe goratih krajev, učinkovitost storitev in

nas in tiste, ki bodo prišli za nami. Tudi mi, ki smo generacija nestalnega dela in bega možganov, želimo prispevati k rasti naše skupnosti in hočemo imeti za to primerne pogoje. Zato bomo nadaljevali z mobilizacijo proti daljnovodu, še naprej razmišljali brez meja in se še naprej trudili, da bi bilo spoštovanje naše identitete zajamčeno na vseh ravneh. Zato, da lahko, potem ko smo vstali, še naprej hodimo z dvignjeno glavo. Ker tudi mi smo tu in tu hočemo ostati".

Debora Serracchiani, ki se je čedajske manifestacije prvič udeležila kot predsednica FJK, se je navezala na pravkar slišane misli Mladih Benečanov, hkrati pa je na kratko orisala to, kar je Dežela naredila, in to, kar se namerava narediti. Dejstvo, da jim je v tako "težkem in zaplete-

nem letu za našo deželo in državo" uspelo ohraniti finančno podporo zakonom, ki ščitijo manjšine, je "izreden rezultat". Prav tako predstavljajo izreden rezultat prizadevanja deželne vlade, da bi to ozemlje postalo vedno bolj "privlačno in kompetitivno". Na najboljši način moramo izkoristiti, kar imamo v rokah. Naši jeziki in kulture predstavljajo "izredno bogastvo". To področje potrebuje posebno zaščito, je še dejala predsednica.

"Nekdo je to ozemlje opredelil za 'obrobno'", je nadaljevala, toda "prišel je čas, da tudi Slovenci iz videmske pokrajine z močjo zahtevajo zaščito tega ozemlja". Zato, je jasno podčrtala in izzvala aplavz, "daljnovod Okroglo-Videm ni energetska prioriteta dežele Furlanije Julijske krajine". Dežela sicer "mora programirati in načrtovati", v ta namen je prav, da "izkoristi" naše kulturno bogastvo. "V naši deželi ljudje govorijo štiri jezike; mislim, da moremo in moramo na najboljši način izkoristiti to priložnost". Pri tem pa je nujna izbira prioritete, saj "ni več toliko denarja, kolikor ga je bilo do pred kratkim. To, kar je, čeprav skromno, moramo zato porabiti dobro". Potrebna je resna naložba v našo kulturo in našo šolo. Vse razpoložljive vire nameravajo "vložiti v to, da bi zajamčili kompetitivnost, ki služi zlasti našim mladim rodovom". To so "res 'generacije bega možganov', pa tudi rodovi, ki potrebujejo močno identiteto in prihodnost, sploh pa upanje, da lahko mirno živijo v naši državi in deželi".

Kulturni program so oblikovali člani folklornih skupin Živanit in Benečije in Razor iz Tolmina, ki so ob dveh harmonikarjih predstavili splet tradicionalnih plesov iz Benečije, Breginjskega kota in Zgornjega Posočja. Člani Beneškega gledališča Emanuela Cicigoi, Roberto Bergnach in Gianni Trusgnach pa so v režiji dolgoletnega prijatelja Marjana Bevka uspešno uprizorili "nenavadno" komedijo Hipnoza sodobnega angleškega dramaturga Davida Tristrama. Za beneško priredbo je poskrbela Marina Cernetig, ki je tudi koordinirala celotno prireditev, za glasbo v živo pa dinamični in mladi pianist Davide Tomasetig. Trije protagonisti svojevrstne kriminalke - hipnotizator Giorgio, "policist bistrega uma" Elio in njegova žena Elena - so uspešno in učinkovito odigrali "hipnotični triler" in povsem zadovoljili pričakovanja publike. To ji je namreč napeto sledilo vse do konca, kajti šele tedaj je bilo možno razumeti, kdo izmed igralcev, ki so se ves čas igrali eden z drugim, je pravzaprav izigral koga.

DD

Tina Komel, Stefano Balloch, Debora Serracchiani, Drago Štoka in Igor Gabrovce

Angelina Sittaro in Martina Marmai

Gianni Trusgnach, Emanuela Cicigoi in Roberto Bergnach

Davide Tomasetig

tega vidika neprecenljivo bogastvo. Naravne lepote naših dolin so večkrat premalo cenjene. Te predstavljajo ču-

važita jezikovnih ter kulturnih posebnosti. Jasno je, da bi bilo škodljivo, če bi naše male občine upravno združili z večjimi nižinskimi. Naše prioritete bi bile vedno zanemarjene, saj bi imele prednost potrebe večje občine.

Kar smo doslej povedali, pa postane skoraj paradoks, če pomislimo na strah, ki ogroža naše doline: daljnovod Okroglo-Videm, ki naj bi tekel čez Nediške doline. Evropska komisija ga je že uvrstila na seznam prioritarnih energetskih projektov, a se o njem premalo govori. Mi, ki tu živimo, hočemo vedeti, kaj namerava naša Dežela. Zato izkoriščamo to priložnost, da od oblasti zahtevamo pojasnila in vključitev krajevne skupnosti v proces odločanja o tem daljnovodu. Opozoriti želimo, da bi njegov prehod čez Nediške doline zadal smrtni udarec naši skupnosti, ki so jo že osibila dolga leta asimilacije, konfliktov in izseljevanja. Odvzel bi ji tudi vsako možnost turističnega razvoja, ki bi lahko prispeval k njenemu preporodu. Ta načrt se nam zdi še nov primer nasilja, ki ga nad nami izvajajo na osnovi prve dogme sodobnega časa: takojšnjega dobička za maloštevilne.

Mi pa smo prepričani, da ima naša kultura neizmerno vrednost za vse

zakon, njen obstoj dokazujejo številne dejavnosti raznih kulturnih združenj. Ta društva pa delujejo v okolju, kjer se je nasprotovanje vsemu, kar je označeno s pridevnikom "slovenski", izrodilo celo v motenje javnega reda. Stanje v Reziji pa je najbolj drastičen primer, kako še danes poskušajo izbrisati našo slovensko identiteto. Te poskuse podpirajo stari nacionalistični krogi in politiki, ki imajo včasih tudi pomembno vlogo v naši skupnosti. Ti dvigujejo namreč na akademsko raven improvizirane lingvisti in instrumentalizirajo vse pobude, ki tudi samo delno zadevajo našo kulturo. Na to nasprotovanje smo žal naleteli tudi mi in dejavnosti naše skupine. Tistim, ki želijo, da bi Berlinski zid še vedno stal, pa čeprav je ta padel, še preden se je marsikdo od nas rodil, tistim bi radi povedali, da imamo vsega tega

dovod oder za številne kulturne dogodke in tradicije, ki v vsakem letnem času poživljajo naše vasi. To so resurzi, ki jih že imamo na razpolago, in v te se splača investirati. Če zares ljubimo svoj teritorij, bi ga morali ovrednotiti, da bo lahko obiskovalec občudoval vse različnosti te krajine. Vendar ne bo več nobene krajine, če politika ne načrtuje na srednji in dolgi rok, pa čeprav bi morala biti to njena osnovna naloga, in ima za to vse potrebne instrumente. Po našem mnenju so dobre rešitve z lahkoto dosegljive. V nekaterih primerih, kot sta projekta Jezik Lingua in ZborZbirk, so bile tudi že realizirane. Zato od oblasti zahtevamo, naj začnejo z razvojnimi načrtovanjem. Pri tem pa morajo v večji meri upoštevati primarni sektor, ki je najbolj pomemben in tudi nujno potreben, če hočemo varovati svoj teri-

Nastop članov folklornih skupin Živanit in Razor

Problematično gledanje na družbo (1)

Revni in bogati – črni in beli...

Ko človek nekoliko spremlja, kako gledamo v današnji Cerkvi na družbene težave, pride do kar zanimivih ugotovitev. Kot je nekako že v navadi, niso toliko težavne same analize stanja, čeprav so včasih kar malo preveč okužene z določenim sociologizmom, kolikor so bolj težavni sklepi. Veliko je "črno-bele tehnike", banaliziranja in poenostavljanja. Da pa ne bomo govorili preveč v zraku, poglejmo nekoliko поблиže določeno analizo stanja, ki je dobra in jasna, potem pa še sklepe. Kot se zdi, nam je v Cerkvi nekoliko bolj postalo jasno, tudi v kakšnem ekonomskem kontekstu živimo. Zgodil se je preobrat, ki ima seveda svoje posledice, po katerem smo v zahodnih deželah postali porabniki izdelkov, ki so narejeni drugod. To seveda vodi do postopnega zmanjševanja družbenega bogastva po eni strani, po drugi pa se vse bolj jasno ustvarja čedalje bogatejša elita, ki je skoraj izključno "zahodna", saj so v gromozanski večini nadzorniki in spodbudniki proizvodnje doma na Zahodu. Dežele, ki proizvajajo – o tem, kako, v kakšnih razmerah, se proizvaja v teh deželah, je druga zgodba –, ne morejo priti na površje, temveč ostajajo nerazvite. Pri tem je treba povedati predvsem tole, da ta ljudstva ne hrepenijo toliko po tem, da bi sodelovala pri dobičku in bogastvu, kolikor bolj hrepenijo po sodelovanju v globalnem potrošniškem spektaklu. Tako pa prihaja do vse močnejšega družbenega konflikta, saj s (m) o na drugi strani ljudstva, katerih blaginja polzi navzdol. Ta položaj nam je torej precej jasen, a potem radi zadeve zbanaliziramo, saj naj bi bila človeška družba sestavljena iz samo dveh kategorij – iz bogatih in revnih. Samo po sebi to še ne bi bilo tako narobe, če bi na to gledali tako, kot so gledali naši očetj, saj so se v svoji globini zavedali – to prepričanje so imeli v moči ve-

re in upanja v večno življenje, ki ga prinaša Kristus –, da je ta položaj lahko začasen in dokaj spremenljiv. Nasprotno pa danes tudi v Cerkvi gledamo na to kot na nekaj trajnega, nespremenljivega. Kam je šla tista resničnost, ki ji pravimo "človekova svobodna volja", se lahko zgolj vprašamo. Tako pa vse polariziramo, dobimo dva nasprotujoča si pola. Bogati so na eni strani in so vselej amoralni, ustvarjajo krivičen in

sprevržen svet, na drugi strani pa so reveži, ki so vselej "lačni in žejni pravičnosti" (sklicevanje na enega izmed blagrov je precej jasno, a kaj, ko Jezusovi blagri govorijo o neki drugi, presežni stvarnosti), vselej hrepenijo po družbeni solidarnosti ... Etika naj bi tako predstavljala tisti čudežni napoj, s katerim bi dosegli te "pozitivne vrednote" – tako ali tako se danes o vrednotah veliko govori, a niso nič več vezane na krščanski nauk, temveč so samo stoječe, prav zato pa smo jim nadelo tisto poimenovanje, ki je v narekavajih. Pravkar omenjeno naj bi zagotovilo nekaj, kar sprevrže skoraj dvatisočletno učenje Cerkve. Zagotovilo naj bi namreč človekovo srečo in dostojanstvo, saj naj bi po novem

(govorimo o učenju zadnjih nekaj desetletij) človek bil na svetu zato, da bi bil srečen, pri čemer je prepogosto mišljena le zemeljska sreča, ne pa tista večna. To pa se ne sklada niti z evangelijem, če, recimo, damo za primer samo priliko o bogatašu in ubogem Lazarju (Lk 16,19-31). Če smo že bili ustvarjeni za srečo, potem je to večna sreča, ki pa je Bog sam. Kot nam pove sv. Avguštin, nas je Bog "zase ustvaril", naša naloga je taka, da Boga "spoznavamo, ljubimo in mu služimo v tem življenju, da bi ga potem uživali v prihodnjem, v nebesih", kot nam lepo pove stari katekizem. Zaradi tega napačnega gledanja, ki ga imamo, so bogataši tisti, ki imajo v svojih rokah tako človeško srečo kot dostojanstvo – morda pa smo preveč osredotočeni le na blaginjo, se vam ne zdi? Kot reveže pogosto danes pojmujejo pribežnike, o katerih smo že imeli priložnost spregovoriti, ki se jim s tujko raje reče "migranti". Zanje žal drži, da ne prihajajo k nam zato, ker bi bili lačni in žejni pravičnosti in solidarnosti, enakosti in podobnih reči. To jih ne zanima kaj dosti, če sploh kaj. Predvsem so zaslepljeni z lepim in lagodnim življenjem, ki naj bi ga prinašalo zahodnjaško potrošništvo.

Želijo si tiste blaginje, ki jo imamo na Zahodu. Te množice ljudi se zavestno podajajo na pot in zavestno tvegajo svoja življenja zato, da bi karseda hitro zagotovile večjo blaginjo družinam v svojih deželah. Želijo si priti do "mobija", o katerem so lahko v svoji vasi zgolj sanjali, sline se jim cedijo ob pogledu na zahodnjaške lepote v mini-krilih, ki jih pri njih ni, želijo si priti do modelov avtomobilov, do katerih ne morejo doma. Poenostavljeno lahko rečemo, da vidijo Zahod kot raj, kjer bi se lahko nemoteno potopili v materialne dobrine in jih uživali, hkrati pa jih ne bi vezali več strogi moralni zakoni.

/ dalje prihodnjic
Andrej Vončina

Ob 20-letnici smrti msgr. Jožka Benedetiča

Okrogla miza

V rojstni vasi Vipolže je bila 26. decembra – ob Dnevu samostojnosti in enotnosti – okrogla miza, posvečena spominu na izrednega duhovnika msgr. Jožka Benedetiča; organizirala sta jo Območni odbor Združenja za vrednotno slovenske osamosvojitve za Brda, Števerjan in Gorico ter župnija Vipolže. Ker je bila župnijska dvorana premajhna za vse poslušalce, so program pripravili v vaški cerkvi. Upokojena učiteljica gospa Branka Gorjup je s pomočjo učenk in dijakinj pripravila lep kulturni program v glasbi in umetniški besedi. Nagovori sedmih udeležencev okro-

gle mize pa so predstavili različne vidike Benedetičevega življenja. Prelat, prof. Franc Kralj je spregovoril o Jožku

Benedetiču kot spiritualu v semenišču v Vipavi, msgr. Vinko Paljk je svoj poseg naslovil Moja izkušnja z Jožkom Benedetičem. Msgr. Gašper Rudolf je spregovoril o Benedetičevem pastoralnem zano-

su, prof. Silvester Gaberšček je predstavil članek Tone Kralj in poslikava cerkve sv. Martina v Šmartnem. Ob poslikavi cerkve je bil namreč Jožko Benedetič župnik v Šmartnem. Univerzitetni dipl. inž. in Benedetičev nečak Ljubomir Prinčič je predstavil družin-

na osebnost zasluži trajen spomin v Goriških Brdih in celotnem slovenskem kulturnem prostoru. Bil je navduševalec in mož upanja ter velik častilec Marije na Sveti Gori. SP

pomladi je upal tudi na pomlad Cerkve na Slovenskem. Dr. Primož Krečič, ki je bil kasneje njegov naslednik na tem položaju, pa je predstavil Benedetiča kot spirituala v ljubljanskem bogoslovju. Po okrogli mizi so si obiskovalci v župnijski dvorani ogledali tudi razstavo fotografij iz Benedetičevega življenja in se družili ob božičnih dobrotah.

Organizatorja okrogle mize nameravata prispevke, obogatene še z drugimi pričevanji, objaviti v posebni publikaciji. Msgr. Jožko Benedetič si kot pomembna osebnost zasluži trajen spomin v Goriških Brdih in celotnem slovenskem kulturnem prostoru. Bil je navduševalec in mož upanja ter velik častilec Marije na Sveti Gori. SP

Štandrež v božičnem času Žive jaslice v cerkvi sv. Andreja ap.

Na božični večer, pred polnočnico, so domačini poleg lepih tradicionalnih jaslic, ki so jih mladi postavili ob stranskem oltarju sv. Jožefa, uprizorili v prezbiteriju štandreške cerkve tudi žive jaslice. Sodelovali so igralci, mladi in starejši, pevci

tega izrednega dogodka. Na nebu so opazili tudi zvezdo repatico, ki je vodila tri modre, ki so se prišli priklonit novorojenčku, kralju vseh kraljev, in mu prinesli zlata, kadila in mire. Ta zadnji prizor so dodali na ponovitvi na praznik Svetih treh kraljev. Sv. trije kralji

Žive jaslice (foto DP)

otroškega zbora, ženska skupina in mešani zbor ter glasbeniki. Žive jaslice so oblikovali v več najznačilnejših prizorih, ki so jih povezovali vezni tekst, petje in glasba. Zelo zahtevna je bila tudi tehnična plat za ozvočenje nastopajočih, svetlobni učinki in kostumi. Žive jaslice si je zamislila Alessandra Schettino, režijo pa je prevzel Božidar Tabaj.

V začetnem prizoru poletavajo po prezbiteriju ob spremljavi violin angelčki, nadangel pa pozdravi Marijo in ji naznani, da bo postala mati otroku, ki bo velik in klical se bo Sin Najvišjega. S prižnice se oglasi mogočen glas rimskega cesarja naznani, da bo po vsem cesarstvu popis vseh družin.

Ko Jožef in Marija iščeta prenočišča, srečata na poti najprej skupino kmetov, ki se pogovarjajo o treh kraljih, ki sledijo zvezdi; le-ta jih vodi do novega kralja. Nato srečata še mizarje in peke in jih sprašujeta, kje bi lahko prenočila, saj je Marija noseča in bo kmalu rodila sina. Nihče ju noče sprejeti pod streho, vsi ju pošiljajo v druge kraje. Tudi gostilničar se otepa nenapovedanih prišlecev. Končno ju dobra žena spremlja do preproste štalice zunaj mesta Betlehema, kjer je Marija rodila. Pastirji, ki so v bližini pasli svoje ovce, so bili prve priče

mačinka Sonja Maligoy. Ogleдали so si številni ljubitelji jaslic in tudi udeleženci dobrodelne mednarodne baklade v nedeljo, 12. januarja. Baklado je organiziralo društvo SKultura 2001 ob sodelovanju štandreških organizacij in društev. Štandreški udeleženci baklade so se zbrali na trgu pred cerkvijo in se na nekdanjem mejnem prehodu pridružili "pohodnikom" z baklami iz Vrtojbe. Skupno so pohod končali v Jeremitišču, kjer sta številne prisotne nagovorila predsednik SKulture Marjan Breščak in župan iz Šempetra-Vrtojbe Milan Turk.

Jaslice v Jeremitišču (foto DP)

mačinka Sonja Maligoy. Ogleдали so si številni ljubitelji jaslic in tudi udeleženci dobrodelne mednarodne baklade v nedeljo, 12. januarja. Baklado je organiziralo društvo SKultura 2001 ob sodelovanju štandreških organizacij in društev. Štandreški udeleženci baklade so se zbrali na trgu pred cerkvijo in se na nekdanjem mejnem prehodu pridružili "pohodnikom" z baklami iz Vrtojbe. Skupno so pohod končali v Jeremitišču, kjer sta številne prisotne nagovorila predsednik SKulture Marjan Breščak in župan iz Šempetra-Vrtojbe Milan Turk.

DP

Pastoralno področje Soča-Vipava

Svetle in senčne plati v končnem poročilu

Podeljevanje zakramentov in zakramentali označujejo versko življenje župnijske skupnosti v določenem kraju. Tudi njihov prikaz v številkah nam daje neko sliko življenja krajevnega cerkvenega občestva. V našem primeru, ko gre za župnijsko skupnost, ki pripada tudi slovenski narodni manjšini, pa ima tudi z narodnega vidika svoj pomen oziroma sporočilo. V tem smislu je bilo na silvestrovo zelo zanimivo poslušati sklepno poročilo ob zahvalni sv. maši v Gabrjah in Štandrežu, ki sta ga za pastoralno področje Soča – Vipava, ki

vklučuje župnije Štandrež, Sovodnje, Rupa-Peč in Gabrje - Vrh Sv. Mihaela, podala župnik Karlo Bolčina in kaplan msgr. Renato Podbersič. Čeprav se je cerkveno leto končalo novembra s praznikom Kristusa Kralja, je tudi konec civilnega leta priložnost za oceno pastoralnega delovanja in zakramentalnega življenja. Zato sta se duhovnika Bolčina in Podbersič najprej zahvalila Bogu za neprestano blagoslovljanje in varovanje pred hudim. Zahvale so bile nato namenjene vsem članom župnijskih, gospodarskih in pastoralnih svetov ter vsem,

ki na katerikoli način pomagajo pri bogoslužni, vzgojni in dobrodelni dejavnosti. Še posebno razveseljujejo je dejstvo, da se je število izrednih delilcev obhajila povečalo. G. nadškof je namreč postavil v službo še štiri nove delilce, ki jih je sedaj skupno enajst. Sledilo je podrobnejše poročilo, iz katerega je bilo podčrtano, da je na pastoralnem področju Soča – Vipava verouk obiskovalo 130 otrok in mladih, od katerih je 17 otrok pristopilo k zakramentu sv. sprave, 17 otrok k zakramentu prvega sv. obhajila in 23 mladih k zakramentu potrditve v Svetem Duhu.

Skupno je bilo krščenih 19 otrok: 5 otrok v župniji Gabrje - Vrh (4 otroci izhajajo iz slovenskih družin, eden iz mešane), 6 otrok v župniji Rupa - Peč (4 iz slovenskih in dva iz mešanih družin, od teh le trije živijo na

področju župnije), 1 deklica v župniji Sovodnje (iz mešane

Dekan Karel Bolčina

družine, ki ne prebiva v občini) in 10 otrok v Štandrežu (1 otrok iz slovenske, 3 iz mešanih ter 6 iz italijanskih družin). Poroke so bile le tri in vse so bile v Štandrežu. Poročili so se en sloven-

ski, en mešani in en italijanski par. Pogrebov je bilo skupno 48. V župniji Gabrje - Vrh so umrli 4 moški in ena ženska, vsi Slovenci. V župniji Rupa - Peč je umrlo 6 moških in 5 žensk, vsi Slovenci. V Sovodnjah je bilo 13 pogrebov (9 moških in 4 ženske, tudi tukaj vsi Slovenci. V Štandrežu so cerkveno pokopali 22 pokojnih, od katerih je 9 moških in 13 žensk oziroma 19 Slovencev in 3 Italijani. Iz teh števk izhaja velika zaskrbljenost tako za zakramentalnost kot za narodno življenje, saj je bilo 48 smrti in le 19 krstov in 3 poroke. Prav tako skrb vzbujajoče pa je dejstvo, da se opuščajo stare navade in se vedno bolj uveljavljajo navade, ki so nastale na podlagi potrošniških interesov in potreb.

V poročilu sta se g. Bolčina in

msgr. Podbersič zahvalila še za prostovoljno delo pri Karitas, kamor prihaja vse več prosilcev pomoči. Veliko je bilo tudi opravljenega dela pri vzdrževanju župnijske imovine. Še posebno razveseljujejo pa je dejstvo, da je spet zaživel župnišče v Sovodnjah, v katerem od decembra naprej prebiva msgr. Renato Podbersič. Poročilo za pastoralno področje Soča-Vipava se končuje z opravičilom za morebitne napake in zahvalo vsem, ki vztrajno skrbijo za molitev v cerkvah in po domovih, "kakor je evharistijska srce vsake krščanske skupnosti in bi brez nje skupnosti ne bilo, tako je molitev kakor pljuča vsake skupnosti: ena polovica so tihe, skrite, osebne molitve mnogih posameznikov, druga polovica so skupne, javne in očitne molitve v naših Božjih hišah".

JuČ

Goriški skavti na zimovanju v Žabnicah

V veseli družbi preiščeno preživeti dnevi

Zimsko vzdušje in sneg sta zvalila zadnja dva letnika goriških izvidnikov in vodnic, da so se od 28. do 30. decembra odpravili na zimovanje v koč sv. Jožefa v Žabnicah. Skavtje so se ob igrah in poizkusih zabavali v naravi, se naučili različnih skavtskih veščin, pri tem pa gradili trdne vezi prijateljstva in medsebojnega spoštovanja.

Tako so v prijateljskem vzdušju dnevi kar hitro minili. Mladi so spoznavali skavtsko delovanje, se pogovarjali o stanju v posameznih vodih in znotraj čete. Posebno pozornost so namenili osebnemu napredovanju vsakega člana, spregovorili so o prehojenih skavtskih poti, o sedanjem stanju znotraj skupnosti in o morebitnih specializacijah. Tako so se lahko vsi približali voditeljem, si z njimi izmenjali mnenja in jim zaupali svoje težave. Člani višjega voda so pridobili

vali nova znanja v delavnicah, ki so zajemale najrazličnejša področja. Učili so se, kako se brusijo noži, spoznavali radio, se preizkusili v kuhanju. Ob tem so jih spremljali izkušeni voditelji, ki so znali popestriti ozračje z zanimivostmi, opombami in pohvalami. Skavtje so se posvetili tudi duhovnosti. V pogovoru so si

skušali odgovoriti na vprašanje, kaj je molitev. Razlagali so si, zakaj in čemu človek moli. Spoznali so različne načine molitve in se spustili v konceptualno svetopisemsko priliko o izgubljenem sinu. S petjem so tudi sodelovali pri maši v vaški cerkvi. Prijateljstvo in povezanost sta pestrila zimske dneve v koči.

Mladi skavti so se zabavali ob različnih družabnih igrah. Večkrat so se odpravljali v naravo in se igrali s snegom. Sestavili so snežaka, se kepali in sankali. Organizirali so celo nočno igro, v kateri so se morali v temi približati bazi nasprotnih skupin in si prisvojiti njen zaklad. Pri tem so morali paziti, da bi jih ne opazili, in izogibati se sovražnikom, saj so jih lahko zvalili na dvoboj. Sami so si lahko pridobivali točke s skalpiranjem. Vsaka ekipa je imela tudi kodo, ki jo je morala braniti, saj so se nasprotniki skrivoma približevali, da bi si izpisali zaporedje znakov.

Skavti so nazadnje le morali zapustiti koč in zasnežene Žabnice. Odhajali so zadovoljni, da so se lahko marsičesa naučili. Težko so se ločili

od dobrih prijateljev, toda vsi so bili veseli ob misli, da se bodo kmalu zopet srečali. Posebna zahvala gre voditeljem, ki so organizirali celotno zimovanje. Potpečljivo in vztrajno so vodili člane višjega voda in jih marsičesa naučili. Mladim so posredovali mnogo vrednot in jim bili v zgled.

Nora puma

GORICA Bratsko srečanje ob jaslicah

V desetih letih so se stkale trdne bratske vezi

Na nedeljo Jezusovega krsta, ko se je končal božični čas, sta bratstvi Franciskovega svetnega reda (FSR) iz Gorice in s Kostanjevice pri Novi Gorici organizirali v goriški stolni cerkvi že tradicionalno bratsko srečanje pri jaslicah. Številni prisotni z obeh strani meje, ki so napolnili cerkev, so lahko ob prebiranju odlomka Tommasa da Celana, življenjepisa sv. Franciška, ob drugih molitvah, prizorih in animacijah ter petju podoživeli tipično franciskansko liturgijo o prvih jaslicah iz Greccia, kot si jih je pred 790 leti zamislil asiški ubožec. Letos so sodelo-

vali FRAMA in FO Kostanjevice, člani mladinske skupine in kitaristi iz goriške stolnice, otroški pevski zbor pod vodstvom Michele De Castro, bariton Eugenio Leggieri-Gallani, violinista Francišek Tavčar in Riccardo Conte ter organist Marco Colella. Ob vsem tem so se navzoči

spomnili zgodovinskega dogodka izpred desetih let, ko je padla državna meja med Italijo in Slovenijo; tedaj so se namreč

v Gorici prvič zbrali slovenski in italijanski Franciskovi "sinovi". V spomin na ta dogodek je asistent kostanjeviškega bratstva p. Tomaž Pinter skupaj s Franciskovimi otroki prinesel pred oltar Dete Jezusa, simbolično povito v časopise, ki govorijo o padcu meje. Po desetih letih so želeli osvežiti spomin, se zahvaliti za trdne bratske vezi, ki so se v tem času stkale, in za povezanost v molitvi. Tik pred koncem je goriški nadškof Carlo Redaelli povedal, da bi bilo lepo, ko bi slovensko in italijansko bratstvo FSR skupno organizirali romanje v Greccio, vse navzoče pa je spodbudil k nadaljevanju poti v duhu bratstva in miru. Koprski škof Jurij Bizjak je z veseljem pozdravil Redaellijev predlog in vsem zaželel

Kratke

Doberdob / Nedelja svete Družine

Pri nas je navada, da imamo na nedeljo sv. Družine v cerkvi ob jaslicah blagoslov otrok. Letos so mašo oblikovali letošnji prvoobhajanci, tretje in četrtšolci. Zapeli so nekaj pesmi. Obkleli so se v pastirčke, pripravili lepo igrice o Jezušku in slami in zapeli nekaj pesmic. Vse to sta vodili katehistinji, ki nas že nekaj let redno obiskujeta in nam pomagata pri verouku. / Thomas Peric

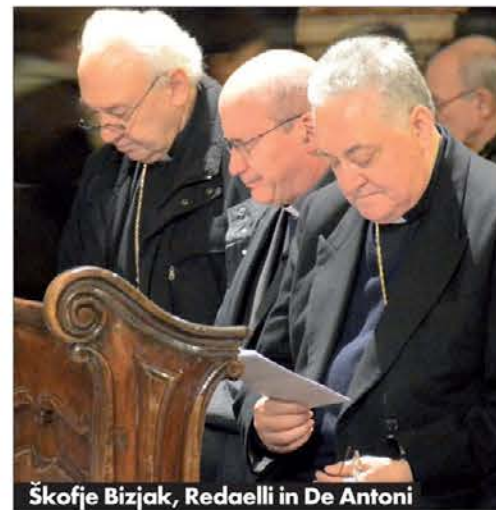
Pevci otroškega cerkvenega zbora iz Štandreža gostje v Rojanu

Mrzlo zimsko jutro z burjo ni prestrašilo deset pevcev otroškega cerkvenega pevskega zbora iz Štandreža, ki so se v nedeljo, 15. decembra, že navsezgodaj odpravili v Rojan. V cerkvi sv. Mohorja in Fortunata so s petjem sooblikovali mašo, ki jo je v živo predvajal slovenski radio Trst A. Pod vodstvom Lucrezie Bogaro in ob spremljavi Silvana Zavadlava (klaviature), Samuela Zavadlava (violina) in Mire Tavčar (kitara) so zapeli Viktor, Elisa, Lara, Makrina, Martina, Jakob, Janiki, Eva, Sibilla in Nika.

Foto Boris Cijan

"obilne milosti našega novorojenega Gospoda" v letu, ki je pred nami. Pred mikrofonom je stopil tudi upokojeni goriški nadškof Dino De Antoni, ki je "kot dedek v prisotnosti dveh mlajših škofov" povedal, da se je ta pustolovščina začela pred desetimi leti: tedaj se jim je zdelo najbolje, da se ljudje dveh mest začnejo povezovati tako, da se najprej srečajo in si prisluhnejo. Bili so različni, toda vsi "ljubljeni Božji otroci". Tako

Škofje Bizjak, Redaelli in De Antoni

"smo združili Evropo brez denarja, brez lučk in žogic, toda z ljudmi". / DD

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Romanje v Sveto deželo od 25. okt. do 2. nov. 2013 (6)

Po Jezusovih stopinjah

Ob "vodiču" sta nam v Jeruzalemu razkazala vse pomembnejše stavbe in cerkve in ozke stopničaste ulice. Tudi mi, ki smo bili nastanjeni dve noči v nekdanjem samostanu sester Maronitk, ki je bil obkrožen samo s takimi ulicami, smo pripešali do njega, kovčke pa so nam pripeljali z majhnimi traktorji s prikolicami, naloženimi na neverjeten način. Po večerji nas je p. Peter zvalil v sobano in nas povabil, naj se predstavimo in povečmo, zakaj smo se odločili za to romanje. Bilo nas je 53. V začetku smo bili malce zadržani, nato se je ozračje segrelo in zame je postal to nepozaben večer. Nekaj, kar se še ne dogaja pri nas, je molitev muezina, ki vsako jutro nekaj po 4. uri začne jutranjo molitev, ki se razlega vsepovsod, od enega minareta do drugega. Dnevne molitve sredi mestnega vrveža niso moteče. Med puščavskim gorovjem Negeba smo se spustili proti jugu, do morske gladine 0 in nadaljevali proti Mrtvemu morju, ki se nahaja nad 400m podmorske gladine.

Dospeli smo do reke Jordan, v kraj Jezusovega krsta; na drugem bregu je že Jordanija. Ta del reke na obeh straneh stražijo oboroženi vojaki, ker bi Jordanija želela svojo zemljo nazaj, a zdi

Nadmorska višina 0

se, da je Izraelci ne bodo nikoli vrnili. Nato smo nadaljevali pot do starozaveznega mesta Jeriha, ki se veča zaradi gradnje mnogih novih hiš in zaradi vrtnih nasadov, kot se to dogaja povsod

po izraelski zemlji. Judje so zelo iznajdljivi in si pomagajo drug drugemu, a žal na škodo Palestincev, ki so ob tem "izobčeni" iz svojih rojstnih krajev. Proti severozahodu se dviga Gora Jezusovih skušnjav in na njej je pravoslavni samostan Quarantal. Na tej poti smo dospeli do

izkopanine se nadaljujejo, da bi boljše razumeli, kako in zakaj je ta skupnost izginila. Končno je bilo pred nami Mrtvo morje. Ni bilo najbolj vabljivo, ker je bila tisti dan nevihta. V daljavi se je bliskalo na temnem nebu, a do nas je k sreči prišla le kakšna redka kaplja dežja. Deževni letni čas se začneja novembra-decembra in takrat nastopi čas setve v vsej rodovitni izraelski deželi. Poskusili smo zaplavati v tem slavnem slanim morju, v katerem ni nič živega. Plavanje je bilo malce težavno, a gotovost, da se ne moreš utopiti, nas je gnala naprej. Zadnje jutro ob petih, ko ni bilo več z nami patra Petra, ker je že odpotoval s skupino romarjev, ki so poleteli preko Carigrada, pa smo imeli veliko srečo: sv. mašo prav v votlini rojstva, ki jo je daroval italijanski pater. Berila smo prebrali v italijanski, a Oče naš in ostale molitve pa v slovenščini. Presenečenje nas je čakalo pri obhajilu, ker smo ga dobili v obliki kruha in vina. Kjer je duhovnik maševal, so stale jasli, v kate je bil položen Jezus. Vsi smo lahko mirno poklekili na kraj Gospodovega rojstva in pobožali srebrno zvezdo, ki označuje ta sveti kraj.

/ dalje
Albina Pintar

S 1. strani

Kristjani nismo ...

Pa ne, da bi sedaj pisali, kako smo kristjani vsi svetniki, za božjo voljo, saj se zavedamo svojih grehov, meja in slabosti, a le to zahtevamo, da imamo pravico v javnosti in nočemo, da nas stalnoigmatizirajo, dobesedno stalno ter povsod pošiljajo nazaj v luknje, katakombe, brezna. Kako strahotna je ta slovenska družbena pogojenost, govori tudi podatek, ki ga, žal, navajamo občasno skorajda samo mi, namreč to, da se sprašujemo, kje so v slovenski javnosti

danes umeščeni vsi tisti slovenski izobraženci, ki so v dvajset in več letih maturirali v Šentvidu, Mariboru in Vipavi na škofijskih gimnazijah? Kje so? Gre za velikanske številke izobraženih mladih ljudi, za katere se je pred časom zmotno govorilo, da bodo to "aristokracija slovenske družbe", duhovna aristokracija seveda. Kje so? Zakaj molčijo? Zakaj jih nikjer v javnosti ni? Zakaj jih je v javnosti tako malo? Že samo ta razmislek priča o tem, kako potreben je t. i. "verski tisk" tudi danes.

Škedenjskemu kaplanu

g. DUŠANU JAKOMINU

ob rojstnem dnevu

želimo še veliko zdravja in navdušenega dela

vsi pri Novem glasu

Vrtec Sonček v Gorici

Praznično ozračje v decembrskih dneh

December je čaroben mesec, ki ga imamo vsi radi, še posebej otroci, saj v njih vzbuja radovednost in pričakovanja. V vrtcu Sonček je bilo praznično obdobje zelo živahno. 6. decembra je malčke obiskal sv. Miklavž. V pričakovanju

bradatega škofa so si otroci ogledali predstavo gledališke skupine O'Klapa, ki jo sestavljajo goriški višje-srednješolci. Malim "sončkom" so pričarali po vzoru senčnega gledališča pravljico z naslovom Trije dobri mošje in Ljubezen. Otroci so kar strmeli v nenavadno lepe prizore. Ko je sv. Miklavž obdaril otroke s sladkarijami, igračkami in matematičnimi igrami, so mu lepo zapeli nekaj pesmic. Žal se sv. Miklavž ni mogel zadržati dolgo z otroki, ker je na ta dan zelo zaposlen.

Med božičnimi delavnicami in petjem božičnih pesmi je vrtec Sonček obiskala skupina dijakov iz vzgojiteljske Srednje šole Veno Pilon iz Ajdovščine. Predstavili so se s simpatično gledališko igrico Mucin božič; ob spremljavi kitar in petju so se "sončki" zelo zabavali. Na koncu pa so vsi skupaj zapeli pesmico o mucu. Dijakom so vzgojiteljice pokazale vrtec in metode, ki jih v vrtcu uporabljamo.

Končno je nastopil dan božičnice. Otroci so praznično dopoldne popestrili s pristrčno igrico, v kateri so z lutkami, ki so jih sami izdelali, prikazali rojstvo Jezusa. Ob spremljavi prečne flavte so otroci zapeli božične pesmi in staršem voščili vesele praznike. Predstavnici staršev sta v imenu vseh voščili učnemu in neučnemu osebju ter vzgojiteljicam izročili nov fotoaparar. Jaslice oz. lutke, ki so jih otroci izdelali, so - v sklopu razstave jaslic na Sveti Gori - na ogled v eni izmed izložb v Solkanu.

Božični koncert v Kulturnem centru Bratuž v Gorici

Še en podvig goriških glasbenikov

Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov sta ob zadnjem Božiču priredila koncert, ki bo gotovo ostal v posebno dragocenem spominu ne le številnih nastopajočih, temveč tudi občinstva, ki se ga je udeležilo v ponedeljek, 23., oziroma petek, 27. decembra 2013. V koncertni sezoni, ki jo podpirata Dežela FJK in Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, sta namreč ponudila pravo glasbeno poslastico, ki so jo odlično izvedli goriški glasbeniki, že izkušeni snovalci priložnostnih glasbenih projek-

Foto Ožbej Černe

tov in podvigov. Tokrat so postavili na oder mogočno Krönungsmesse K 317 v C duru Wolfganga Amadeusa Mozarta

za soliste, zbor in orkester: eno najbolj znamenitih maš solno-graškega genija so briljantno

izvedli sopran Mojca Milič, alt Martina Kocina, tenor Luca Dorbolo, bas Giuliano Pelizon, pevci mešanega pevskega zbora Hrast iz Doberdoba in Lojze Bratuž iz Gorice ter glasbeniki iz vse dežele in bližnjih krajev Slovenije, ki sestavljajo Orkester ArsAtelier Silvan Kerševan pod taktirko vedno zanesljivega dirigenta Hilarija Lavrenčiča. V drugem delu koncerta so se jim pridružili še mladi pevci Otroškega pevskega zbora Veseljaki iz Doberdoba, ki ga vodi Lucija

P. Quaggiato in A. Tavčar

Lavrenčič Terpin, in Mladinskega pevskega zbora Emil Komel, ki ga vodi David Bandelj. Na vrsti so namreč bile slovenske božične pesmi v novih orkestracijah, za katere sta poskrbela goriški skladatelj Patrick Quaggiato in tržaški Aljoša Tavčar, pripadnika mlajšega rodu, ki pa sta s svojimi samoniklimi in izvirnimi stvaritvami že dobro uveljavljena. Ene je zapel združeni otroški zbor, druge združeni mešani, zadnjo - Adeste fideles - pa vsi skupaj, vključno s solisti.

Jazzva 16. januarja v KC Bratuž

"Skupina osmih vokalnih posebnikov" Jazzva iz Ljubljane bo v četrtek, 16. januarja, ob 20.30 nastopila v Kulturnem centru Bratuž v Gorici. Skupina je nastala leta 2005 in ustvarja lepoto a cappella glasbe. Ideje za repertoar črpajo iz najpopularnejših pesmi novejšega in starejšega datuma, jazz standardov, slovenskih popevk, kot tudi, del napisanih posebej za vokalne skupine. Lani so se izkazali na mednarodnem tekmovanju Seghizzi, kjer so osvojili prvo nagrado občinstva v kategoriji popa in jazz. Goriški publiki se bodo tokrat predstavili s skladbami iz svetovnega repertoarja, posebno pozornost pa bodo posvetili slovenski popevki. Več na: www.jazzva.si

Božični koncert ZCPZ v goriški stolnici "Še naprej gojite petje in ohranjajte svoje korenine!"

S poudarjanjem teh misli je nekdanji goriški nadškof Dino De Antoni nagovoril vernike, ki so se, sicer manj množično kot prejšnja leta, udeležili tradicionalnega koncerta v goriški stolni cerkvi, ki ga je, kot vselej, priredilo Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij. Spomnimo naj, da segajo začetki tega božičnega zborovskega srečanja v petdeseta leta prejšnjega stoletja, ko si je koncert na praznik prvega mučenca sv. Štefana, 26. decembra, zamislil nepozabni izredno delavni duhovnik in kulturnik, skladatelj in pevovodja prof. Mirko Filej. Prisotnost nekdanjega nadškofa je presenetila prisotne, a kot nam je povedal dekan Karel Bolčina, je msgr. De Antoni ju slovensko petje zelo pri srcu. To je bilo sicer jasno razbrati iz

toplih besed, ki jih je namenil poslušalcem. Dejal je, naj vestno in vztrajno gojimo naše lepe, vsebinsko polne pesmi, saj vsaka najmanjša slovenska vas na Goriškem premore pevski zbor, čeprav maloštevilni, ki nedeljo za nedeljo bogati mašno daritev. Pristavil je tudi, naj zavzeto ohranjamo svoje korenine in radi zahajamo tudi v našo lepo goriško stolnico. G. nadškof De Antoni se je pridružil duhovnikoma Karlu Bolčini in Renatu Podberšiču pri vodenju petih litanijskih Mater Božje in blagoslova z Najsvetejšim, ki je, kot je že navada, sledil božičnemu koncertu. Na koru je bogoslužje s pesmijo požalhtnil združeni zbor ob orgelski spremljavi Silvana Zavadlava, ki je pred začetkom koncertnega sporeda na kratko nagovoril zbrane poslušalce in

med drugim podčrtal pomembnost cerkvenega petja pri službi božji. Božične pesmi iz domačih in tujih logov so nato splavale med cerkvene oboke iz grl Dekliške vokalne skupine Bodeča Neža (zborovodja Mateja Černic), ki so zapele tudi nežno in nadvse priljubljeno

bete, MePZ Štandrež (Goran Ruzžer, orgelska spremljava Martina Valentinčič), ki je v svoj spored vključil tudi ljudsko *Kaj se vam zdi* v priredbi Hilarija Lavrenčiča, MoPZ Štmaver (Nadja Kovic), ki je izbral med drugim pesem *Blažena noč* Vinka Vodopivca, in MePZ F. B. Sedej Števerjan (Aleksandra Pertot, orgelska spremljava Martina

MoPZ Mirko Filej (foto DP)

Sveto noč. Sledili so MoPZ Mirko Filej (Zdravko Klanjšček), ki je med tri pesmi uvrstil tudi *V zvezdicah žari nebo* Antona Klančiča na besedilo M. Eliza-

Hlede), ki je med dve skladbi iz tuje literature vrnil pesem *Ena lučka*, ki jo je uglasbil Lojze Bratuž.

IK

Ob smrti drage prijateljice

Alenki v spomin

po poroki javno zahvalila.

Ko smo jo obiskale v domu v Podsobotinu, se je razjokala in povedala, da vedno sanja o mami in da bi rada šla k njej. Nato pa smo se lepo pogovorile. Povedale smo ji tudi, da je števčanski župnik šel na zdravljenje. Tedaj nas je opomnila, da premo- lo molimo za duhovnike. Imela je čisto prav, kajti svetost in zdravje naših dušnih pastirjev sta odvisna tudi od molitev nas vernikov. Ob drugem obisku z gospo Bruno nas je bila zelo

vesela. Zelo jo je skrbelo, kako je z njenim domom, a potolažile smo jo, da bo vse še dobro, ko se bo vrnila domov. Ko smo se poslovile in ji izročile pozdrave znancev, je bila zelo vesela, da se je kdo spomni, čeprav samo s pozdravom. Pri naslednjem obisku pa je bilo že hudo, kajti bila je že v "drugem svetu". Bilo nam je zelo težko, toda vseeno nas je spoznala. Bilo je ravno ob večerji, želele smo ji pomagati, a hotela nam je pokazati, da zmore sama, čeprav je ostal krožnik ved-

no poln. Pa sem si rekla: "Ljubi Bog, kakšno trpljenje je v teh domovih, da te stisne pri srcu. Toda Alenka, Tebe je Bog izbral, da bi mu zadostila za vse naše slabosti. Ti si vse sprejela brez godrnjanja in z veliko skromnostjo". Kamor je prišla, je poprijela za delo in vsakemu pomagala, v sorodstvu, v naši skupnosti, pa tudi v Slovenijo je segala njena dobrota. Vest mi ni dala miru, tako da sem morala Alenki iz hvalečnosti napisati teh nekaj skromnih vrstic.

Počivaj v miru, draga Alenčica, pri Nebeškem Očetu, Svetogorski Mariji in svoji mami.

Adela

KATOLIŠKA KNJIGARNA

vabi NA KAVO S KNJIGO:

BRDA IN BRICI

Strokovni in znanstveni prispevki o Brdih

Obsežno monografijo, ki obsega 21 strokovnih prispevkov različnih avtorjev, sta uredili Danila Zuljan Kumar in Tanja Gomiršek, ki bosta delo tudi predstavili

v četrtek, 23. januarja 2014, ob 10. uri
v prostorih knjižarne

Toplo vabljeni!

Kavo ponudi:

PrimoArma

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2013

Dramski odsek PD Štandrež

Max Real - Peter Militarov

TRIJE VAŠKI SVETNIKI

komedija

režija: Jože HROVAT

premiera:

sobota, 25. januarja 2014, ob 20. uri

abonmajska ponovitev:

nedelja, 26. januarja, 2014, ob 17. uri

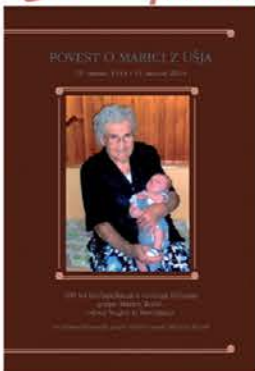
župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

Informacije in rezervacija sedeža: Božidar Tabaj 0481 20678 od 12. do 14. ure

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Novo

pri Goriški Mohorjevi družbi

POVEST O MARICI Z UŠJA
19. januar 1914 - 19. januar 2014

100 let trudapolnega, a vedrega življenja gospe Marice Rožič, vdove Vogrič iz Števerjana

Po pripovedovanju gospe Marice spisal Marjan Terpin

PODGORA Božični dobrodeleni koncert v spomin na dr. Mirka Špacapana

Velikodušen spomin

Mirko Špacapan je ogromno dal naši narodni skupnosti, vsej Goriški in sploh deželi, zato je prav, da se ga s hvaležnostjo spominjamo, je na božičnem dobrodelnem koncertu v petek, 10. januarja, poudaril njegov dolgoletni prijatelj in politični sodruinik odv. Damijan Terpin. Tudi tak koncert, ki je tokrat potekal že petič v podgorski cerkvi in katerega nabirka je bila namenjena društvu *Paliativna oskrba - Mirko Špacapan ljubezen za vedno*, je lahko način, da se zavedamo bogate dediščine novembra 2007 umrlega zdravnika, glasbenika, športnika, skavta in politika. S svojo prisotnostjo so se su med drugimi poklonili podpredsednik deželne sveta FJK Igor Gabrovec, predsednik in podpredsednica pokrajine Enrico Gherghetta in Mara Černic, števerjanska županja Franka Padovan, občinska svetnika Marilka Koršič in Walter Bandelj, iz matične domovine pa Danijel Krivec, predsednik Komisije za odnose s Slovenci v zamej-

stvu in po svetu. Pozdrav sta poslala novi goriški prefekt Vittorio Zappalorto in župan Ettore Romoli. Koncert, ki so ga priredili ZSKP, PD Podgora, ZCPZ, SZSO, SSK, Krožek Anton Gregorčič in Olympia, torej društva, pri katerih je bil Špacapan ustanovitelj oz. dolgoletni član, so uvedli člani Malega godalnega orkestra SCGV Emil Komel: zaradi boleznih dirigentke Noemi Cristiani je devet mladih

godalcev med 8. in 16. letom zagralo *Staro francosko pesem* Čajkovskega pod taktirko prof. Franciška Tavčarja. Špacapanova hčerka Angelica je nato na klavir zaigrala stavek Bachovega preludija, ob tem pa še zapela dve pesmi, eno francosko in eno angleško. V drugem delu večera pa je z zelo primernim repertoarjem nastopil odlični MePZ Postojna, ki ga že nekaj let vodi Mirko Ferlan. Sakralne skladbe slovenskih

in tujih - pretežno sodobnih - avtorjev so se prepletale s pripovedovanjem o tem, kako so na Goriškem, v Brdih in na Krasu nekaj praznovali božični in novoletni čas; izbor besedil je po knjigi Darinke Sirk *Ivanov venec - briške šege in navade* opravil in jih prebral član dramske družine društva Štandrež Matej Klanjšček. Simon Komjanc se je v priložnostnem govoru spomnil Špacapana, ki je bil v mladih letih odličen študent in že dejava v različnih društvih, nato pediatr in nazadnje politik, ki je vsako zadevo skušal reševati na najboljši možen način in je "s svojim prefinjenim političnim čutom" marsikaj pridobil za Slovence v naši deželi. "Taki ljudje, kot je bil Mirko", je sklenil Komjanc, so "redki kakor 'teri'" (tako pravijo v Števerjanu zvonikom). Zahvalo občinstvu za prisotnost in sodelovanje, sploh pa svoja močna čustva ob tradicionalnem večeru je na koncu izrazil še Špacapanova vdova dr. Manuela Quaranta, prizadevna predsednica društva, ki mu je bila namenjena nabirka. Mlada Angelica pa je s svetlimi verzi vsem zbranim zaželela srečno novo leto. Prireditve je sklenil zbor Postojna z Marijino hvalnico iz pravoslavne liturgije. / DD

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Obvestila

Kmetija Vogrič vabi, da skupno nazdravimo z našo nono-babico Marico ob njeni stoletnici, v soboto, 18. januarja 2014, ob 12. uri, v Števerjanu, Klanec 16.

Etika in prihodnost: v sklopu predavanj pod tem naslovom bo v soboto, 18. januarja, v sodelovanju s SZSO večer z naslovom "Dileme bioetike". Srečanje, ki ga bo uvedel franciškan dr. Tadej Strehovec, bo v župnišću v Štandrežu pri Gorici z začetkom ob 19. uri. Vabljeni mladi!

V Kulturnem centru Lojze Bratuž bo od 15. januarja potekala LEVEL10 delavnica. Gre za 10 delavnic o tem, kako s prehrano in aktivnim načinom življenja doseči željeni rezultat glede počutja in telesne teže. Uvodna ura (brezplačna predstavitev programa) je bila 15.1.2014. Delavnice bodo potekale vsako sredo ob 19. uri, cena za 10 delavnic znaša 49 evrov. Za dodatne informacije lahko pišete na: info@nasenekajdam.si ali pokličete na 00386 40 586 686.

Pisatelj Boris Pahor bo v sredo, 22. januarja, ob 9.30 gost srečanja, ki ga prireja VZPI ANPI in Združenje bivših deportirancev v srednji dvorani Kinemaxa na Travniku v Gorici.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo v četrtek, 30. januarja, ob 18. uri v Gorici v Tumovi dvorani KB centra, na korzu Verdi 51, predavala dr. Ester Ferletič o anksioznosti. Za informacije po tel. 0481 532092 (Emil D.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja s podjetjem Avriro v dne 14., 15. in 16. februarja 2014 Valentinov vikend v Termah Olimia v Sloveniji. Vpisovanje na društvenem sedežu v Gorici, korzo Verdi 51, ob sredah od 10. do 11. ure, najkasneje do 29. januarja. Podrobnosti in potek letovanja nudijo na sedežu. Na račun 100 evrov. Pohitite!

Z Novim glasom v Maroko. Osemndnevno potovanje bo od 21. do 28. maja letos. Obiskali bomo Casablanca, Rabat, kraljevski Marrakech in kraljevski Fes.

PD Rupa-Peč vabi na tradicionalni letni izlet, tokrat v Jordanijo, ki bo potekal od 19. do 26. avgusta 2014. Informacije na tel. 0481-882285 (Ivo Kovic).

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. štev. 00386 30 325 558.

Zanesljiva in diskretna gospa pomaga pri likanju in čiščenju v gospodinjstvu. Tel. št. 00386 41529652.

Iščem delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. štev. 00386 31449311.

Kadar potrebujete varstvo za otroka ali starejšo osebo, pokličite na tel. štev. 00386 41256240.

32-letna profesorica nudi inštrukcije slovenščine in varstvo. Tel. štev. 00386 41256240.

Kvalitetno opravljam gospodinjstva: likanje, čiščenje... Pokličite na tel. štev. 0038641885539.

Darovi

Za sklad Novega glasa: Vera Sušteršič, Buenos Aires, 70 evrov.
Za misijon p. Pedra Opeko - akcija riža: A. Š. 100 evrov.
Za misijonarja Danila Lisjaka: Antonija Devetak 55 evrov.
Za Novi glas: N. N. 25 evrov.
Za društvo sKultura2001: v spomin na Bruna Pavio daruje Franka Žgavec 50 evrov.
Ob 2. obletnici smrti Marije

Murovec daruje hčerka Ivica 100 evrov za Sveto Goro in 100 evrov za cerkev sv. Ivana.

Sožalje

Ob smrti dragega Bruna Pavio izrekajo Sonji in drugim sorodnikom iskreno sožalje upravni odbor in sodelavci Katoliške knjigarne. Ob prerani izgubi dragega Bruna se pridružuje izrazom sožalja družinam Pavio Prosvetno društvo Štandrež. Ob preranem slovesu ljubljenega moža Bruna sočustvujejo s Sonjo in svojci vsi na Novem glas.

Ob smrti dragega očeta Cvetka Tomažiča izrekajo pevki Aniti in svojem iskreno sožalje člani zbora Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem.

Zahvala

Ob koncu leta se sestre Zavoda Svete Družine zahvaljujemo vsem, ki ste ob različnih priložnostih, v iztekajočem se letu, z nami delili svoje dobrote. Bog vam povrni! Vsem želimo tudi blagoslova v letu 2014.

Družina Pavio se iskreno zahvaljuje vsem, ki so se udeležili pogreba pokojnega Brunota, posebno cerkvenemu zboru Štandrež, g. Karlu in g. Fulviu. **Predsednica Onlus Mirko Špacapan-Ljubezen za vedno** in pokojnikova žena dr. Manuela Quaranta se javno zahvaljuje vsem športnim, kulturnim in političnim organizacijam slovenske skupnosti ter prijateljem, ki so se poklonili dr. Mirku Špacapanu z zelo lepim dobrodelnim večerom v župniški cerkvi v Podgori 10. januarja. Izkupiček nabirke (550 evrov) bo v celoti namenjen financiranju načrtov Onlusa. "Mirko nam bo gotovo pomagal doseči zastavljene cilje", sta še zapisali dr. Quaranta in hčerka Angelica.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 17.1.2014 do 23.1.2014)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od 21.00 do 22.00. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 17. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 18. januarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 19. januarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 20. januarja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Naši zbori pojo - Obvestila.

Torek, 21. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 22. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Srednjeveške pridige in balade II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 23. januarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami sočustvovali in na katerikoli način počastili spomin našega dragega

CVETKA TOMAŽIČA

Posebna zahvala gre gospodu Marijanu Markežiču in Josipu Cahi ter vsem pevcem.

Družina

KCLB in ZSKP Iskrivi smeh na ustih vseh

Vrača se priljubljeni niz komedij

Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške prosvete prirejata že 16. niz veseloiger *Iskrivi smeh na ustih vseh*. Prva predstava bo v nedeljo, 19. januarja, ob 17. uri. Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana bo odigrala večkrat nagajeno igro italijanskega dramaturga Achilleja Campanileja, *Umor v vili Roung*, ki je bila v letu 2013 deležna več priznanj in nagrad. V nedeljo, 2. februarja, ob 17. uri bodo na vrsti člani dramskega odseka PD Štandrež z novo predstavo, komedijo *Trije vaški svetniki*. Burko izpod peresa Maksa Neala in Maksa Fernerja z začetka 20. stoletja je za slovensko publiko priredil Peter Milita-

rov, za režijo pa je poskrbel Jože Hrovat. V četrtek, 6. februarja, ob 20. uri bo nagajevanje natečaja *Mladi oder*, ki ga že vrsto let razpisujeta Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska prosveta iz Trsta; priznanja so namenjena predvsem mladim igralcem, ki so se izkazali v preteklem letu. Na oder Kulturnega centra Lojze Bratuž bodo stopili tile nagajenci: za otroške skupine: Otroška gledališka skupina Štandrež za igro Jakoba Špicarja *Pogumni Tonček*, zamisel in režija Daniela Pujar; Mala dramska skupina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana za igro K. Medveda *Delajmo, delajmo zlata kolesa*, režija Stefania Beretta, Nikol Dorn in Liza

Terčič; Otroški pevski zbor PD Vrh Sv. Mihaela za igro *Očkova čarovnja*, zamisel in režija Karen Ulian; Otroška skupina KD Sabotin iz Štmavra za igro *Pismo none iz Štmavra*, zamisel in režija Katja Volpi; za mladinske skupine: Mladinska gledališka skupina SKD Hrast iz Doberdoba za igro Janeza Bitenca *Zlati kamenčki*, režija Jasmin Podveršič; Gledališka skupina O'Klapa iz Gorice za igro *O svetem Miklavžu pripovedujejo...* Mihael Rafael in ...

Gabrijela, zamisel Katerina Ferletič, režija Franko Žerjal; za odrasle dramske skupine: dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež za komedijo Vinka Möderdorferja *Štirje letni časi*, režija Jože Hrovat; Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana za igro Achilleja Campanileja *Umor v vili Roung*, režija Franko Žerjal. Vse predstave bodo v Kulturnem centru Lojze Bratuž, plačilo vstopnic pri blagajni nekaj časa pred pričetkom predstave.

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
v sodelovanju z GORIŠKO MOHORJEVO
in GALERIJO RIKA DEBENJAKA

Vljudno vabi na odprtje likovne razstave

PAVEL MEDVEŠČEK
ob 80-letnici

Umetnika in njegova dela bo predstavila
umetnostna zgodovinarica Pavla Jarc

Kulturni center Lojze Bratuž
Petek, 17. januarja 2014, ob 18. uri

DRUŠTVO ARS
Vljudno vabi na odprtje razstave

BOGDAN SOBAN
GENERATIVE ART

Z umetnikom se bo o njegovih delih pogovarjal Jurij Paljk

Galerija Ars na Travniku, Gorica
Sreda, 22. januarja 2014, ob 18. uri

Kulturni center Lojze Bratuž
Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

Odv. Katica Cukjati
Izobraženka in kulturno družbena,
predsednica Slovenske kulturne akcije iz
Argentine, odvetnica v Buenos Airesu.

Pogovor bo vodila časnikarka Erika Jazbar

Četrtek, 23. januarja 2014, ob 20. uri
KC Lojze Bratuž - Gorica

Pozor! Naslednje srečanje bo 30. januarja 2014
Gost večera bo profesor in zgodovinar Ferruccio Tassin

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH
NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 19. januarja 2014, ob 17. uri
Achille Campanile
UMOR V VILI ROUNG
REŽIJA FRANKO ŽERJAL
Dramska družina SKPD F.B. Sedej iz Števerjana

- Nedelja, 2. februarja 2014, ob 17. uri
Max Real - Peter Militarov
TRIJE VAŠKI SVETNIKI
REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

- Četrtek, 6. februarja 2014, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagajevanje
Nastop Mladinske gledališke skupine O'Klapa z lutkovno predstavo
ŠTIRJE FANTJE
MUZIKANTJE
AVTOR BESEDILA MIROSLAV KOŠUTA
REŽIJA FRANKO ŽERJAL

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Ob 70. obletnici umora briškega duhovnika

Alojzij Obid

Velika večina primorskih duhovnikov se je med drugo svetovno vojno na Primorskem postavila na stran rešitve narodnega vprašanja oz. narodnih idealov. Fašistična izkušnja z narodnim preganjanjem in nacistična grozodejstva med okupacijo so opravili svoje, zato je večina Primorcev partizansko gibanje sprejela kot odraz narodnih sanj po osvoboditvi. Tudi primorski duhovniki v glavnem niso nasprotovali partizanskemu osvobodilnemu gibanju, pač pa komunistični revoluciji. Manjši del duhovnikov je sicer zavzel odkrito nasprotno stališče do osvobodilnega gibanja pod vodstvom OF oziroma komunistov, vendar na Primorskem mu ni uspelo organizirati širšega gibanja. Potrebno je posebej poudariti, da so bile razmere v tedanji Julijski krajini pod Italijo drugačne kot v ostalih slovenskih pokrajinah oz. na ozemlju predvojne Dravske banovine. Tam je že leta 1942 prišlo do razmaha revolucionarnega nasilja, ki je svoje žrtve zahtevalo tudi med tamkajšnjimi duhovniki, redovniki in bogoslovci.

Naši primorski duhovniki so v glavnem ostajali ideološko pasivni, njihovo delo je bilo omejeno na pastoralno skrb za vernike in na karitativne dejavnosti. Neredki so bili primeri, ko je prav domačim duhovnikom z znanjem, umirjenostjo in pogajalskimi sposobnostmi uspelo rešiti posameznike ali kar cele vasi pred okupatorjevim nasiljem. Izstopajo primeri župnikov Oskarja Pahorja v Mirnu, Viktorja Kosa v Komnu in Franca Kodriča v Vrtojbi, vsi trije v letu 1944. Do konca druge svetovne vojne so pripadniki partizanskega gibanja na Primorskem umorili sedem duhovnikov (Placid Sancin, Ludvik Novak, Alojzij Obid, Lado Piščanec, Ludvik Sluga, Anton Pisk in Viktor Perkan) ter dva goriška bogoslovca (Rudolf Terček in Emil Kete).

V Brdih je v prvih dneh januarja 1944 odmeval umor Alojzija Obida, župnijskega upravitelja v Podsabotin in upravitelja vikariata Štmaver. Njegova smrt je pomenila žalosten uvod med smrtnimi žrtvami goriške duhovščine med drugo svetovno vojno. Omenjeni duhovnik, ki se v nekaterih virih omenja tudi kot Alojz oz. Luigi Obid, je bil rojen 22. februarja 1900 v Škrutovem, župnija Sveti Lenart, v Beneški Sloveniji. Šolal se je v Vidmu, kjer je bil tudi posvečen 12. julija 1926. V začetku je deloval po različnih beneških vaseh, leta 1929 pa je prešel v goriško nadškofijo (Fara ob Soči, Tolmin, Gorenja Trebuša, Gorenje polje in Plave, Banjšice). Maja 1938 je prišel v Podsabotin.

Imel je svojevrsten značaj, zelo ga je motil nered. Pogosto je prišel navzkriž z oblastmi, s pastoralnimi sodelavci in tudi cerkvenimi predstojniki. Tudi v času najhujšega fašističnega preganjanja

si je upal celo videmskega škofa pozdravljati s "Hvaljen Jezus". Po prihodu v Brda je živel v Podsabotinu, konec septembra 1943 pa se je zaradi varnostnih razlogov preselil v Štmaver. 21. septembra tistega leta so namreč nemška letala bombardirala Podsabotin, pri tem je bilo ubitih deset ljudi. Župnijski upravitelj Obid jih je pokopal na domačem pokopališču.

Točen datum njegove smrti ni znan. S partizani ni hotel sodelovati in je svaril pred brezbožnim komunizmom. Po besedah lokalnih sodelavcev

Grobniča goriških duhovnikov na pokopališču v Gorici

OF v Brdih naj se duhovnik Obid ne bi veselil skupaj s preostalimi ob kapitulaciji Italije septembra 1943 ter hkrati svaril, da vojne še ni konec. Pripadniki partizanskega gibanja v Brdih so mu očitali prepogosto zahajanje v Gorico, kjer naj bi se družil tudi s pripadniki protipartizanskega gibanja. Sodeč po dokumentih partizanske Varnostno-obveščevalne službe (VOS), ga je 5. januarja 1944 iz župnišča v Štmavru odpeljala četa I. bataljona Briško-beneškega odreda. Predali naj bi ga "ljudskemu sodišču". Kmalu nato je bil ubit pod Sabotinom, v neki kaveri iz prve svetovne vojne. Ta je bila zasuta ob gradnji osimske ceste v Brda. Za njegovo izginotje se je v okoliških vaseh razvedelo že na praznik Svetih treh kraljev, ko so domačini prišli k maši v Štmaver, duhovnika Obida pa ni bilo od nikoder.

Po umoru so morilci še izropali župnišče. Z vozom in volmi so odpeljali tudi vse vino, zraven pa še prašiča in kozo. Njegovo sestro, ki mu je gospodinjala, so pustili pri miru, ker je bila bolna. So ji pa pobrali ves denar. Ali kot je o Obidovem umoru zapisal pokojni duhovnik Jožko Kragelj (1919–2010): "V zahvalo je prejel iz rok svojih duhovnih otrok grenki kelih sovraštva in končno strašno smrt".

O omenjenem umoru je novembra 1948 poročal goriški časopis Slovenski Primorec, ko je tudi njega uvrstil na enega prvih objavljenih seznamov žrtev komunistične revolucije na Primorskem.

Po nekaterih informacijah naj bi ga ustrelili, ko je hotel med potjo pobegeti. Politične vzroke za njegov umor nam delno odstira dokument, napisan 18. januarja 1944, ki je ohranjen v arhivu nekdanje tajne politične policije v Ljubljani. V

dopisu Okrožnega komiteja VOS za Brda, ki so ga 18. januarja 1944 poslali Pokrajinskemu komiteju VOS za Primorsko, so med drugim zapisali: "Duhovnik iz Podsabotina, ki smo ga mi že 14 dni neprestano zasledovali, ker smo zvedeli, da širi belogardistično propagando in rovari proti našemu osvobodilnemu gibanju in v katerega slučaj je bilo zapletenih še več drugih oseb, je bataljon Briško-beneškega odreda po odredbi štaba odreda brez zaslišanja likvidiral". Dopis so končali z ugotovitvijo, da proti duhovniku Obidu pravzaprav niso imeli nobenega obremenilnega dokaza, razen ovadb lokalnih terencev. PK VOS za Primorsko je v Brda poslal sporočilo, "da naj nemudoma dostavi ves material, ki priča o belogardističnem delovanju tega župnika".

O njegovi smrti najdemo podatke tudi v župnijskem arhivu v Pevmi. Gre za Status animarum vikariata Štmaver. Tamkajšnji župnik je leta 1946 o umoru Alojzija Obida zapisal: "V noči od 8. do 9. januarja 1944 so partizani vdrl skozi kapelično okno v župnišče ter ob cca 11. uri odpeljali Obida Alojzija, vikarja in ga ubili v Podsabotinu. Pri aretaciji sta sodelovala O. in O. V. iz Podsabotina. Naslednjo noč so izropali župnišče in odpeljali del arhiva". Precej let pozneje je drug župnik iz Štmavra zapisal, da sta Obida čakala dva partizana, nedomačina, pred tem sta ubila njegovega psa, njega pa sta umorila v neki kaveri pod Sabotinom.

Vest o smrti duhovnika Obida je objavilo tudi glasilo goriške nadškofije Bollettino dell'Arcidiocesi di Gorizia za leto 1945 (str. 32), ko uradno še ni bila znana njegova žalostna usoda: "Mancano tuttora notizie circa il rev. don Luigi Obid, Vicario Economico di Poggio San Valentino, disperso nei primi giorni del gennaio 1944".

Neimenovani posameznik, ki je bil verjetno navzoč tudi pri Obidovi aretaciji in umoru, je po vojni povedal za mesto njegove smrti. Ko so ga odkopali, so našli razpadlo truplo z dobro ohranjenim kolarjem okrog vratu. Posmrtni ostanke so prenesli na goriško pokopališče, kjer umorjeni duhovnik Alojzij Obid počiva še danes.

Renato Podbersič ml.

Nagrada modra ptica

Prejemnik je Roman Rozina za delo Županski kandidat Gams

Tretjo nagrado modra ptica, ki jo je Skupina Mladinska knjiga tokrat podelila za najboljši roman za odrasle, je prejel Roman Rozina za delo *Županski kandidat Gams*. Zgodbo o politiki v dolini šentflorjanski izrisuje Rozina po prepričanju žirije v maniri duhovite satire, s poslušom za žive like, dialog in probleme. Kaže, da županski kandidat Romana Rozine

vzame geslo, da je politika delovanje v imenu ljudstva, zares. V svoji avtomehanični delavnici nagovori brezdelnega Dejana, naj mu vodi volilni boj. Nagrada je primerna kandidatu: generalna obnova dotrajane katrce, pa tudi mehanik Gams se obnaša, kot da bi hotel obnoviti čase, ko je bilo še mogoče verjeti, da je oblast ljudska, je v utemeljivji zapisala žirija. Knjigo je Rozina, kot je povedal, začel pisati pred dvema letoma. Nastala je zaradi razmišljanj o politiki kot o zadevi, ki nas morda osebno niti ne zanima, se pa, kot je dejal, politika zanima za nas, nam kroji življenje in nas potiska v določene smeri. Knjiga je njegov odziv na vsa ta dogajanja, ki jih v največji meri sooblikuje prav politika. O nagrajencu je odločala žirija v sestavi Zdravko Duša (predsednik), Andrej Ilc, Andrej Blatnik, Nela Malečkar in Bojan Švigelj. Kot je ob podelitvi nagrade povedal Švigelj, glavni urednik Mladinske knjige, nagrada modra ptica, ki so jo letos podelili tretjič, uresničuje svoje poslanstvo.

Nagrajeni roman Romana Rozine bo pri Mladinski knjigi izšel marca, izdali pa bodo tudi vse tri romane nominirancev za modro ptico. To so dela *Izbrisana* Mihe Mazzinija, *Ljubezenski vrtljak* Zorana Šteinbauerja in *Optimisti v nebesih* Žige Valetiča. Kot je povedal Duša, je žirija letos izbirala med 27 izvirnimi deli.

Rozina se je najprej ukvarjal s časopisnim in televizijskim novinarstvom, pred dobrim desetletjem pa se je posvetil publicistiki. Leposlovju se posveča šele zadnjih nekaj let. Leta 2008 je izšel njegov prvenec *Štiri Sneguljčice in Palček*. Njegovo delo *Šumijo besede domače* združuje sedem kratkih zgodb, roman *Galerija na izviru Sončne ulice* pa je bil leta 2011 nominiran za kresnika. Leta 2012 je izšel še njegov roman *Štirje v vrsto*.

Ogorčenje zaradi žaljenja avtorja filma o Opeki

Svetovni slovenski kongres in Svet slovenskih organizacij iz Italije kot dva izmed soprodlagateljev letošnje nagrade Prešernovega sklada Jožetu Možini za film Pedro Opeka, dober prijatelj sta zgrožena nad nizko kulturno ravni in omalovaževanjem avtorja filma o Pedru Opeki, ki so ga v zadnjih dneh objavljali nekateri slovenski mediji. To je sramota za slovensko kulturo in tiste medije, ki so v to vpleteni. Spoštujemo različna mnenja, tudi na področju kulture in umetnosti, vendar pa tako žaljiva in koordinirana kampanja zoper umetniški izdelek in avtorja presega mejo sprejemljivega in dodatno poslabšuje stanje slovenske kulture. Če kaj, je prav film Pedro Opeka, dober prijatelj v slovenski prostor vnesel sporočila sožitja, pravičnosti, ljubezni, človekoljubja, skratka tistega, kar predstavlja kulturo v najširšem in najpomembnejšem pomenu besede. In tistega, kar Slovenija sedaj najbolj potrebuje. Saj se vendar

zavedamo, da je današnje stanje v družbi ravno posledica vsesplošnega razvrednotenja. Žal tudi v kulturi.

Avtor je s tem delom pomembno in pozitivno prispeval k slovenski kulturi ter njeni promociji tudi v tujini. Nagrade za odličnost na področju filmske umetnosti (Kanada), nagrade za najboljšega režiserja dokumentarnih filmov (Los Angeles), nagrada za najboljši dokumentarni film (Jakarta) pa pričajo, da je njegov izdelek kot vrhunski razumljen tudi v tujini. Zato je toliko bolj žalostno, da je film, ki ga je z navdušenjem sprejela tudi množica slovenskih gledalcev, tako grobo napaden, avtor pa žaljivo osebno diskreditiran.

Upravni odbor Prešernovega sklada pozivamo, naj ne podlega primitivnim političnim in medijskim pritiskom.

dr. Boris Pleskovič, Svetovni slovenski kongres
dr. Drago Štoka, Svet slovenskih organizacij v Italiji

Občina Brda

Brda in Brici – Pomembna znanstvena monografija o Brdih

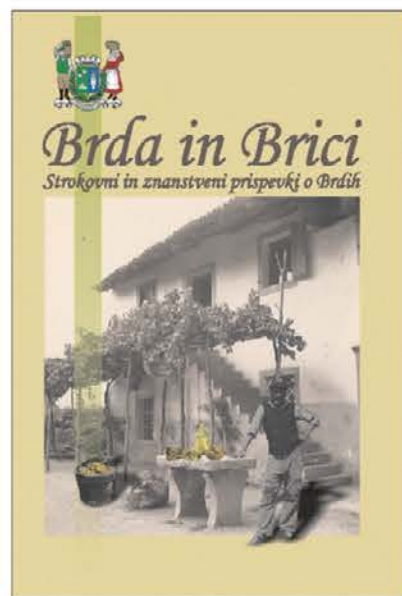
Konec novembra je pri Občini Brda izšlo za Brda izjemno pomembno delo, obsežna strokovna in znanstvena monografija z naslovom *Brda in Brici*. Delo obsega enaindvajset strokovnih in znanstvenih prispevkov s področij likovne umetnosti, stavbarstva, zgodovine, etnologije, vinogradništva in vinarstva, botanike, jezika, literarne zgodovine in arhivistike o temi Brda. Monografijo uvaja prispevek pokojnega Marka Vuka o umetnostnozgodovinski dediščini Brd, Agata Sirk oriše Spalove freske v gradski cerkvi, Alenka Fikfak, ki sklepa poglavje o likovni umetnosti in stavbarstvu Brd, pa predstavlja razvoj briške hiše. Obsežno poglavje z naslovom Brda in Brici skozi zgo-

dovino uvedeta arheologa Miha Mlinar in Beatrice Žbona Trkman s predstavitev arheoloških novosti z gradu Dobrovo. Peter Stres podaja pregled delovanja duhovnikov v Brdih od 16. stoletja do osamosvojitve Slovenije. Branko Marušič v svojem prispevku o vzrokih za spreminjanje narodnostne meje v Brdih navaja primer danes popolnoma italijanizirane briške vasi Dolenje. Tanja Gomišek predstavlja briško društvo Slovenski jez in vpliv njenega predsednika Andreja Žnidarčiča na kulturno in narodno življenje Brd v 19. stol. Ivanka Uršič predstavlja pet Brik, ki so pomembno prispevale h kulturnemu življenju Brd na prelomu iz 19. v 20. stol. V prispevku obrtniki v Brdih prinaša Darinka Sirk sez-

nam obrtnikov v Brdih do 80. let 20. stoletja. Obdobje 2. svetovne vojne v svojih prispevkih zajemata Slavica Plahuta in Milena Beguš, prvi prispevek prinaša pregled partizanskega šolstva v Brdih, drugi pa skrb za ranjence na tem območju. Jurij Rosa predstavlja briško arhivsko dediščino. Zanimivo je, da je najstarejši dokument, ki ga premore novogoriška arhivska ustanova, prav iz Brd in se nahaja v arhivskem fondu Zemljiško gospodarstvo Dobrovo, nastal pa je pred dobrimi petsto leti. Prispevek Vlaste Tul prinaša seznam briških kulturnih društev s konca 19. in začetka 20. stoletja, ki kaže na to, kako bogato kulturno življenje so imele Brda v tistem času. O rebuli kot žlahtni vinski tili Brd piše Denis

Rusjan, o botanično najbolj zanimivih delih Brd pa botanik Igor Daksobler. Poglavje o besedni umetnosti Brd prinaša tri

človek se vedno bolj zaveda pomena tradicije, ki jo poskuša kot del okolja in kulturne krajine, v kateri živi, predstaviti vedno šte-

prispkeve, in sicer o briških ljudskih pesmih (Marjeta Pisk), recepciji Alojza Gradnika v Angliji in Franciji (Ana Toroš) ter o vlogi bratov Širok za bujenje narodne identitete v Brdih (Marjita Mercina). Ob koncu knjige so trije jezikoslovni prispevki: o ledinskih imenih, izpeljanih iz imen bukev in oljka v vzhodnih Brdih (Vlado Klemše), o Brdih v Slovenskem lingvističnem atlasu (Danila Zuljan Kumar) in vedrijanskem govoru (Mateja Žnidarčič). Monografija, ki sta jo uredili Danila Zuljan Kumar in Tanja Gomišek, prinaša obilo novih zanimivih in koristnih informacij o Brdih in njih ljudeh, zato bo poučno branje tako za Brice kot za vse tiste, ki jim je ta pokrajina pri srcu. Sodobni

vilnejšim obiskovalcem Brd. Pričujoča knjiga je zato dragocena kot vir podatkov o Bricih,

njihovem delu, kulturi in drugih dogodkih, ki so se v preteklosti odvijali v Brdih. Skupaj z zbranimi prispevki iz *Briškega zbornika* (1999) tako obuja spomine starejše generacije na doživete dogodke, spomine njihovih prednikov in prebujajo znanje o preteklosti. Mladim je izhodišče za razmišljanje in ponos na to, da živimo v naših lepih Brdih, ki so kljub temu da so deželica na prepihu, vedno ohranjala slovensko besedo. Mi vsi smo, kot je zapisal naš pesnik Gradnik, *dediči, ki čutimo očetov predrage darove, njih breme, saj smo vsi skupaj povezani kot vozli so mreže*. Hkrati delo pomeni izjemen znanstveni prispevek k poznavanju Brd. Monografija je na voljo v Briški butiehci pod arkadami gradu Dobrovo (tel. št. 3959595).

Danila Zuljan Kumar, Tanja Gomišek

V Gorici bo zbornik predstavljen v četrtek, 23. januarja 2014, ob 10. uri na srečanju Na kavi s knjigo v prostorih Katoliške knjigarne.

Vse najboljše!

Ivo Jevnikar
60-letnik

Saj ne bi verjeli, ko po televiziji gledamo večerni deželni televizijski dnevnik, ki ga občasno vodi tudi Ivo Jevnikar, da je 8. januarja letos obhajal svoj 60. rojstni dan. Poznamo ga kot odličnega časnikarja, ki je med drugim za leto 2009 prejel Jurčičevo nagrado za izjemne časniške dosežke. V utemeljitvi so tedaj zapisali, da Ivo Jevnikar "obdeluje to svojo kraško ledino s kombinacijo novinarskih in zgodovinar-skih metod. Začne s poslušanjem in nadaljuje s pogovori, intervjuji, soočenji, korespondenco, vse to pa bogati in dopolnjuje z arhivskimi ter tiskanimi viri. Z dolgoletnim delovanjem te vrste si je ustvaril obsežno področje znanja, ki ga nesebično razdaja tudi konkurentom".

Kdor je kdaj sodeloval z njim, to lahko vsekakor potrdi. Navedena utemeljitev pa je dejansko tudi sinteza zanimanj, ki ga zaposlujejo, saj se pri svojem delu stalno sooča s potrebo po povezovanju in razlaganju vsakodnevnih dogodkov, ki jih je navadno mogoče razumeti le, če poznamo tudi njihovo zgodovino. Skupaj s pokojno ženo, prof. Nadjo Maganjan, se je intenzivno ukvarjal z razkrivanjem samostojne slovenske politične dejavnosti na Tržaškem in drugih tem naše polpretekle zgodovine. Še posebej mu je pri srcu medvojno in vojno dogajanje pri nas. Zadnja leta je veliko prispeval k boljšemu poznavanju usode mnogih primorskih padalcev, a tudi tragične usode minorita, patra Corteseja,

Foto: DPD

ki je med vojno pomagal slovenskim in hrvaškim internirancem v Padovi in Monigu, vse dokler ga niso aretirali nacisti, prepeljali v Trst, ga kruto mučili in usmrtili. Velike zasluge pa ima tudi za vsakoletne prireditve v spomin primorskim padalcem v Škrbini pri Komnu.

Od mladih let se je kot jurist in časnikar zanimal za manjšinska vprašanja. Tako ni slučajno član paritetnega odbora, ki je zadolžen, da spremlja in usmerja izvajanje zaščitnega zakona za slovensko narodno skupnost v Italiji. Kot mlad fant se je tudi aktivno vključil v delovanje stranke Slovenske skupnosti in z leti v njej zasedal več odgovornih funkcij. Angažiral pa se je tudi v okviru pobud Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti FUENS. Kot urednik priročnikov,

ki jih izdaja Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček, je sestavil in uredil več knjig o manjšinski problematiki, redno pa skrbi za izid novih, vedno zanimivih strokovnih publikacij. Zelo je tudi angažiran v odboru Černetove knjižnice v Trstu.

Z eno besedo, Ivo Jevnikar se ne dolgočasi in ob njem tudi ne njegovi sodelavci. Upamo lahko le, da bo zdrav in poln energije tudi v prihodnje na tržaškem radiu in televiziji, a tudi širše v naši slovenski javnosti še naprej tako zavzeto in temeljito deloval in pomagal pri uveljavitvi naše narodne skupnosti, saj nedvomno drži, kar je sam nekoč izjavil, da smo mogoče res "na mrtvi straži slovenstva, a se pri nas vseeno vsak dan dogaja veliko lepega". Naj mu zato voščimo še na mnoga zdrava leta in veliko osebnega zadoščenja v vsem, kar bo delal.

Prijetelj okrog Novega glasa

Ustvarjalnosti poln visok življenjski jubilej

Igralka Štefka Drolc je
praznovala 90. rojstni dan

Zelo dolgo vrsto let očarljiva "prva dama" slovenskega gledališča, gledališka in filmska igralka Štefka Drolc, je v nedeljo, 22. decembra 2013, praznovala 90. rojstni dan. Njena nadvse uspešna umetniška pot se je začela v Mariboru (1945-47), kamor je prišla kot lepo, mlado sinjeoko svetlolaso dekle, ki je mnogo obetala na odrskih deskah. Tu jo je v gledališki svet vodil režiser Fran Žižek. Druga pomembna postaja na njenem dolgem umetniškem popotovanju je bil Trst (1948-59), kjer je v našem gledališču igralsko zorela pod režijsko taktirko Jožeta Babiča. Goto-vo se marsikateri gledalec spominja njenih igralskih stvaritev iz tega časa, ki jih je okrog štirideset, npr. *Viole* v Shakespearovi komediji *Kar hočete, Julije v Romeu in Juliji*, *Jacinte* v Cankarjevem *Pohujšanju v dolini šentflorjanski*, *Katarine Ivanovne* v *Zločinu in kazni* Dostojevskega. Po tržaškem obdobju se je Drolčeva "preselila" v ljubljansko Dramo in v njej, kot sta zapisala gledališka strokovnjaka Dušan Moravec in Vasja Predan v knjigi *Sto slovenskih dram-skih umetnikov*, "izoblikovala vrsto magistralnih, zdaj seveda zvečine značajsko zapletenih in ostrih, kdaj tudi z ironijo ali humorjem podloženih

ženskih likov: *Ismena* v Smoletovi *Antigoni*, *Francka* v Cankarjevih *Hlapcih*, zdravnica *dr. Zhandova* v Dürrenmattovih *Fizikih*, naslovna tragična junakinja v Evripidovi *Medeji* in *Kli-*

tainnestrav Ajshilovi *Oresteji*, zagotovo eni izmed najizrazitejših Štefkinih umetnin, shrlljiva *Winnie* v Beckettovi igri *O, srečni dnevi*", ki smo si jo lahko ogledali tudi pri nas in se čudili njeni karizmatični zmožnosti ustvarjati nepozabne vloge in se osupli naslajali ob

njenih igralskih odlikah. Le-te omenjena kritika Moravec in Predan strnjujeta tako: "krhkost in poetičnost, vroča nevarnost in goreča strast, rahločutnost in milina, eleganca in suverenost, notranja intenzivnost in izrazna kultiviranost, smisel za ironijo in grotesko, čut za humor - vse to, kakor je nekoč lapidarno povedala sama, oblikovano kot moderna igra z navideznim paradoksom: 'nič manj srca, toda več razuma'". Ob okrogli življenjski obletnici Štefke Drolčeve so se umetnici poklonili tudi v tržaškem Kulturnem domu, in sicer na predstavitvi knjige *Nočni pogovori Igralci v etru* (Knjižnica Mestnega gledališča), ki jo je spisal režiser Alen Jelen. V publikaciji je 28 pogovorov z legendarnimi igralskimi ustvarjalci iz raznih slovenskih gledališč, tudi iz tržaškega teatra: npr. z Zlato Rodošek, Aleksandrom Valičem, Miho Balohom, Miro Sardoč.

Veliki igralki Štefki Drolc, ki očara tudi zaradi svojega preprostega, ljubeznivega pristrčnega stika z ljudmi izven odrskih okvirov, želimo še veliko zdravih in umetniško polnih dni, da bi lahko še občudovali njeno izrazito ustvarjalno moč.

IK

SNG Nova Gorica / 4. uprizoritev sez. 2013/14: Kraja
Kdo je pravzaprav pravi tat?

Tako vprašanje izzivalno postavlja komedija *Kraja* (*Theft*) sodobnega angleškega pisca, zelo znane po pisanju televizijskih humorističnih nanizank, Erica Chappella (1933, Grantham, Velika Britanija), ki se je v "veselem decembru" pojavila kot četrti domači uprizoritev letošnje sezone Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in premierno zažive-la na njegovem velikem odru 12. decembra 2013. V sodobno zvencem prevodu Tine Mahkote in v režiji Jaske Jamnika - ob dramaturškem branju

Ane Kržišnik, vestnem lektorskem delu Srečka Fišerja, avtorju glasbe Davorju Hercegu in mojstrskem oblikovalcu svetlobe Samu Oblokarju - doživela tudi krstno uprizoritev na slovenskih tleh. Po resnobnih in razmišljujočih tekstih je gledališče želelo gledalcem podariti sodobno komedijo, ki naj zabava publiko ob odslikavanju lažnih, nepristnih odnosov v današnji vse bolj površni družbi. Tudi to komedijo je avtor napisal v slogu nanizank, tako da so vsi štirje prizori nekakšne sklenjene celote, "miniaturene epizode, ki

jim manjkajo le reklame med odmori", kakor pravi Jure Gantar v svojem prispevku v gledališkem listu pod naslovom *Gledališka nanizanka v štirih epizodah*. Morda bi prav zaradi te "miniaturene narave" komedija spadala na mali oder, tudi glede na "ozko" zamejeno prizorišče, ki si ga je zamislila scenografinja Vasilija Fišer in s tem še bolj priklicala pred oči televizijske nadaljevanke, katerih epizode se večinoma dogajajo v istem, bolj tesnem prostoru in se nekako ponavljajo. V *Kraji*, ki se mestoma sprevrže v triler, nastopajo preprosti liki, ki nosijo v sebi svojevrstno komičnost in "tragičnost".

/ str. 12
IK

PIKA NA (PESM)I

Majda Artač Sturman

Sejalec v zimi

Tako je prav: z zemljo sva zdaj samá,
še ptic ni preko belega polja.

Svet je leden. Saj zrak že ledeni.
Od tu je danes daleč do ljudi

in blizu do zemlje kot nikdar prej...
Česa naj iščem v svetu še posej?

Kot zrno sem, ki v mrtev čas zori.
Nov kosce pride, vse nas pokosi.

Miran Jarc (1900 - 1942)

Miran Jarc pripada generaciji, ki je svoja mladostna leta preživela v času prve svetovne vojne ter doživela vojne stiske, pričakovanja in upanja ob razpadu Avstro-Ogrske. Na tem ozadju je nastal tudi pisatelj generacijski roman *Novo mesto*. Po njegovi predlogi je Filip Robar Dorin leta 1989 posnel film *Veter v mreži*, v katerem se pesnik Danijel Bohorič ob vrnitvi v rojstno mesto spominja doživetij v času tako imenovane *novomeške pomladi*. V okviru njenih prireditelj nastopa skupina modernih umetnikov, ki pripadajo umetniški avantgardi, med njimi slikar Božidar Jakac in skladatelj Marij Kogoj.

Miran Jarc

Sicer pa je Jarc bolj znan kot pesnik ekspresionist. Že pred časom je v veliki antologiji slovenske poezije *Živi Orfej* - med pesmimi je tudi znana *Modre dalje* - pritegnila mojo pozornost pesem *Sejalec v zimi*.

Lirski subjekt doživlja osamljenost, njegovo občutje je v popolnem sozvočju z opustelo zimsko naravo: belo polje, leden svet in zrak, ki ledeni. Ob podobni sejalki, ki se je za smrt, se mi pred oči prikradejo obrisi Groharjevega sejalka, vendar v temnih niansah. Čustveni izliv človeka, ki je sam z zemljo, ne najde poti do sočloveka in ne vidi življenjske rešitve, se obarva z izjemno tesnobo. Nemogoči sejalec v zimi!

V ospredju je problem odtujenosti. Osamljen človek ne more zoreti za druge, je kot zrno, ki v mrtev čas zori. Pesem se lepo umešča v zimski čas. Podoba ledenega sveta, v katerem že ledeni zrak, je podoba nekomunikativnega sveta. Ob Jarčevih verzih mi sicer oledeni srce, a - kljub pesimizmu - lahko predstavlja tudi spodbudo h komunikaciji, povezanosti in solidarnosti. Kot pri kozarku lahko namesto praznega dela vidimo in vrednotimo polni del, tako nas z večplastno sporočilnostjo izziva ali nagovarja poezija.

Novemu letu torej nazdravimo z večjim optimizmom, kot ga okrog nas ustvarja katastrofalno medijsko "vizi-onarstvo".

Ne obsojajmo

Pomisliki ob drami Dvom
Patricka Shanleyja

Prazniki so in ostajajo prazniki. Pred drugimi dnevi imajo to prednost, da ljudje v tem času iščemo stike med seboj, bodisi po takšni ali drugačni poti ali po telefonu, najlepši pa so obiski. Sam se jih zelo veselim, saj je živa beseda najlepše voščilo, ki ga lahko damo ali pa sprejmemo. Pogovor, ki se je ob nekem takem obisku razvel, se je nanašal na dramo Patricka Shanleyja *Dvom*. Članek v Novem glasu 26. decembra 2013 to delo pozitivno ocenjuje pa tudi priporoča, saj člankar končuje: "... si še želijo takih prodornih predstav, ki imajo vsakomur veliko povedati". Ni moj namen ocenjevati predstav kot tudi ne pisati o posameznih likih iz te drame. Tisti, ki so dramo videli, naj si ustvarijo o njej svoje mnenje. Rad pa bi opozoril na zelo prefinjeno zrežirano vsebino drame. Ta ima prav zato tak uspeh in ga bo imela, v ozadju pa je sklop stvari, ki povprečnemu gledalcu, pa tudi tistemu, ki ocenjuje le posamezne vloge, prija, zato mu bo tudi ostala v spominu. Kakšen pa bo po tej drami

gledalčev odnos do Cerkve, je drugo vprašanje. Prikazovanja raznih vrst izkoriščanja mladostnikov, takšna ali drugačna mladostniška zvodništva, ki jih odkrivajo različne drame, resnične in zrežirane, ki se zadnje čase pojavljajo v tisku, pa tudi na televiziji, v filmih in na odrskih deskah, so mnogokrat vprašljiva. Priznati pa moramo, da so za publiko med in mleko. Dovolj je, da je na reklamni (plakatu) za posamezno predstavo slika duhovnika ali redovnice in "raja" bo drla v teater ali kino, kot je drla v Gorici! Tega se vedno bolj zavedajo pisci dramskih kot tudi filmskih besedil. In to je bilo vodilo tudi Patricku Shanleyju pri pisanju drame *Dvom*. Tisti, ki poznajo ozadje nastajanja te drame, namreč lahko brez pridržkov povedo, da je avtor snov iskal na vseh mogočih prizoriščih, od športnih bazenov, klubov, telovadnic, športnih šol, beznic in seveda tudi v Cerkvi. Da pa je vse to dobilo privlačno dramsko obleko, je vse te primere postavil pod cerkveni klobuk, ker je vedel, da bo edino tako

pritegnil gledalce. Stranpoti, ki so v drami predstavljene, so se dogajale, se dogajajo in se bodo dogajale. Ne zanikam, da ni bilo takšnih spodrsiljav tudi v Cerkvi, vendar ne na tak način in toliko, kot se jih danes predstavlja. V Sloveniji so vsaj trije primeri obsodbe duhovnikov, ki so bili obsojeni, ker se sami niso znali pravilno braniti in ker niso imeli primernega odvjetnika. Tudi pravniški sami opozarjajo, da za takšne primere nimamo dovolj usposobljenih sodnikov kot tudi ne odvetnikov. Poleg tega pa vsakega duhovnika, tudi obsojenega, veže še spovedna molčečnost in od tod dalje se lahko marsikaj sklene in odloči v prid žrtve, čeprav je ta žal lahko velikokrat podtaknjena ali pa zrežirana. V to se poda zato, ker ve, da bo dobila denarno odškodnino! Vsi, ki ste to dramo videli, vedite: Če se zgodi, da duhovnik pade, upravičeno ali pa neupravičeno, v kolesje, kakršnega ta drama predstavlja, bo obsojen, ali je kriv ali ni! Zato bodimo pri takšnih primerih pošten in ne delajmo nikomur škode.

Ambrož Kodolja

Kratke

Božični koncerti v domovih za ostarele

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu že nekaj let prireja v božičnem obdobju krajše vokalne božične koncerte v nekaterih domovih za ostarele in onemogle občane na Tržaškem. Lepo je, da se v tem času še posebej spomnimo tistih občanov, ki preživljajo svojo starostno dobo v teh domovih ter jim nudimo vsaj košček božičnega vzdušja in drobec veselja. To še zlasti pripadnikom naše slovenske skupnosti, ki jim slovenska božična pesem pomeni radost in spomin na čase, ko so v mladosti in ob svojih družinah praznovali Božič. Pobuda je zgovoren dokaz, da nismo pozabili na naše ostarele sorodnike, dobrotnike in znance, ki živijo v skupnostih, ter na sodelovanje in na bratsko solidarnost.

V ta namen bo mlajši deklški zbor Vesela pomlad z Opčin, ki ga vodi prof. Andreja Štucin, nastopil v soboto, 18. januarja 2014, ob 16. uri v domu za ostarele "Jeralla" na Padričah.

Božič pri Sv. Ivanu

Letošnji božični prazniki bodo ostali v spominu marsikaterega Svetoivancana, saj jih je zaznamovala posebna slovesnost.

Foto: I. Klarič

Začelo se je že pri polnočnici, ki se že vrsto let obnavlja v stari cerkvi: letos so imeli domačini to čast, da je Kristusovo rojstvo dočakal z njimi tudi nadškof msgr. Alojz Uran, ki je somaševal z g. Milanom Nemacem. V pridigi je gospod nadškof podčrtal potrebo po prenovi, ki naj jo vsak doživi v sebi in v odnosu do Boga: Božič nas namreč vabi, da premislimo svoje življenje in v imenu ljubezni premostimo zamere in zapreke, ki zastrupljajo medosebne odnose. Gospod nadškof se je mudil pri Sv. Ivanu tudi med dnevno božično mašo, ko se je pridružil g. Milanu in župniku don Fabiu ter z njima vodil bogoslužje, ki ga je - kot za polnočnico - pevsko oblikoval domači cerkveni zbor pod vodstvom Ivana Žerjala.

Zadnje srečanje DSI v lanskem decembru / Božično voščilo je prinesel nadškof Uran

"Oče je molil rožni venec in blagoslovil s kadihom in blagoslovljeno vodo vse prostore doma, na koncu pa smo se ustavili še pri jaslicah, kjer smo molili na kolenih. Kot otroka me je še posebno prevzelo, ko je oče prosil odpuščanje vse družinske člane. Nato smo zapeli, pojedli zelje in šli k polnočnici z laternico, polni pričakovanja. V temi je bila to paša za oči, ker se je videlo polno svečk, vse pa so se stekale k cerkvi". Upokojeni nadškof Alojz Uran, ki je v Trstu od marca, je tako obujal spomine na družinsko bogoslužje. Najlepši spomin, ki ga hrani v srcu, pa so zornice, zgodnje maše pred peto uro zjutraj, h katerim so hodili tako otroci kot odrasli pred šolo oziroma službo. Nadškof se spominja Božiča kot nekaj toplega, čeprav je bilo vedno mrzlo, in svetlega, kljub temi. To je bil od nekdaj velik praznik, ki ga današnja "civilizacija gumbov", vajena dobiti vse takoj, ne doživlja več kot takega. Potrebno je, da človek dozoreva počasi, saj če se želje prehitro uresničujejo, se zaustavimo pri iskanju nečesa smiselnega v našem življenju.

Ko je bil še župnik v Šentvidu, so za Božič priredili procesijo iz zakristije v cerkev, v kateri je bila tema. Vanjo so nato vstopili z baklo, takoj za njo pa sta zakonca, ki sta pričakovala otroka, prinesla Jezusčka in ga postavila v jaslice. Takrat ni bilo težko najti zakoncev, saj se je letno poročilo več kot osemdeset parov. Božič nam govori o odpuščanju in pomembnih trenutkih, ki nam pomagajo pri težavah.

Upokojeni nadškof je spregovoril tudi o pomenu jaslic in o njihovi skrbni pripravi, ki nas naveže na božično skrivnost. Človek namreč ni gospodar življenja; starši ne dajo življenja otroku, temveč mu ga samo posredujejo. To je božji načrt, saj je vsako spočetje od Sv. Duha. Otroci se še rojevajo, ker Bog ni obupal nad človekom. Bog nas ima rad take, kakršni smo. Na to nas opozarja preprostost pastirjev v jaslicah: Bog nas je postavil na svet in nam dal starše, dal nam je brate in sestre, ki jih nismo sami izbrali. Predavatelj je zbranim na zadnjem srečanju Društva slovenskih izobražencev v letu 2013 dejal, da je hvaležen za vsak trenutek, ki se mu je zgodil v življenju, saj je prišel do spoznanja, da ima vse svoj smisel, saj Bog obrača vse v dobro. Najbolj dragoceno poslanstvo vsakega izmed nas je to, da črpamo iz talentov, ki smo jih prejeli in jih delimo z ostalimi. Njemu predstavlja največji talent zagotovo petje. Nato se je osredotočil na božično blagovest, ki ima posebno sporočilo, katerega moramo odkriti v današnjem času. Medtem ko se v prejšnjem režimu Boga ni smelo niti omenjati v javnosti, smo danes priča potrošništvu, kristjani pa globoko doživljamo skrivnost Jezusovega rojstva. Že osvetljava v mestih ali t. i. veseli december nas opozarja na zunanjo podobo tega, kar iščemo danes: življenje. Posebno mladi doživljajo to iskanje mrzlično, in sicer v različnih oblikah zasvojenosti. Če ga ne najdejo, se oklenejo nadomestkov: virtualnega življenja, drog, iger na srečo, alkohola, seksa itd. Dejstvo je, da imajo več življenja v sebi osemdesetletniki kot najstniki. To iskanje življenja je posledica mišljenja zahodnega sveta: med imeti in biti. Če torej ni prave usmeritve v smisel življenja, se človek kot utopljenec oklene vsakega možnega količka. / Šin

Zveza cerkvenih pevskih zborov

V pričakovanju Božičnega koncerta v stolnici sv. Justa

Vsakoletni božični koncert Zveze cerkvenih pevskih zborov je pričakovan dogodek, s katerim se prazniki končajo v znamenju slovenske nabožne glasbe in tržaški stolnici sv. Justa. Letos bo koncert posebno slavnosten, saj se bodo z njim sklenile prireditve, s katerimi je Zveza obeležila 50-letnico delovanja. Tudi vsebine koncerta bodo počastile polstoletno zgodovino s prikazom nekaterih vidnih ustvarjalnih dosežkov organizacije, ki od ustanovitve spodbuja razvoj domačega potenciala in vrednotenje tukajšnjih skladateljev in pesnikov. Na sporedu bodo namreč nekatere od skladb, ki jih je Zveza nagradila, naročila ali izdala in so v večini primerov postale del klasičnega božičnega repertoarja tržaških zborov, kot je pojasnil predsednik ZCPZ Marko Tavčar: "Vsakoletni koncert božičnih pesmi, ki ga ZCPZ prire-

ja že od prvega leta svoje ustanovitve, je bil v spodbudo mnogim tukajšnjim skladateljem, da so napisali nove božične pesmi, mnoge na besedilo tu živčih pesnikov. Zveza je že leta 1967 razpisala natečaj za izvirno božično pesem, ki naj bo nova po glasbi in besedilu. Tedaj je komisija, ki ji je predsedoval skladatelj Matija Tomc, prvo nagrado dodelila Maličevi pesmi Božično pričakovanje, na besedilo Ljubke Šorli. Naslednje leto je izdala pesmi raznih avtorjev, ki so se prijavili na omenjeni razpis, ter nekaj priredb božičnih ljudskih pesmi v zbirki Sveta noč v spomin na 150-letnico nastanka te Gruberjeve pesmi". Nekatere pesmi iz omenjene zbirke, vključno z Maličevim nagrajeno skladbo, bodo zazvene v izvedbi osemdesetčlanskega mešanega zbora in instrumentalistov na letošnjem koncertu, katerega

osrednji del bo izvedba kantate Božični sijaj, ki jo je Ubald Vrabec napisal leta 1980 na besedilo Vinke Beličiča. Skladba je bila prvič izvedena ravno v stolnici sv. Justa januarja leta 1982 pod vodstvom Humberta Mamola. Kantata se bo letos vrnila v izvirni okvir svoje krstne izvedbe, kjer bo še bolj trajno zapisana tudi s knjižno novostjo. Ob koncertu je namreč Zveza izdala kantato pri založbi Nomos. Izdajo je na podlagi šestih Vrabčevih rokopisnih izvirnikov notografiral in uredil Janko Ban, spremno besedo pa je poskrbela biografinja skladatelja Bojana Kralj, ki je pojasnila okoliščine nastanka te skladbe za mešani in otroški pevski zbor ter pihalni kvartet, v kateri "se je skladatelj držal svojih kompozicijskih načel: tesna povezanost med besedilom in glasbeno idejo, polifonski pristop, dramatično stopnjevanje in dinamična napetost". Izбира pihalnega kvarteta pa je odraz skladateljeve želje, da bi z okrepjeno spremljavo za večjo instrumentalno zasedbo dopolnil navadno "šibko" spremljavo s harmonijem in uravnotežil "nesorazmerno zvočnost" v odnosu do mešanega zbora.

Program koncerta bo obsegal tudi Merkujevo priredbo ljudske pesmi Te dan je vsega 'veseja', Le spavaj, sladko Detece Zorka Hareja in znano pesem Otrok v

božični noči Aleksandra Vodopivca na besedilo Aleksija Pregarca (prav on bo dopolnil spored dogodka z branjem pesniških besedil), ki je prejela tretjo nagrado na že omenjenem natečaju za izvirno božično pesem. Instrumentalisti bodo z združenimi mladinskimi zbori zaigrali tudi dve novi orkestraciji Aljoše Tavčarja.

Za izvedbo slavnostnega koncerta so združili moči mešani zbori ZCPZ, Mačkolje, Igo Gruđen, dek-

Vinko Beličič

liška skupina Vesela pomlad, mladinski zbor Igo Gruđen in zbor nižje srednje šole sv. Cirila in Metoda, udeleženci poletnega seminarja ZCPZ v Lendavi, posamezniki iz raznih cerkvenih zborov tržaške pokrajine in štirje instrumentalisti. Zahtevno odgovornost vodenja velike zasedbe je Zveza zaupala Mirku Ferlanu, enemu od najbolj zanimivih zborovodij mlajše generacije v naši deželi. Dolgoletna dediščina se bo tako srečala s pogledom mladega ustvarjalca v znamenju tradicije, a tudi zaupanja v nove ideje, ki je od nekdaj osnovno vodilo Zveze. Koncert bo v nedeljo, 19. januarja, s pričetkom ob 16. uri.

PAL

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
v sodelovanju s SVETOM SLOVENSKEH ORGANIZACIJ

vabi na koncert

BOŽIČNI SIJAJ

ob sklepu praznovanj 50-letnice delovanja ZCPZ

nedelja, 19. januarja 2014, ob 16. uri
stolnica sv. Justa v Trstu

Pod vodstvom dirigenta Mirka Ferlana ga bodo oblikovali
združeni mladinski in mešani pevski zbori
ob spremljavi pihalnega kvarteta in orgel.

Opčine / In memoriam

Pepka Škerlavaj

Veliko ljudi se je v torek, 14. januarja, na Opčinah poslovilo od Pepke Škerlavaj, ki je v torek, 7. t. m., stara 85 let nepričakovano umrla na svojem domu. Isti večer je še bila pri maši in s svojim toplim glasom zanesljivo vodila ljudsko petje v cerkvi, njena nenadna smrt pa Opence in druge, ki so jo poznali in cenili, presenetila in pretresla.

Pepka Škerlavaj je bila pojem zborovske, predvsem cerkvene pevke. Odlična altistka je k openskemu cerkvenemu zboru

pristopila pred več kot 70 leti in mu ves čas ostala zvesta. Skozi vsa leta je bila na koru vsako nedeljo in praznik in se ob tem zavedala, da je petje v cerkvi več kot samo glasbeno poustvarjanje, opravljanje te bogoslužne službe je bilo zanj v prvi vrsti molitev.

Petje ji je bilo vse življenje v veselje in uteho in zato ni čudno, da se je kljub nelahkim življenjskim razmeram že takoj po vojni pridružila mešanemu zboru Škrjanček, ki ga je vodil prof. Ludvik Klakočar. Celotno vrsto let

pa je pela tudi v MePZ Marij Kogoj od Sv. Ivana, ki ga je vodila

nepozabna Nada Žerjal. Kot cerkvena pevka je tudi rada sodelovala pri vseh priložnostnih božičnih koncertih in drugih prireditvah, ki jih je v zadnjih 50 letih prirejala Zveza cerkvenih pevskih zborov, kakor tudi pri rednem delu Združenega zbora ZCPZ. Tudi drugim cerkvenim zborom je rada priskočila na pomoč, ko so se znašli v težavah in so potrebovali okrepitve.

Bila je skromna, delavna in zanesljiva ženska. Njena družina, openski cerkveni zbor in širša skupnost jo bodo pogrešali. Sinu Andreju in njegovi družini ter ostalim sorodnikom izražata globoko sožalje tudi uredništvo in uprava Novega glasa.

B. V.

Trst film festival

Letošnja izdaja bo jubilejna

Bkrat, v tigrast kostumu oblečen fantalin, ki hudo mušno drži cirkuško utež, je simbol letošnjega, jubilejnega tržaškega filmskega festivala (TFF). Pred 25 leti je Annamaria Percavassi z ustaljeno, v glavnem žensko ekipo, ki se je ohranila do danes, izvedla prvo izdajo festivala, ki se je prvotno imenoval Alpe Adria Kinema. Od daljnega l. 1987 se osnovno bistvo tržaškega mednarodnega pregleda filmskega dogajanja ni spremenilo. Po padcu berlinskega in drugih vzhodnoevropskih zidov je izvorno povezovalno formulo delovne skupnosti Alpe Jadran nadomestila Srednjeevropska pobuda in tudi letos se bo, od petka, 17. do srede, 22. januarja, zvrstila množica projekcij,

srečanj z avtorji in občinstvom, spoznavnih seminarjev in delovnih sestankov med operaterji, distributerji, producenti, filmarji, študenti filmskih akademij iz širšega srednjeevropskega prostora od Italije do Rusije, od Beneluksa in Nemčije do Grčije. Kot sta na tiskovni konferenci povedala Percavassijeva in sodirektor festivala Fabrizio Grosoli, bodo v dvorani Tripovich in gledališču Miela projekcije celovečernih filmov, kratkometražcev, dokumentarnih in animiranih filmov, v kavarni Sv. Marka pa srečanja s filmskimi avtorji. Za letošnji glavni spored so bili izbrani celovečerci iz Romunije, Slovaške, Madžarske, Litve, Poljske, Rusije in Kazahstana. Petkovo odprtje bo v znamenju

bližnjih sosedov: ob 17.30 bo na vrsti slovensko-makedonsko-hrvaški dokumentarec Mama Evropa Petre Seliškar, ob 20. uri pa uspešnica z berlinskega festivala Epizoda v življenju zbiralca železa, koprodukcija BiH, Francije in Slovenije, ki jo je režiral nagrajenec oskarja Danis Tanjević. Ljubitelji filma ne bodo zamudili nekaj dragocenih spremnih dogodkov: npr. poklona mojstru armenskega filma Sergeju Paradžanovu, ki je kljub pritiskom in zaporu sovjetskega režima ustvaril več mojstrov: na ogled bo Sayat nova, film o nastanku tega dela in biografski film o avtorju. V nizu žanrska presenečenja bodo prikazali največje domače uspešnice iz Nemčije, Romunije, Rusije in Hrvaške, med posebnimi dogodki pa slovensko uspešnico iz Benetk, Razrednega sovravnika v režiji Roka Bička. Da bi posebej proslavili 25-letnico, so si omislili spored Veliki mojstri in Trst z dokumentarci o tržaškem režiserju Francu Giraldu ter kritikih in docentih zgo-

dovine filma na tržaški univerzi, Linu Miccicheju in Albertu Farasinu, ki sta vzgojila cel kup krajevnih filmskih strokovnjakov in ustvarjalcev. TFF je navezal sodelovanje z največjim italijanskim filmskim portalom mymovies.it, na katerem bo vsak dan v strimingu (po naročilu) film s festivalskega sporeda, med temi slovenska filma, Mama Evropa in Razredni sovravniki. S tematskim satelitskim kanalom Sky Arte pa bodo poizkusili spored, namenjen umetnosti Trieste FF Arthouse. V tem okviru bo prikazan Projekt: Rak slovenskega režiserja Damjana Kozoleta o sodobnem umetniku Ulayju, življenjskem in umetniškem partnerju Marine Abramovich. Festival se bo sklenil s portretom Walesa, človek upanja, ki ga mojster Andrej Wajda posveča sonarodnjaku in glasniku poljske pomladi. Sporedi in vse informacije o dogodkih na spletu: www.triestefilmfestival.it.

Davorin Devetak

Nagrado Dušana Černeta so podelili Šolskim sestram

Krščanski čut in narodna zavest sta njihovo vodilo

Prof. Tomaž Simčič je med prebiranjem utemeljitve ob svečani podelitvi 26. Nagrade Dušana Černeta Šolskim sestram sv. Frančiška Kristusa Kralja v Trstu, ki je bila v dvorani poslopja kongregacije v ul. Delle Doccie pri Sv. Ivanu v nedeljo, 29. decembra, naštel raznolike dejavnosti te redovne skupnosti in ob tem razpredel njeno zgodovino: ob tem je vsem postalo jasno, zakaj je bila ta naša redovniška družina ob Kulturnem centru Lojze Bratuž iz Gorice in beneškem duhovniku msgr. Marinu Qualizzi letošnja prejemnica nagrade, ki nosi ime po časnikiarju, kulturnem in političnem delavcu Dušanu Černetu (1916-75), za katerega so bile

dejavnostih in kuharskih tečajih. Vrata Šolskih sester so odprta za vse, ki so potrebovali in še potrebujejo materialno in duhovno pomoč. Poznamo jih kot skrbne negovalke bolnih, ostarelih in osamljenih. Vsa ta bogata dejavnost je postala poslanstvo v življenju šolskih sester: ne

Dušana Černeta. To je bil le uvod v nadaljnje poglobljanje Černetovega lika, saj so urednik Ivo Jevnikar, nečakinja Dušana Černetova Ana Marija Prijatelj in knjižničarka Lučka Kremžar predstavili knjigo Zvestoba vrednotam, v kateri je orisana Černetova osebnost in njegovo delo. Ivo

Foto M. Maver

smemo pozabiti obenem, da so krščanstvu in narodni pripadnosti ostale ved-

Jevnikar je kot predsednik knjižnice, ki so jo poimenovali prav po Dušanu Černetu, orisal tudi istoimenski Sklad, ki podeljuje nagrado. Knjiga, ki jo je izdal tržaški Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček, je bila obenem simbolno priznanje, ki so ga pristojni na slovesnosti pri Sv. Ivanu izročili predstavnikom vseh dosedanjih dvanajstih tržaških nagradencev: to so revija Zaliv, Slovenska zamejska skavtska organizacija, Zveza cerkvenih pevskih zborov, zbor Fantje izpod Grmade, zbornik Izvestje, revija Mladika, prof. Martin Jevnikar, slovenska tržaška klasična gimnazija, Marijina družba Marije Milostljive, dirigent Ivo Kralj, prof. Stanislav

Soban in Sklad Mitja Čuk.

Prijetno popoldansko druženje sta popestrila tudi nastopa mešanega kvarteta iz Ajdovščine pod vodstvom Jerice Rudolf in mladega pianista Federica Guglielma Ficiurja. Vsebinsko pomemben pa je bil zlasti pogovor, ki ga je prof. Simčič imel s sestrama Gabrijelo Koncilija in Valentino Rupnik, ki sta spregovorili o poslanstvu in delovanju Šolskih sester: konkreten prikaz le-tega je ponudil tudi video-prikaz, ki ga je pripravila s. Andreja Kete.

Vrh slovesnosti pa je bil takrat, ko je Ana Marija Prijatelj izročila nagrado in diplomu predstojnici tržaške province s. Doroteji Rupnik, nato je Saša Martelanc prisotne povabil na neformalno druženje ob zakus-

ki. Pred družabnim srečanjem je bil še čas za božični čar, ki ga je občinstvu ponudil ajdovski kvartet s pesmijo Sveta noč. Nagrado Dušana Černeta so letos podelili po trinajstih letih premora. Prvič so jo podelili leta 1976, zadnjič pa leta 2000. Ob njeni oživitvi je bilo obenem sklenjeno, da bodo po eno nagrado podelili posamezniku ali ustanovi v treh pokrajinah, v katerih v Italiji avtohtono živimo Slovenci. Tako je pred letom dni v Gorici prejel 24. Nagrado Dušana Černeta Kulturni center Lojze Bratuž, 25. maja je v Špetru prejel 25. Nagrado beneški duhovnik in urednik prof. msgr. Marino Qualizza.

IG

DRUŠTVO MARIJ KOGOJ

prireja

celovečerni

BOŽIČNI KONCERT

nastopa MePZ Jacobus Gallus

dirigent: Marko Sancin

sobota, 18. januarja 2014, ob 20.30

župnijska cerkev sv. Ivana v Trstu

Župnik Franc Pohajač je v svojem voščilu poudaril povezovalno vlogo glasbe in predvsem petja, ki je tudi v besedah govornice spadalo med glavne sestavine družinskega doživljanja božičnega vzdušja. To vlogo so dejansko poudarili tudi nastopajoči pevci, za katere je aktivno sodelovanje na koncertu bistvena sestavina praznovanja. To velja za vse generacije, od mladih pevcev Vesele pomladi do odraslih zborov Sv. Jernej.

Otroški zbor Vesela pomlad je po tradiciji odprl koncertni spored pod vodstvom Gorana Ruzzierja, nato je prisrčnost najmlajših nadgradila še nežna ubranost dekliških glasov vokalne skupine Vesela pomlad, ki deluje pod mentorstvom Andreje Štucin. Tudi

moški glasovi so počastili Jezusovo rojstvo, najprej s petjem članov zbora Tabor, ki so pod vodstvom Davida Žerjela pričarali odseve ljudskih napevov, nato s spevnostjo in toplino sporočilnih izvedb moškega zbora Sv. Jernej, ki ga vodi Walter Lo Nigro. Župnijski cerkveni mešani zbor je po oblikovanju polnočnice in jutranje maše končal praznični dan in revijo pevskih skupin pod vodstvom Janka Bana, ki je vodil tudi zadnji dve skladbi v združeni zasedbi.

PAL

Ob težki izgubi dragega moža

DARKA CERKVENIKA

se iz srca zahvaljujem g. Milanu Nemcu za občuten mašni obred in tolažilne besede, g. Vinku Veglju iz ljubljanske nadškofije za sosaševanje, svetoivanskemu cerkvenemu pevskemu zboru za lepo zbrano petje, vsem prijateljem, znancem in sopotnikom Izraela, ki so prišli tudi iz oddaljenih krajev, da so pokojnika še zadnjič pozdravili in ga pospremili k večnemu počitku.

Žena Zinka

Videm - Trst, 7. januarja 2014

Ob težki in nenadomestljivi izgubi gospoda

DARKA CERKVENIKA

izražamo gospe Zinki iskreno in občuteno sožalje.

Cerkveni pevski zbor, Sklad Marte Požar,
Društvo Marij Kogoj, odbor Marijinega doma
in celotna svetoivanska skupnost

Cerkev sv. Jerneja na Opčinah Lepo uspel tradicionalni božični koncert

“Daljna skrivnost je na tiho zajela preproste stvari in vesolje” - verzi Stanka Janežiča so na koncertnem listu božičnega koncerta na Opčinah primerno nadgradili sporočilo tradicionalnega glasbenega srečanja v cerkvi sv. Jerneja, v kateri se božična skrivnost vsako leto srečuje s preprostimi in dragocenimi vsebinami skupnega doživljanja praznika ob poslušanju najbolj priljubljenih pesmi. Koncert, ki ga oblikujejo pevske skupine openske župnije, odraža namreč toplino tradicije z okusom po vrednotah, ki jih mlajše generacije pogrešajo, kot je povedala letošnja govornica, publicistka Metka Šinigoj. V priložnostnem razmišljanju se je namreč izognila modrovanju in je raje izrazila potrebo mladih po temeljnih čustvenih osnovah, ki jih daje iskren, neposreden stik z ljudmi in predvsem s člani družine v skupnih, vsakdanjih izkušnjah, v čarobnih trenutkih ob “Spark-

ertu”, ki napovedujejo prihod decembrskih praznikov z vonjem po piškotih in mahu ter petjem Slovenskega okteta. Božič je čas, ki omogoča upočasnitev življenjskega ritma, in je dragoceno obdobje, da lahko razumemo pomen solidarnosti, prijateljstva, pogovarjanja brez računalniškega posredovanja. Šinigojeva je opozorila na nelagodje, ki se ne tiče oddaljenih, univerzalnih idealov, ampak se dotakne pomanjkanja preprostih stvari v vsakdanu.

Župnik Franc Pohajač je v svojem voščilu poudaril povezovalno vlogo glasbe in predvsem petja, ki je tudi v besedah govornice spadalo med glavne sestavine družinskega doživljanja božičnega vzdušja. To vlogo so dejansko poudarili tudi nastopajoči pevci, za katere je aktivno sodelovanje na koncertu bistvena sestavina praznovanja. To velja za vse generacije, od mladih pevcev Vesele pomladi do odraslih zborov Sv. Jernej.

moški glasovi so počastili Jezusovo rojstvo, najprej s petjem članov zbora Tabor, ki so pod vodstvom Davida Žerjela pričarali odseve ljudskih napevov, nato s spevnostjo in toplino sporočilnih izvedb moškega zbora Sv. Jernej, ki ga vodi Walter Lo Nigro. Župnijski cerkveni mešani zbor je po oblikovanju polnočnice in jutranje maše končal praznični dan in revijo pevskih skupin pod vodstvom Janka Bana, ki je vodil tudi zadnji dve skladbi v združeni zasedbi.

Večino svojega življenja je preživel daleč od domačega kraja, na koncu pa se je vrnil domov, kamor je vedno rad zahajal in kjer je naposled našel večni počitek. V torek, 7. januarja, smo se pri Sv. Ivanu poslovili od Darka Cerkvenika, ki je 31. decembra 2013, se pravi na zadnji dan starega leta, v starosti 87 let umrl v domu La Quiete v Vidmu. Pogrebno mašo je v svetoivanski cerkvi daroval tamkajšnji kaplan g. Milan Nemas ob petju domačega cerkvenega zbora; na pogrebu in na pokopališču pri Sv. Ani ni bilo veliko ljudi. Darko Cerkvenik namreč spada v tisto generacijo Svetoivančanov, ki počasi odhaja, veliko njegovih vrstnikov se je namreč že poslovilo. Rodil se je 11. decembra 1926 v Postojni, mladost pa je preživel pri Sv. Ivanu, kjer je bil tudi zelo dejaven v krajevnem slovenskem verskem in kulturnem življenju s petjem v domačem cerkvenem zboru in sodelovanjem pri gledališki skupini v Marijinem domu, ki je bil v povojnih letih v stavbi

v ul. Cave, ki ji domačini pravijo “štalca”.

Darko Cerkvenik ni nikoli skrival svoje pripadnosti slovenskemu narodu in svoje klene narodne

zavesti, kar je najbrž pripomoglo k temu, da ni dokončal študija v takratnem semenišču, v katerem so bile med vojno razmere vse prej kot naklonjene slovenskim in hrvaškim gojencem. Tako je, namesto da bi postal duhovnik, začel študirati

kemijo in študij tudi uspešno končal. Po poroki z domačinko Zinko Požar je zaposlitev dobil pri pomembnih podjetjih najprej v Milanu in nato v Vidmu, kjer sta si z ženo ustvarila dom in kjer je živel do zadnjega, čeprav je vedno ohranil stik z domačim krajem. K Sv. Ivanu v Trst se je redno vračal, kadarkoli je mogel, udeleževal se je slovenskih verskih in kulturnih prireditev na Tržaškem in Goriškem. V domačem kraju je bil npr. med pobudniki ustanovitve Sklada Marte Požar za narodne noše, večkrat ga je bilo mogoče opaziti na ponedeljkovih večerih Društva slovenskih izobražencev in na študijskih dnevih Draga, na Videmskem pa je bil med najzvestejšimi podporniki stranke Slovenske skupnosti. To vse do takrat, ko je podlegel teži let in bolezni, ki je že pred časom začela načenjati njegovo zdravje. Darko Cerkvenik bomo ohranili v lepem spominu zaradi vsega dobrega, kar je, čeprav je glavni no svojega življenja prebil v drugi stvarnosti, storil za svetoivansko in širšo slovensko skupnost. Ženi gospe Zinki in ostalemu sorodstvu naj gre iskreno in občuteno sožalje.

(nl)

Z 9. strani

Kdo je pravzaprav ...

Vsebinska je dokaj preprosta: po večerni zabavi se v razkošno vilo na podeželju vračajo njen lastnik John Miles (Gorazd Jakomini), ki si je

mec), ki skrbno skriva svoja leta, pa tudi to, da dobro pozna kombinacijo števil, ki odpirajo možev safe, in njun prijateljski par, Trevor (gost Tomislav

sko vez. Med njihovo odsotnostjo se je v hišo pritisnil nenavaden tat, Spriggs, ki se, ko je odkrit, gre nekakšnega družbenega kritika oz. moralizatorja in s svojim besedičenjem polagoma razkriva laži in "skrivnosti" štirih protagonistov; te njihove prikrite zadeve je čisto slučajno odkril med brskanjem po hiši. Ker bi vsak rad te svoje skrivnosti ohranil zase, Spriggs to izrabi v lastno korist. Premetenega Spriggsa je učinkovito odigral Gojmir Lešnjak Gojc, ki se je kot gost spet vrnil v SNG Nova Gorica in z izoblikovanjem tega lika spet pokazal vse svoje večerne izkušene komedijanta. Ob njih in ob kratkih, duhovitih tekstovnih replikah na račun zakonskega jarma, denarja ... se gledalec kar nekajkrat nasmeji. Svoj delež so uprizorili, ki bi morda lahko izkazala bolj čvrst ritem, prispevali tudi vsi že imenovani igralci in tako ustvarili simpatično, razbremenilno predstavo, pri kateri pa se gledalec, sicer neobremenjeno, zamisli, koliko različnih interpretacij ima lahko beseda tat.

bogastvo pridobil s sicer zakonitimi, a vse prej kot moralno-etično neoporečnimi dejanji, njegova žena-lepotička Barbara (Maja Ne-

Tomšič) in Jenny Farrington (Arna Hadžialjevič), ki znata spretno izkoriščati premožnega prijatelja, ona pa ima z njim celo ljubezen-

Štipendije Republike Slovenije Pojasnilo veleposlaništva v Rimu

Obeščamo vas, da Slovenija podeljuje kratkoročne štipendije tujim študentom za študijsko leto 2014/15 na podlagi bilateralnih sporazumov z različnimi državami, tudi z Italijo. Podrobnejše informacije in obrazce dobite na naslednji spletni strani: <http://www.cmeplus.si/en/bilateralscholarships.aspx>

Informacija v italijanskem jeziku je dosegljiva na spletni strani http://www.esteri.it/MAE/IT/Ministero/Servizi/Italia-ni/Opportunita/Di_studio/ElencoPaesiOfferenti.htm. Prijava se opravi tako, da se najprej odgovori na vprašanja na spletni strani italijanskega zunanjega ministrstva <http://borsedistudio.esteri.it/borsedistudio/index.aspin>,

nato na spletni strani CME-PIUS <http://www.cmeplus.si/en/bilateralscholarships-2013-14.aspx>. Hkrati pa je potrebno en tiskan izvod s prilogami posredovati na Veleposlaništvo RS v Rimu, Via Leonardo Pisano 10, 00197 Roma. Rok za prijavo je **3. marec 2014**. Ob tej priložnosti sporočamo, da so informacije o italijanskih štipendijah za leto 2014-15, ki so na voljo tudi Sloveniji, objavljene na naslednji spletni strani: http://www.esteri.it/MAE/EN/Ministero/Servizi/Stranieri/Opportunita/BorseStudio_stranieri.htm.

Istra / Izšel je zajeten zbornik Pozabljene šole

Leta 2012 je v režiji OŠ Dekani izšel zajeten zbornik, v obliki brošure, *Pozabljene šole*, s podnaslovom *Osnovne šole, ki so v preteklosti delovale na področju sedanje OŠ Dekani*. Kot avtorici sta navedeni Elena Filipič in Selina Lešek. Namen knjige je bil zbrati čim več podatkov o delovanju nekdanjih šol iz okoliša sedanje OŠ Dekani. Kot podlaga zborniku so služila razpoložljiva gradiva (nekaj ohranjenih šolskih kronik, zbrano slikovno in drugo pisno gradivo nekdanjih šol, učencev, spričeval, drugih listin ipd.) ter zbrane izjave še živečih učiteljev in učencev. Z zbornikom so hoteli ohraniti spomin na nekdanje šole, saj

imajo te zgradbe danes po vaseh povsem drugačne funkcije, in zbrati informacije, ki bi lahko v prihodnje služile kot podlaga podrobnejši znanstveni raziskavi. Knjiga ima dvojne uvodnih poglavij, in sicer Kratek pregled zgodovinskih dogajanj v Istri, daleč nazaj od naselitve Histrov pred Kristusom pa do danes, in Razvoj osnovnega šolstva na območju Slovenske Istre skozi razna zgodovinska obdobja, v dobrem in slabem, tudi v času potujčevanja, s poudarkom na času po drugi svetovni vojni. Avtorici se zavedata, da je v knjigi mnogo "belih lis", to je manjkajočih podatkov, za katere ni bilo mogoče dobiti ustreznega vira. Njima je pa z navedeno

publikacijo uspelo ohraniti drobce zgodovine naših vasi in šolstva na tem območju. Kar kot prvo bo v oči, je dejstvo, da je na področju šolskega okoliša OŠ Dekani še po koncu druge svetovne vojne delovalo 12 osnovnih šol: Osp, Kastelec, Rižana, Črnotiči, Črni Kal, Loka, Podgorje, Podpeč, Hrastovlje, Dol, Zazid, Rakitovec. S povojnim eksodusom, z izseljevanjem prebivalcev v izpraznjena obalna mesta ter z demografskim upadanjem prebivalstva je začelo zmanjkovati otrok in šole so začele druga za drugo zapirati vrata, otroci pa so se začeli prevažati v OŠ Dekani. Zadnja šola, Rakitovec, je zaprla vrata leta 1975. Tako je tudi šolstvo odraz epohalnih sprememb podeželja Slovenske Istre v zadnjem stoletju, ki so povsem spremenile podobo tega prostora. **Milan Gregorič**

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (33)

Mariza Perat

Mati Božja "Žanjica" v Porcinju nad Čedadom

Duhovnik Dush še pojasnjuje, da sta mu o tem pripovedovala Emilija in Albert, dva izmed otrok gospe Ane, ki zdaj živita v Krminu. Albert, najmlajši med otroki, je bil rojen leta 1924. Iz podrob-

nosti in natančnosti njegovega pripovedovanja, Albert se namreč še dobro spominja silne materine jeze ob izgubi srpa, lahko sklepamo, pravi g. Dush, da se je srp, bil je velik približno 20 cm, izgubil po letu 1930. Družina je torej srp imela v oskrbi 80 let.

Naj zdaj povem še nekaj besed o Janezu Grimazu. Bil je domačin, saj se je rodil v Porcinju leta 1860. Že v otroških letih je slišal pripovedovati o deklici Tereziji. Leta 1885 je z nekaterimi pomočniki na kraju, kjer je potekalo prvo prikazovanje, postavil kapelico. Naslednje leto je o dogodkih napisal podrobno poročilo in zaprosil Terezijinega starejšega brata Janeza, naj rokopiš podpiše in tako potrdi njegovo verodostojnost. Na pobudo g. Grimaza se je v Porcinju ustanovila tudi molitvena skupina, ki jo je sam vodil. Vsako nedeljo popoldne so se vsi, mali in veliki, zbirali v kapelici k molitvi sv. rožnega venca. Ves čas je kapelico tudi oskrboval. Leta 1913 so jo na njegovo pobudo povečali in vanj postavili kip

Lurške Matere Božje in sv. Terezije Avilske, zavetnice male vidkinje Terezije.

G. Grimaz je umrl leta 1929, star 69 let. Ob cerkvi so takrat kopali jarek za vodovod. Grimaz je po nesreči padel vanj in se pri tem tako

poškodoval, da je čez nekaj dni umrl. Domačini so ga ohranili v hvaležnem spominu, saj si je vsa leta prizadeval, da bi v njih ohranil živ spomin na prikazovanje Božje Matere med njimi. Kot je že bilo omenjeno, so se dogodki v Porcinju v veliki meri razvedeli med ljudmi po letu 1992.

Za to ima veliko zaslugo tudi g. Vito Ferrini, župnik v Ahtnu (Attimis), kamor spada tudi Porcinj. Prvi večji praznik pa so tu obhajali že 8. septembra 1992 ob obletnici prvega prikazanja. Ob tisti priložnosti je bil prisoten škofijski vikar Valerio Zamparo. Gospod Ferrini je nato v Porcinj povabil takratnega videmskega nadškofa msgr.

Alfreda Battistija, ki je vabilo tudi sprejel in Porcinj obiskal 21. oktobra 1992. V svojem pogovoru v vaši cerkvi je izrazil naklonjenost dogodkom iz leta 1855 in je nato v zasebni obliki Porcinj še večkrat obiskal. Vsakokrat se je pogovoril z vaščani in prisluhnil njihovemu pričevanju o Marijinem prikazovanju.

Nadškof Battisti je že 14. novembra istega leta izrazil svoje mnenje, ki je odločilno vplivalo, da se je nova božja pot

uveljavila.

V Porcinju so zgradili romarski dom, ki ga vodijo redovnice iz Brazilije. Dom nosi ime "Marija, naše upanje". Leta 2008 so ob Domu postavili visok, blesteč križ. Blagoslovil ga je upokojeni videmski nadškof msgr. Battisti. Istega leta je blagoslovil tudi kip vidkinje Terezije, ki stoji nasproti kapelice prvega prikazanja. Trg ob kapelici nosi

Attimis - Ahten

ime "Trg s. Marije Hozane - Terezije Dush". Kip vidkinje je dala postaviti gospa Vanda Giorgiutti, dobrotnica porcinjske cerkve, izdelal pa ga je Giovanni Patat.

V zadnjem času prihaja v Porcinj vse več romarjev, tudi slovenskih. Prihajajo iz Beneške Slovenije, Brd, Posočja, Goriške in Furlanije. Največ romarjev se tu zbira na Mali Šmaren, ob obletnici prvega prikazanja.

/ dalje

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (9)

Pljučni tip

Kako se nam kaže pljučni tip človeka? Je svetle polti, pegast, lahko tudi rdečelas, albin, ima porcelanasto nežno kožo, široka ramena, prsni koš je dobro razvit in poudarjen. Ima močan, prodoren glas, pogosto so to pevci oziroma ljudje, ki služijo na račun svojega glasu. Pljučni dojenčki bodo veliko preglasno jokali, drža je vzravnan, pokončna. Ko so pljuča v deficitu, kar se v današnji družbi zaradi stila življenja in vse preveč stresa zelo pogosto dogaja, se ta deficit fizično kaže kot kašelj, stalni izcedek iz nosu, alergija, astma, nahod, angina, laringitis, hripavost, bronhitis, pljučnica, nepravilno delovanje ščitnice, nekatere oblike neplodnosti, hlipanje idr. Ko so pljuča v deficitu, bo tak človek deloval zelo hladno, kot je hladna kovina (saj so po kitajski medicini pljuča povezana s kovinskimi elementi), pretirano racionalen, pesimist, vzdražljiv, neodločen, zaskrbljen, mračen. Taki ljudje imajo pogosto občutek, da živijo življenje, ki ni njihovo. Čutijo, kot da ne nadzorujejo toka življenja, počutijo se povožene, nemočne. Radi jočejo oziroma so zelo empatični, občutljivi za sočloveka, v njih se meša preveč kozmične energije, namesto da bi se skoncentrirali na individualno, kaj to pomeni. Veliko prej bodo začutili bolečino nežnane osebe, kot pa povohali vogale svoje duše. Če bodo npr. na TV-dnevniku poročali o grozotah sveta, jih bodo čutili veliko bolj za svoje kot kateri koli drug tip človeka (v tem smislu so Ba-

chove kapljice zelo učinkovite).

Pljuča in nepravilno delovanje ščitnice, ki lahko dela prehitro ali prepočasi, so tesno povezana. Sama pljuča so tudi organ, skozi katerega lahko uravnavamo zakisanost telesa, predvsem z dihalnimi vajami, ki bi lahko postale stalnica našega vsakdana, še posebej za posameznike z deficitom pljuč (ščitnice).

Nihče od nas ni 100 % en tip človeka, res pa je, da se v življenju ti spreminjajo. Tudi pri pljučih velja, da ta pogosto deficitarno delujejo v drugi polovici življenja oziroma postane njihovo delovanje šibko skupaj z bolezenskim stanjem. Pljuča so zelo pomemben organ našega organizma, prečiščujejo telo; na primer po eni operaciji, rentgenu, slabi novici ali drugi travmatsko-stresni izkušnji lahko ta organ oslabi, zato je pomembno, da prepoznamo ta deficit. V homeopatiji takega tipa človeka poimenujemo fosforfluorčni tip – primer je Nicole Kidman.

OBVESTILO: v sredo, 22. januarja, bo ob 20. uri v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici v sklopu naturopatskih predavanj

srečanje z naturopatino in biologinjo iz Veneta, ki bo govorila o kandidi in težavah, povezanih z njo. Uvod Erika Brajnik. Zagotovljeno bo sinhronizirano prevajanje v slovensko. Vstopnina 3 evre (da se pokrijejo stroški prevajanja in najema tehnične opreme; kar ostane, bo za Karitas v Štandreu). Toplo vabljeni!

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljki, e-mail paljki@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travniki 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travniki 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistor, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistorudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glas. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 14. januarja, ob 14. uri.

Cerkve na blejskem Otoku je uvrščena na seznam najlepših na svetu

Politika oddaljevanja Slovenije od zahodnih povezav

Vladajoči koaliciji se ne dogaja skoraj nič od tistega, kar je v svoji novoletni poslanici napovedala in obljubila premierka Alenka Bratušek, namreč, da bo vlada pričela takoj odločno reševati vsestransko in vseobsegajočo krizo v Sloveniji, s čimer bi se začele tudi izboljševati življenjske razmere najbolj obubožanih slojev prebivalstva. Predsednica vlade pa se z nekaterimi potezami in izjavami, tako je videti, očitno bolj trudi in prizadeva, da bi še bolj poglobila razdor in prepreke med politično levico in politično desnico in ustreznima deloma slovenske družbe. S ponavljanjem prepričanja, da Slovenija lahko sama prevlada svoje finančne težave in zato ne potrebuje tuje pomoči, pač zmeraj znova izraža svoje prepričanje, pogosto skrbno prikrito v zapletenem besednjaku, da članstvo v evropski povezavi in tudi v zvezi NATO za nas ni bistvenega oziroma življenjskega pomena. V tako ustvarjenem političnem ozračju ostaja osamljen glas državnega poglavarja Boruta Pahorja, ki poudarja prav obratno. Morda se delu slovenske javnosti zdi vsečno poročanje večine

pomoči Evrope prvič po dolgem času dosegla določeno stopnjo gospodarske rasti. Zamolčala pa so tudi, da bosta Slovenija in Ciper predvidoma edini državi na evroobmočju, ki bosta družbenogospodarsko nazadovali.

Lojze Peterle

Najbrž je večji del vsega, kar se dogaja v slovenski politiki, povezan z volitvami v evropski parlament, te bodo proti koncu meseca maja, in z lokalnimi volitvami jeseni. Vlada deluje v upanju, da se bodo v Bruslju okrepile protievropske in nacionalistične sile oziroma poslanske skupine, s čimer naj bi ponovno okrepili tudi obstoječo levo usmerjeno politično oblast v Sloveniji. Nemara v tem tiči tudi odgovor na vprašanje, zakaj je predsednica vlade Alenka Bratušek na letni konferenci

slovenskih diplomatov zagrozila, da osamosvojitelja in predsednika prve vlade v novi samostojni slovenski državi, Lojzeta Peterleta, ne bo nikoli predlagala za kakšno mednarodno funkcijo. Peterle naj bi bil kriv, ker je podprl Resolucijo

evropske ljudske stranke o razmerah v Sloveniji. O tem dokumentu v Sloveniji ne razpravljajo in ga niti ne omenjajo, čeprav natančno in objektivno prikazuje razmere v državi.

Vlada pa je na jasen način in s podporo občil podprla kandidaturu nekdanjega predsednika Slovenije dr. Danila Türka za generalnega sekretarja OZN. Pri tem je prezrla pridržke in opozorila opozicije, ki jo podpira doberšen del slovenske javnosti. Ta zmeraj znova opozarja, da nekdanji državni poglavar ni primeren kandidat za omenjeni položaj v svetovni organizaciji. Obremenjuje ga namreč znana izjava, ki deluje že kar zlovesče, "da so žrtve povojnih pobojev v Hudi jami drugorazredna tema". Kaj se bo v Sloveniji v tem letu dogajalo, je težko predvideti in napovedati. Zdi se skoraj gotovo, da bosta morda že kmalu imenovana nova nadškofa ljubljanske in mariborske nadškofije. Domnevno bo kmalu razpisana drugostopenjska sodna obravnava v zadevi Patria, kjer je med obtoženci tudi Janez Janša. Menijo, da bi Evropska ljudska stranka na novo sodno obravnavo lahko poslala svoje opazovalce. Na zapletenost, občutljivost in celo mednarodne razsežnosti razmer v Sloveniji nemara kaže tudi zatiranje Janeza Janše, izrečeno na srečanju s časniki, da se namreč Slovenija še vedno sooča s specifično obliko diktature. Ta se kaže v obliki monopola, v katerem ena poli-

tična skupina obvladuje ne samo sisteme, ki jih dobi z zmago na volitvah, ampak tudi pod-sisteme, ki bi morali biti neodvisni od vladajoče politične oblasti. Naj se pa vendarle ozremo k spodbudnejšim in vedrejšim temam, proč od tistih, ki lahko spodbujajo sovraštvo in ščuvajo k njemu. Ameriški časnik USA Today je baročno cerkev Marijinega oznanjenja na blejskem otoku uvrstil na seznam najlepših cerkev na svetu. V svoji oceni je poudaril razgled na jezero in grad, ki mu res ni para na svetu, zanimiva pa se zdi tudi

dostopnost, saj se do cerkve lahko pride samo s čolni. Cerkev na blejskem Otoku so uvrstili na seznam 45 najlepših cerkev na svetu. Časnikar, urednik in narodnoobrambni delavec Ivo Jevnikar je postal osebnost tedna nove številke slovenskega katoliškega tednika Družina. Daljši članek o njem je napisal Ivo Žajdela. Poudaril in z mnogimi primeri je ponazoril Jevnikarjevo delo za slovensko narodno skupnost v Italiji in ga tudi predstavil kot poznavalca in povezovalca tamkajšnjih Slovencev.

Marijan Drobež

40-letnica skladatelja Ambroža Čopija

Opus v vsej svoji raznolikosti

Ob praznovanju 40-letnice bovskega rojaka, skladatelja Ambroža Čopija, so 7. decembra 2013 pripravili zborovski koncertni večer sakralnega, posvetelega in ljudskega opusa v vrhunski izvedbi petih pevskih zborov, pod skupnim naslovom *Praeparate corda ves-*

pripravljeno. Tokrat je kot gost zbor izjemoma vodil Čopi. Na programu je bil njegov opus zadnjega obdobja, od leta 2008 naprej; temu pa je dodal še dve skladbi. Dekliški zbor sv. Stanislava je pod vodstvom dirigentke Helene Fojkar Zupancič predstavil še Čopijevo uglasbitev dveh Kosovelovih

Ambrož Čopi pred zborom

Potop slovenskega podjetništva ne pojenjuje Vsi predsednikovi možje

Leto 2013 se je za Slovenijo sklenilo z modrovanjem okoli bančne luknje, s potrebo po vzpostavitvi novega reda na političnem in gospodarskem področju in z željo po optimizmu. Ja, po praznikih je nastopil januar, pregovorno najbolj dolgočasen in moreč mesec v letu. In temu so se prilagodili tudi vodilni v Sloveniji. Nič novega, bi lahko rekli. Po tragikomični farsji z Gašparjem Gašparjem Mišičem, ki so ga pijanega ujeli za volanom, a ga kljub temu v Luki Koper niso bili sposobni odsloviti, je vlada v začetku tega tedna razmišljala o novi koalicijski pogodbi. Torej o tistem dokumentu, ki je bistvenega pomena za programiranje dela izvršne oblasti. In kaj so bili ministri sposobni povedati po seji? Da nova koalicijska pogodba ne bo določala, katera podjetja je potrebno prodati. Pa smo spet tam. Prodaja podjetij je ena od bistvenih postavk, ki jih mora Slovenija izpolniti, da lahko še naprej računa na "ekonomske samostojnost" brez vdora zasvožene trojke. Lani maja je vlada Alenke Bratušek obljubila, da bo prodala državne deleže v 15 podjetjih. Do danes je prodala samo delež v Heliosu, vse druge obljube so samo (za zdaj) mrtva črka na papirju.

Smrtonosni ugrizi

Namesto da bi javna debata govorela o privatizaciji podjetij, je bilo tako v prejšnjem tednu spet na tapeti propadanje slovenskega gospodarskega tkiva. Tudi tokrat gre za velikane slovenskega podjetništva. Kriza se je razplamtelala v holdingu ACH, pri katerem je bil dolgoletni vodilni mož Herman Rigelnik (nekdanji predsednik DZ). ACH je namreč še ena zgodba o menedžerskem prevze-

mu: danes holding ACH (letni promet znaša 482 milijonov evrov) obvladuje v 90 odstotkih družba Protej. Glavni delničarji Proteja pa so menedžerji ACH z Rigelnikom na čelu. Zaradi "horuk prevzema" in zaradi nekaterih naslednjih investicij je ACH zabredel v hude finančne težave in v dolg, ki je že presegal 100 milijonov evrov. Konec decembra so se menedžerji, kljub izredno slabemu dolžniškemu stanju, odločili, da bodo Proteju (torej sami sebi) izplačali za 22 milijonov evrov dividend iz dobička ene od hčerinskih firm. To je bi-

la kaplja čez rop: banke so šle v izvršbo kreditov in začele za-segati premoženje ACH. Primer še enega podjetja, ki je v hudi finančni stiski, je Perutnina Ptuj. Menedžerji so v tem primeru po družbi PMP lastniki 10 odstotkov matične družbe. S pomočjo ostalih pomembnejših delničarjev pa dejansko nadzorujejo podjetje. Tudi v tem primeru bančni dolgov presegajo 100 milijonov evrov, po pisanju Finananc trenutni dolgovi presegajo 320 milijonov evrov: njen dolgoletni prvi mož Janez Bohorič (do leta 2010 je bil direktor Save, nato pa še dve leti predsednik nadzornikov) je tudi med člani Foruma. Tukaj najdemo še Edvarda Svetlika

Perutnini Ptuj so bila problematična posojila za prevzemno politiko in zgrešene investicije. **Navzkrižno lastništvo in Forum 21** Poleg menedžerskih prevzemov je za obe prej omenjeni podjetji še nekaj skupnega: bili sta med pomembnejšimi lastnicami tistih dveh bank, za katere je Banka Slovenija odredila nadzorovano likvidacijo. ACH je celo največji, 40 odstotni delničar v Factor banki, Perutnina Ptuj pa je drugi posamični delničar Probanke z 10 odstotnim deležem. Izguba in odpisi, ki sledijo nadzorovani

likvidaciji, bodo precejšnji. A to (nezdravo) prepletanje kaže na stanje slovenskega podjetništva, ki ga lahko uokvirimo še nekoliko boljše z ugotovitvijo, da sta prva moža obeh podjetij ustanovna člana Foruma 21. Ta organizacija je nastala pred 10 leti na pobudo Milana Kučana, ki je še vedno njen predsednik. Med njenimi ustanovnimi člani so bili številni menedžerji, ki so bili takrat (leta 2004) na višku moči. Forum 21 je tako ali drugače tudi zagovarjal in podpiral politiko nacionalnega interesa (lastništvo slovenskega gospo-

darstva v rokah slovenskih lastnikov). S to filozofijo so se najbolj okoristili prav številni menedžerji, ki so takrat s Kučanom ustanavljali Forum 21. In ta filozofija je pripeljala slovensko gospodarstvo v globoko brezno, kjer je še danes. Prejšnji teden so Finance izpostavile nekaj primerov prezadolženih podjetnikov, ki so hkrati člani Foruma 21. Najbolj znan primer takega tipa podjetnika je nedvomno Bine Kordež: za prevzem Merkurja je skupaj z ostalimi menedžerji najel kredite za približno 300 milijonov evrov, ki jih je potem prevzel na sam Merkur. Rezultat? Danes je podjetje iz Naklega že drugič v postopku prisilne poravnave. V krog forumašev spada dalje tudi Romana Pajenk, donedavna direktorica Probanke, ki je tudi sama poskusila z menedžerskim prevzemom, a nazadnje banko zapustila z luknjo v višini 175 milijonov evrov. Med slovenskimi prezadolženimi velikani, ki imajo skupni imenovalec s Forumom 21, je tukaj še kranjska Sava (po pisanju Finananc trenutni dolgov presegajo 320 milijonov evrov): njen dolgoletni prvi mož Janez Bohorič (do leta 2010 je bil direktor Save, nato pa še dve leti predsednik nadzornikov) je tudi med člani Foruma. Tukaj najdemo še Edvarda Svetlika (Hidria, danes cca 140 milijonov evrov dolgov), Tatjano Fink (Trimmo, približno 55 milijonov evrov dolgov) in tudi Zorana Jankovič (takrat še v Mercatorju; njegov KLM ima za skoraj 10 dolgov). Finančna moč podjetnikov, ki so se zbirali okoli Foruma 21, tako vse bolj usiha, kar je morda eden od pomembnejših dokazov, zakaj je bila teorija nacionalnega interesa, ki se je sprevalja v divje lastništvo, škodljiva. "Vsi predsednikovi možje" so danes bolj ali manj le še blede senice.

Andrej Černic

tra/Pripravite svoja srca. Koncert, na pobudo komornega zbora Ave, je potekal v Slovenski filharmoniji. Na njem so predstavili Čopijev skladateljski opus. Zbor Ave se namreč pripravlja na snemanje zgoščenke Čopijevega sakralnega opusa. Izšla naj bi spomladi. Nastopili so: Dekliški zbor sv. Stanislava Škofijske klasične gimnazije Ljubljana, Vokalna akademija, Ženski komorni zbor Čarnice, Slovenski oktet in komorni zbor Ave. Navdušena publika je bila priča bogatemu in sprevnemu večeru, na katerem so nastopile nekatere najvidnejše zborovske zasedbe v Sloveniji. Najprej je zapel Dekliški zbor sv. Stanislava Škofijske klasične gimnazije dve pesmi na besedilo Srečka Kosovele *Marjetke* (prva izvedba) in *Otrok s sončnico*. Obe sta nastali za omenjeni dekliški zbor na pobudo dirigentke zbora Helene Fojkar Zupancič. Močno so dlani ogrele Čopijeve uglasbitve duhovnih pesmi, lahkotnejših fantovskih verzov in slovenskih ljudskih pesmi. Razveseljivo je, da so poslušalci, več ali manj v vseh zasedbah, lahko videli prenekaterega nekdanjega dijak Škofijske klasične gimnazije. To kaže na uspešno in sistematično glasbeno vzgojo na gimnaziji, ki v dvajsetih letih delovanja že rojeva lepe sadove. Izbor je temeljil na Čopijevih sakralnih skladbah. Kot prva je bila na vrsti *Praeparate corda vestra - pripravite svoja srca* v izvedbi Komornega zbora Ave. V nadaljevanju so sledile izrazito melodične marijanske antifone, zvočno bogate pravoslavne skladbe z uglasbenimi psalmi in besedili z Večernic. Sklenili so s Psalmom 108 *Moje srce je*

pesmi. Poleg v prihodnost zazrtih skladb in lahkotnih fantovskih pesmi so koncert sklenili še z nepogrešljivimi ljudskimi pesmimi iz različnih pokrajin in zato so prišle do izraza tudi narečne vokalne barvitosti in vsebine: oglasile so se posoške, beneške, koroske, brkinske, istrske in goriške pesmi v izvedbi Vokalne akademije Ljubljana in Ženskega zbora Čarnice, pod vodstvom Stojana Kureta. Čopi je Kureta označil kot tistega, ki mu je pustil največji pečat osebnosti, strokovnosti, iskrenega prijateljstva ter promotorja njegovih umetniških del. Posvetil mu je cikel treh sakralnih spevov na pravoslavno besedilo. V več kot dveh desetletjih Čopijeve glasbene ustvarjalnosti je nastalo do 500 skladb, ki navdušujejo poslušalce v izvedbi številnih slovenskih pevskih zborov, bodisi tistih, ki segajo po sodobnih umetnih zahtevnih skladbah, bodisi tistih, ki nam srca ogrevajo z melodiko ljudske pesmi. Ambrož Čopi združuje v svojem delovanju odličnost skladatelja, dirigenta, pedagoga in organizatorja. Pevce, ki jih vodi, spoštuje, jih ima rad in tudi oni ne zamudijo priložnosti, da mu to vračajo ali javno povedo.

MM

Gorjansko

Gledališka predstava

V soboto, 18. januarja 2014, ob 19. uri bo v Kulturnem domu v Gorjanskem gledališki skupina "BC" Bovec uprizorila kriminalko Agathe Christie Mišolovka; zrežiral jo je Nejc Cuder.

POPUSTI

200 ZMERAJ
ODPRTIH TRGOVIN

TESTIMONIA
2012

Izkoristi
enkratne
popuste!

SAMO V CITTA' FIERA:

CENTRO COLIBRÌ
di
MARGHERITA HACK

BY TROPICAL NEWSLUM

RAZISKOVALNO SREDIŠČE

**CENTRO COLIBRÌ
MARGHERITA HACK**

KLETNI PROSTORI CITTA' FIERA
URNIK: 14.00-20.30

MODA • DOM • RESTAVRACIJE • ZABAVA • HI-TECH

VEDNO ODPRTO

www.cittafiera.it

URNIK	GALERIJA	IPER
VSAK DAN	9.30-20.30	9.00-21.00
	PETEK do	22.00

WiFi+ f

INFOPOINT TEL. 0432 544568

Brezplačno pokrito parkirišče

SMER STADION - FIERA DI UDINE

SHOP & PLAY
Città Fiera

NAJVEČJE TRGOVSKO SREDIŠČE DEŽELE

Odsšla je draga prijateljica Saj ni mogoče, Danieletta

Na Fb-ju imam vse več prijateljev. Preveč, ker tistih nekaj minut, ki jih lahko posvetim socialni mreži, vsekakor ni dovolj, da bi z vsemi izmenjala prgišče besed. Predvsem s tistimi, na katere me vežejo mladost, preteklost in tisti lepi, sladki, včasih boleči, a vedno prekrasni spomini. Ko sem se pred dnevi vozila po Trstu in spet pozabila doma novinarsko izkaznico, za katero bi morala plačati letno članarino, mi je prišlo na misel, da se na mojem zidu že dolgo ni oglasila prijateljica Daniela. Daniela Birska.

Zaobljubila sem se, da ji zvečer napišem nekaj besed, da se malo nasmejeva in da jo povprašam, kako ji gre v novem letu. Ker že pogrešam njene pripombe na slike mojih živali, njene bodrilne besede, njen smisel za humor ... Predvsem pa njeno prijateljstvo, ki je zadnje čase le prijateljstvo na Fb-ju, a vendar spletno iz tisočeriš spominov. Pa sem prišla domov prepozno, spet hitenje zaradi večerje, spet pisanje, spet pospravljanje. Delo. Delo in obveznosti. Zaradi katerih pozabljam, pa čeprav ne bi smeli, na prijatelje.

Danes, čeprav me je mož spet opozarjal, da je pozno in sva lačna, pa še utrujena povrh, sem našla nekaj minut, da spet pogledam k prijateljem. Pa sem obstala ob stavku, ki sem ga prebrala na nemem zidu ... Žalostno in deževno: brez Daniele smo manjši ...

Brez Daniele, katere Daniele... Takoj sem razumela, kaj pomenijo te besede. V letih, ko jih je slišati vse bolj pogosto, vsi vemo, kaj se skriva za tem ne-

pomembnim "brez". A vendar, Daniela, Daniela, kdo ... me je stisnilo v prsih, saj imava z Rudijem, ki je to napisal, dve skupni prijateljici s tem imenom. Začela sem mrzlično iskati, kdo izmed starih znancev je dosegljiv, začela sem spraševati v upanju, da je zmota. Potem ni bila več zmota in je bil samo top udarec ... Daniela Birska.

Želja, da bi jo odtrgala nebu, ki jo je pravkar odnašalo, želja, da bi še ujela spomine, ki odhajajo in hitijo mimo mene. Tisoč prizorov. Tvoje življenje, Daniela. Moje življenje. Najina mladost. In sanje. In tisti tvoj nasmeh, samo tvoj, ki je ostal na tvojih licih vse do zadnjega. Kljub temu da ti sreča nikoli ni bila naklonjena. Nikoli, res, niti v rosi mladosti, ko sva, vsaka posebej, a vendar skupaj, iz sanj in idealov kovali načrte v oblakih.

Imela sem te rada, predvsem, ker si bila vesela, ker si se znala nasmejati. Do solz. Ker si znala popolnoma izklopiti zavore. Ker si znala biti otrok, ko je bilo treba. Ker si verjela, in to tudi v najtežjih trenutkih. Ker si bila tudi garač, ko smo te za karkoli prosili. Predvsem pa, ker si živila s srcem. In je bilo srce tvoje vodilo. Vedno, tudi ko si se popolnoma predala politiki. Vedno, tudi ko si ljubila in ko si izbirala osebe, s katerimi si potem delila vsakdan. Na tvojem zidu, na Fb-ju, je neskončna vrsta pozdravov, besed, v njih je bolečina, a v njih je tudi spomin, ki ne ugasne. Vsak dan se vsi vračamo k tebi in k tistemu delfinu med soncem in morjem, ki si ga izbrala za naslovnico. In ostajamo s teboj ... Nekdo je napisal, da še nikoli v politiki ni

srečal tako poštene, lojalne, iskrene in preproste osebe. Nekdo, ki ni bil pripadnik tvoje stranke, niti levice, a te je znal ravno zato še bolj ceniti.

Vedno si živila polno, s srcem. To je bilo tisto, kar naju je najbolj vezalo. Tisti tvoj nasmeh, ko smo se vsi skupaj srečevali na trgu Oberdan. In tista neizmerna bolečina, ko si na istem trgu še dolge mesece in večere čakala nekoga, za katerega si vedela, da se ne bo več vrnil. Še vedno jo čutim, tisto neizmerno bolečino, ki je ubila nasmeh v tvojih še otroških očeh, ko ti je umrl Patricio. Premlada za izkušnjo, ki ti je spremenila življenje. Za vedno. Nepreklicno.

Minilo je veliko časa, preden si bila spet Daniela ... sicer odrasla, brez tistega otroškega zagona, a vseeno tista Daniele, ki smo jo vsi poznali. Skupaj sva preživeli nekaj mesecev v uredništvu Primorskega dnevnika, kot praktikantki. Tistikrat si bila Daniele, muleta maledetta. Vsakič, ko se spomnim tega imena, ki ti ga je nadel kolega Laković, mi gre na smeh. Tudi zaradi tistih

čankov, ki sva jih morali pisati skupaj in sva potem našli način, da sva se pri tem zabavali in smejala kot razposajeni deklici. Ker si vedno bila razposajena deklica. Mulona, kot je nekdo napisal na tvoj zid. Pozneje naju je življenje ločilo. Ti si nadaljevala svojo pot v politiki, jaz sem iskala svoj smisel drugje. Rasli sva, ti si si ustvarila prvo družino, srečevali sva se vse manj, a ko sva se, je bil smeh in so bili objemi. In žar v tvojih očeh ni nikoli ugasnil. Spominjam se, da sva se predzadnjič srečali v živo za prvi maj, na trgu Unità v Trstu. Oči so ti žarele, ko

si z rdečo ruto stopala za tistimi rdečimi zastavami. Ena tistih redkih ljudi si bila, ki v politiko verjamejo. Tebi so bili vodilo ideali, sanje, ne priznanja in zaslužek, ki ga itak ni bilo veliko. In si ravno zato spoštovala vse tiste, med katere spadam tudi sama, ki so mislili in živeli drugače. A pošteno in iskreno.

Spomin me vodi k vsem tistim študentskim sprevedom, v katerih sva hodili vstric. Bila si polna navdušenja, predanosti; vse to se je "prijelo" tudi vseh nas. Kako rada si imela glasbo južnoameriške skupine Inti Illimani. Vsi lepijo sedaj njihove pesmi na tvoj zid, v slovo. Sicer ti je bila ta glasba pisana na kožo, v tebi je živelo to južnjaško veselje, zate je sijalo sonce, tebe je vabilo morje ... In je bil ves svet poln tvoje radoživosti, ki jo življenje nikoli ni strlo. Bežen pozdrav sva si izmenjali v Križu, tik pred zadnjimi volitvami v Nabrežini. Spet si hodila naokrog s kupom letakov. Tako, kot v študentskih letih. Za pisalno mizo se nisi nikoli znašla, tvoje mesto je bilo med ljudmi. Nisi bila vsiljiva, razumela si, da živim zelo daleč od politike. A tebi je bil pomemben predvsem človek. In srce. Zato sva pogovor obrnili drugam. O svojih mucih si mi pripovedovala. Živali si imela nadvse rada, kot jih imam jaz in kot jih imajo vsi ljudje poštenega srca. In otroke. Neizmerno veselje, ki si nam ga zaupala, ko si pred kratkim postala teta, smo delili s teboj. In gledali tistega dojenčka na slikah. Kako srečna si bila pred dobrim letom. Sedaj žalostno gledam otroški obraz na tvoji Fb strani. Oči so zazrte v nebo, nekam v daljavo. Pod sliko piše: draga teta, odslej boš ti moj angel varuh.

Manjkala nam boš Daniela, takih ljudi, kot si bila ti, ni več veliko. Prav zato me nekoliko moti, ko tvoji strankarski kolegi lepijo na tvoj spletni zid politične govore in odlomke iz kongresov. Meni si bila predvsem človek, človek, ki se je prepustil srcu, sanjal, ljubil in živel z njim. Človek, ki se je znal iskreno nasmejati in nikoli ni skrival solz. Hvala, Daniele, hvala Daniela.

Suzi Pertot

Odmevna prireditev Naš športnik Prvič v "poenoteni" inačici

Športno zatišje na krajevni ravni med božičnimi in novoletnimi prazniki je prekinila odmevna prireditev Naš športnik, ki je bila v soboto, 28. decembra 2013, v sežanskem Kosovelovem domu. Tokratna jubilejna, 30. podelitev je bila po svoje zgodovinska, saj je bilo imenovanje najboljših posameznikov, posameznice in ekip ob koncu leta prvič skupno vseprimorsko. Doslej so namreč posebej nagrajevali Primorci s slovenske strani in "zamejce", v duhu padca meja in skupnega primorskega, slovenskega in športnega prostora pa so ob tem zrelem rojstnem dnevu prireditve snovalci sklenili, da zadevo poenotijo. Najboljše je izbrala dvanajstčlanska paritetna komisija športnih novinarjev medijskih hiš RAI, Primorskega dnevnika, Slosport.org, Primorskih novic,

ti, peta. Po glasovih najbližji mestu na zmagovalnem odru so bili odbojkarji Sloge Tabor, ravno tako četrti, odbojkar Loris Mania' pa je pristal na petem mestu.

Nekaj ugotovitev o tej poskusni izvedbi. Sama prireditev, ki sta jo vodila sodelavca kopske televizije Anita Urbančič in Jari Jarc, je bila zelo prijetna, doživela je radijski prenos v živo (Radio Trst A in Radio Koper) in televizijsko snemanje z naknadnim predvajanjem preko obeh medijskih centrov (TV produkcijo so letos izvedli Koprčani). Odziv občinstva v sežanskem gledališču, ki je bilo zaradi središčne točke kraškega mesteca idealno prizorišče, je bil izjemno dober. V primerjavi s prejšnjimi izvedbami je bila na odru prisotna glavnina nagrajencev (seveda z izjemo tistih, ki so bili opravičeni-

Foto Slomedia

Radia Koper in Televizije Koper. Med soorganizatorji pa je tudi eden pobudnikov te skupne zamisli, Združenje slovenskih športnih društev v Italiji. Zmagovalci v treh kategorijah so ostali isti kot lani za Primorsko: gorska kole-sarka z Idrijskega Tanja Žakelj, zmagovalka svetovnega pokala v olimpijski disciplini kros, izolski jadralac Vasilij Žbogar, evropski prvak v olimpijskem razredu finn, in nogometni prvotigaš Luka Koper. Na stopničkah so stali še atletinja Snežana Rodič in kajakašica na mirnih vodah Špela Ponomarenko Janič, smučarski skakalec Jaka Hvala in Milanov nogometaš Valter Birska, odbojkarice Luke Koper in balinarji Hrasta iz Kobjeglave na Krasu, ki so državni prvaki. Navsezadnje lepo uveljavitev so doživeli tudi zamejski športniki. V pravilniku enotnega Našega športnika je postavka, po kateri mora biti med šestimi nominiranci v vsaki od treh kategorij vsaj po en predstavnik z vsake strani, beri vsaj en "zamejec". Pri dekletih sta mesto v elitni šesterici našli kar dve naši zastopnici, in sicer telovadka Tea Ugrin, na koncu četrta, in skakalka v vodika Sofia Carciot-

no zadržani z nastopi in treningi), tako da ni šlo za neko parado sorodnikov kot v preteklosti. Dobitniki priznanj so bili dokaj sproščeni, nekateri so pred publiko celo zapeli. Skratka, vtisi s podelitve so bili pozitivni.

Glede novega sistema pa takole. Jasno je bilo, da bo vidljivost zamejskih športnikov v hujši vseprimorski konkurenci "nastradala". Objektivno se bo za prva mesta težko potegovati, še zlasti pri ekipah, ki iz čisto številčnih razlogov pri nas ne morejo biti prvotigaši. Morda bi v tej kategoriji kazalo malce dodelati pravilnik v to smer. Verjamemo pa, da bodo ob razmeroma mladi generaciji vrhunskih športnikov (Ugrin, Farneti/Sivitz Košuta, Carciotti itd.) tudi posamezniki zastopani čisto pri vrhu, kot bi se dogajalo z raznimi Černici, Kotorovci, Tanjo Romano, Arianno Bogatec, Claudio Coslovich in drugimi. V javnosti pa se je pojavil tudi manjši očitke, da bi lahko zamejski novinarji, ki so glasovali za Našega športnika, spričo čisto paritetnega dostojanstva v komisiji mogoče lahko malce više promovirali svoje adute.

HC

SSG Premiera: Dvorišče, Koli

Trpka brezizhodnost potisnjenih na rob družbe

Prav nič dobrega se nam ne obeta v tem komaj začem novem letu, saj se prihodnost kaže v vsej mračnosti in tesnobi, vsaj za tiste, ki jih je ta razčlovečena, brezvestna družba, zazrta le v materialnost na račun izkoriščanja najšibkejših, utesnila med svoje objestne, grabežljive kremplje. To je mrka podoba sedanjosti, kot nam jo kruto prikazuje enodejanka *Dvorišče (Il cortile)* in *Koli (Pali)* italijanskega igralca, dramatika, režiserja in scenarista, rojenega v Messini 1. 1964, Spira Scimoneja. Deli je Slovensko stalno gledališče uvrstilo v repertoar letošnje sezone in Diana Koloini, do nedavnega umetniška vodja našega gledališča, je režijo teh dveh enodejank zaupala Marku Sosiču, ki se je s tem avtorjem že pobliže seznanil, saj je v ljubljanski Drami režiral njegovo delo *Kuverta (La busta iz l. 2006)*. V kot vselej imenitnem prevodu Srečka Fišerja, ki ohranja moč izvirnika, sta tako enodejanki doživeli slovensko praznovanje v SSG, ki si prizadeva biti most med dvema tu sobivajočima kulturama. Premiera je bila v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu v četrtek, 9. januarja 2014. Scimone, ki je svoja prva dramska dela ustvaril v mesinskem narečju, je *Dvorišče* in *Kole* napisal l. 2003 oz. 2009; za obe je prejel nagrado Ubu za novo italijansko besedilo, in sicer l. 2004 in l. 2009. Scimonejeva dela so prevedena v razne evropske jezike; v prestižnem francoskem teatru Comedie Francaise so l. 2007 na oder postavili njegovo *Praznovanje (La festa)*. Tudi sam je z gledališko skupino Scimone Sframeli, ki jo je ustanovil z igralcem Francescom Sframelijem, obredel italijanske odre, pa tudi druge po Evropi, Kanadi in Argentini. Zgledujoč se po velikih mojstrih 20. stoletja, med drugim po "kralju" absurda Samuelu Beckettu, opirajoč se na groteskno tragično absurde odtenke in subtilno ironijo ter metafore, slika naš propadajoči svet, v katerem ni opaziti svetlih rešitev. Vseposod so le "ponižani in razžaljeni", ljudje na obrobju, ki jim je bilo odvzeto vse, od dela do dostojanstva, saj še njihovo ime ni več pomembno: so tako rekoč brez njega. Počutijo se kot črvi, ki plazijo po umazanih tleh in samo čakajo, kdaj bo kdo dokončno "zmečkal" njihovo glavo. So nemočne žrtve v rokah vladajočih, ki mislijo le na svojo korist, prepusteni so kruti usodi v tem surovem, brezčutnem svetu. Tako je vzdušje, ki veje iz teh dveh Scimonejevih enodejank. V prvi na tesnem dvorišču, ki seveda ni radosten kraj otroških iger ali prijeten kotiček za kramljanje med sosedi, ampak smrdeče smetišče, životarijo trije protagonisti; eden izmed njih (zdi se malce duševno zaostal) cele dneve ždi na umazanem avtomobilskem sedežu in na bolni nogi mu meso razžira požrešna miš, ki ga redno obiskuje za to gnusno požrtijo. Drugi ob svojem edinem bogastvu, črni vreči za smeti, v kateri nosi plesniv kruh in povajljano odejo, skuša na vsak način ohraniti dostojanstvo, tretji pa je še bolj na dnu kot onadva: je namreč brez vsega, pogoltna družba mu je odzrla

skušali ustvariti iluzijo, da je tam spodaj morje, po katerem plujejo ladje. A to sliko jim je težko priklicati v misli, saj niti, ko se ozirajo v nebo in prosijo "očeta", naj jim pomaga, ne najdejo utehe in ostajajo sami s svojimi težavami in stiskami. Čeprav je delo *Koli* malce svetlejšo od *Dvorišča*, nam ne nakazuje bog ve kako odrešujočega izhoda. Marko Sosič, ki se je kot režiser po daljši odsotnosti vrnil v tržaško gledališče, je že večkrat izkazal svoje zanimanje za take teme, kot jih obravnava Scimonejevi enodejanki, kot režijski vodja, pa tudi s pisateljskim peresom v rokah. Tudi ta posebno trpka Scimonejeva poetika mu je očitna draga, saj jo je v režijskem konceptu in izvedbi "otipljivo" in s pronicljivim občutjem izrazil tako subtilno, da se vsebina res grenko zareže v gledalca, ki postane nemo, nemočna priča odrskega dogajanja in lahko le sočustvuje s protagonistom (poredko mu morda ustnice preblisne nasmehek zaradi posebno posrečenih z ironijo prepredenih replik). Svojevrsne dramske like so res prevzeto in s poglobljeno zavzetostjo in občutljivostjo poosebili Primož Forte (Peppe v Dvorišču in Črni v Koli), ki smo ga prvič tako posrečeno in vživeto videli v takih zahtevnih

Primož Forte in Vladimir Jurc (foto LQ)

vlogah, Vladimir Jurc (Tano v Dvorišču in Ožgana v Koli), ki se je ponovno izkazal v vsej svoji igralski moči, katera se odraža v prefinjeni karakterizaciji, pa tudi v vseh najmanjših mimičnih potezah obraza (čudovito je to izrazil v ženskem liku Ožgana), premišljenih kretnjah in gibih ter seveda v polnosti izrečenih besed, Romeo Grebenšek (Eden v Dvorišču in Brezroki v Koli), ki je kot Eden prodorno orisal vso nemoč in ničevost človeka ob izgubi vsega, in Luka Cimprič kot Drugi v Koli (ta se muči, da bi zaigral na trobento in končno "prikazal" smešnico o kuri, ki znese jajce), ki je sicer že nekajkrat dokazal, kako se krasno preobraža v take "drugačne" protagoniste, ki nosijo v sebi klice gledališča absurda. Dramskim likom je "veristično" kostumsko podoba dognano dal Igor Pahor, lektorsko delo je opravil Jože Faganel, luči je oblikoval Peter Korošič, Mauro Cheber pa je kot mentor uvedel igralca Cimpriča v igranje trobente. S celotnima odrskima prikazoma se enkratno ujema glasba avtorja Stefana Schiraldija, spogledujoča se med drugim z "mediteranskim" melosom, na katero so gledalci na premieri spontano ubrali skandirano ploskanje ob koncu predstave in se iz male dvorane odpravili z grenkimi občutki in tesnobo v srcu, ob zavesti, da je resnica še bridkejša od odrske fikcije.

Kljub vsemu temu pa si gotovo vsak želi vsaj malo svetlobe v temnem vsakdanu!

Iva Koršič

COLDIRETTI GORICA

Kmetijstvo je za goriško pokrajino pomembna gospodarska priložnost

Gorica je med najmanjšimi italijanskimi pokrajinami. To pa ne pomeni, da je s kmetijskega vidika nepomembna - trdi predsednik goriške Zveze neposrednih obdelovalcev - Coldiretti Antonio Bressan, lastnik prasičje farme, ki jo vodi s svojo družino v Gradišću. Pohvaliti se ne moremo z veliko proizvodnjo, pravi Bressan, a gotovo smo lahko ponosni na izvrstne kmečke proizvode s pomembno dodano vrednostjo. Naj spomnimo le, da so na goriškem območju prisotni trije vinski okoliši: DOC Collio, DOC Isonzo in DOC Carso, ki so nositelji podobe našega ozemlja po svetu. Za sicer majhne površine našega ozemlja je zanimivo, da imajo različne razpoznavne krajevne značilnosti, v katere so lepo vraščene kmetije. Imamo področje Brd in pasu pod njim, ki gre od Gorice, mimo Števerjana in Krmina do Dolenj, nadalje posoško dolino ter Kras s gmajno in morjem, kakor tudi laguno in področja, ki so bila osušena pri Fossalonu in Boscato. Bressan trdi, da bi moralo v prihodnosti imeti kmetijstvo v gospodarstvu Posočja osrednjo vlogo, čeprav se tudi kmetijski sektor nahaja v težkih okoliščinah zaradi špekulacij, ki zadevajo primarne kmetijske pridelke. Izpostavimo naj ceno mleka, za katerega rejci dobivajo 40 centov na liter, prodajajo pa ga za več kot 1 evro na liter, kar velja tudi za mleko višje kakovosti. Prav tako bi lahko izpostavili naravnost sramotno ceno, s katero plačujejo žitarice in meso. Zavedati pa se moramo, da so edina gospodarska kategorija, ki svoje proizvodnje ni preselila, ampak vztraja z investicijami na območju. Po tej poti vztrajamo, čeprav politika in birokracija

povzročata veliko težav bodisi glede novih investicij, kakor tudi glede načrtovanja. Ob teh težavah je prav, da v nekaterih primerih poudarimo slabo načrtovanje glede izkoriščanja zemlje, saj so v zadnjih letih uničili več sto hektarov kmetijske zemlje, ki so jo dobesedno »ukradli«, da so uresničili nekatere infrastrukture: širitev avtoceste, povečanje plinovodov in elektrovodov itd., ki so mogoče tudi koristni, a so obenem uničili posoško zemljo. K temu naj dodamo gradnjo velikih trgovskih centrov, ki so požrli rodovito in plodno zemljo. Nujno je, da se ta težnja spremeni, da zavestno stopimo na pot ovrednotenja kmetijstva, ki nima le temeljne vloge proizvodnje živil, ampak zaradi svoje večplastnosti ščiti in vrednoti ozemlje. Bressan je pohvalil delovanje konzorcija za hidromelioracije, ki je poskrbel za posodobitev namakalnega sistema, kar je omogočilo reševanje težav, ki jih povzročajo dolgotrajne hude poletne suše zadnjih let. Dosedanje delo pa bo treba dopolniti z uresničitvijo novega umetnega jezera na Soči nad Gorico, da bi na tak način lahko zadržali še večjo samooskrbo z vodo. Gre za gradnjo, ki ni potrebna le za kmetijstvo, ampak tudi za ohranitev ribjega bogastva v Soči, ki je večkrat ogroženo zaradi osušitve reke.

Vse to je potrebno - trdi direktor goriške pokrajinske federacije Ivo Bozzatto -, da lahko kmetijskim podjetjem zagotovimo pošten dohodek. V tem smislu od leta 2008 dalje vztrajamo pri uresničevanju široko zasnovanega projekta o Prijaznem podeželju;

gre za projekt, ki nima le gospodarske vloge, ampak tudi očiten etični pomen. S to pobudo Zveza neposrednih obdelovalcev - Coldiretti želi ovrednotiti posamezne kmetije tako, da svoje pridelke ponudijo neposredno porabnikom v mestu. Na tak način smo ustvarili trdno zaveznitvo s potrošniki. Smo organizacija, ki se trudi za ohranitev biopske različnosti, nasprotujemo genetsko spremenjenim organizmom in se borimo za varnost živil ter za sledljivost le-teh. V tem smislu opozarjajo na decembrsko protestno akcijo, ki so jo izpeljali na mejnem prehodu na Brennerju, da bi na tak način ožigotali blagovni promet živil, ki je skorajda nezakonit, ker gre za živila, ki jih uvažajo v državo in doživljajo na tej poti do tržišča tudi potvorbo svojega izvora.

Jasno je - poudarja Bozzatto, da živimo v stvarnosti, v kateri vlada svobodno tržišče, vendar ob spoštovanju pravil in prosojnosti. Poudaril je, da je italijanska živilska industrija tretji najpomembnejši brand na svetovni ravni in da trenutno znaša kraja identitete, se pravi potvorba tega trgovskega znaka, 50 milijard evrov. Projekt Prijazno podeželje torej ponuja neposredno prodajo na kmetiji ali mestnih tržnicah in z neposrednim upravljanjem tudi dolge trgovske verige, pri kateri ostaja kmet protagonist; s tem dosežemo, da dobijo kmetije svoj dohodek, potrošnikom pa jamčimo kakovostne domače proizvode. Bressan in Bozzatto ob sklepu poudarjata, da gre v tem primeru za dober in pozitiven projekt, ker vnaša upanje v to državo, ki je žal prevečkrat vajena gledati na to, kar ne gre.

Prijazno podeželje, zaveza med proizvajalci in potrošniki

Prijazno podeželje je projekt Zveze neposrednih obdelovalcev, ki združuje interese državljanov, potrošnikov, proizvajalcev okrog vprašanj kakovosti potrošnje in življenjskih slogov, okolja in ozemlja. Hrana, energija, odstranjevanje odpadkov, družbene pravice, tehnološke inovacije so teme, ki najdejo v ovrednotenju podeželja in kmetijskega razvoja pomemben strateški element za vso državo.

Prijazno podeželje je motor združevanja različnih instanc, ki so že dejavne na teh področjih, proizvaja informacije in storitve za posameznike, združenja, državljane, potrošnike in kmetijske proizvajalce.

Prijazno podeželje s svojim projektom:

- spodbuja odličnosti, ki so značilne za ponudbo kmečkega turizma in za tipičnost kmetijskih pridelkov;
- spodbuja primere odličnosti v kmetijsko-živilski verigi;
- valorizira in širi poznavanje tipičnih proizvodov našega teritorija;
- razširja ustrezno prehrabeno vzgojo in prispeva k slogu življenja, proizvodnje in potrošnje naše družbe;
- spodbuja našo enogastronomsko in kmetijsko-živilsko kulturo;
- širi poznavanje naših območij;
- krepi življenjske sloge, ki

so bolj združljivi s potrebami našega ekosistema;

- uvaja in podpira kampanje za za-

ščito okolja;

- prispeva k razvoju obnovljivih virov energij;
- nadzoruje cene, življenjske sloge in prehrabene navade;
- proizvaja sredstva, ki pomagajo pri spoznavanju in informiranju glede primerne prehrabene vzgoje in glede spodbujanja pravih življenjskih slogov do okolja in potrošnje.

Za dosego teh ciljev je Zveza Coldiretti leta 2008 spodbudila ustanovitev Fundacije Prijazno podeželje (Fondazione Campagna Amica), ki šteje že nad milijon 200 tisoč članov. S to zvezo je Fundacija Prijazno podeželje spodbudila projekt »povsem italijanske kmetijske verige«, ki so jo podprli kmetje.

Končni cilj je ponuditi - v znamenju razpoznavnosti kmetijske proizvodnje Made in Italy, ponudbe, ki jo podpirajo kmetje in organizacije osebkov, ki sodelujejo pri načrtu - "stodstotno italijanski" kmetijski pridelek, ki so ga podprli kmetje prek najbolj obsežne državne trgovske mreže, ki združuje dva tisoč "tržnic prijaznega podeželja" in dva tisoč prodajnih mest zadrž, tisoč mest kmetijskih konzorcijev, pet tisoč kmečkih turizmov in deset tisoč kmetij; vključili so tudi omrežje gostincev "na nič kilometrov" in distribucijo, ki namerava sodelovati.

TRŽNICE PRIJAZNO PODEŽELJE V GORIŠKI POKRAJINI

Ponedeljek	GORICA	Ul. Garibaldi
Torek	GRADIŠČE	Ul. Regina Elena
Sreda	TRŽIČ	Trg Falcone e Borsellino
Četrtek	GORICA	Ul. Garibaldi
Petek	GRADIŠČE	Trg Unità d'Italia

